

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תרומה תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

חולין, פרק רביעי - בהמה המקשה דף סח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) רה תשפ"ט

1 **משנה** בהמה המקשה לידו - בשעת שחיטה. והחזירו - קודם שחיטה. מותר
2 **באבילה** - ובגמרא מפרש מאן מותר. הרי זה כילוד - ותו לא מנציא
3 ליה שחיטת אמו, וצריך שחיטה לעצמו אם נמצא, וזה ואם נמצא מת - הרי הוא
4 כגבלת. חותך מעוקר שבמקוה - והניח החיובי בטובה. מותר - בשחיטתו,
5 כריליה בגמרא וס'א. מכל בבליות
6 תאכלו ודברים ידו, מן החול ומן הבליית
7 - של בהמה עצמה. אמור באבילה - ואף
8 על פי שחיטתו בבקתה - לא הותר
9 בשחיטתו. להכי בת שחלו וכליות, משום
10 דמידי דלא מיטרפא הוא. **גמרא ואבר**
11 **עצמו אסור** - באבילה, מאור שיצא
12 ממחציתו קודם שחיטה, ואף על פי
13 שחיטתו קודם לכן, ובשר יוצא - כלומר,
14 חוץ למחציתו - הדינו לארי, שרחם זה
15 הוה ליה מדיחצו לחזירו בשחיטה. ובין
16 שיצא היה הוא כטרפה ולא חל. לכל מי
17 שיש לו מחציה ויצא, כגון בשר קדשים
18 שיצא, נמי מהאי קרא נפקא לן נמוכה
19 ה.א. **ואקורב** - ואשמועינן דמשום די
20 לא הוה כילוד. **אפילו לא החזירו נמי** -
21 דעובר נפקא לן לקמן וס'א. מ'בהמה
22 בהמה אורח תאכלו ודברים ידו. **וס'א** -
23 גופה פ'א ק' משמע על דאקמרתן רישא תני
24 משום סיפא? **כבוד לנחלה** - בעל ודל
25 שיהא ראי לרוח, ואי לא ראי לרוח -
26 לא מפיק את הבא אחריו מליטול פי שנים
27 דרבינן (ב'הא כ'א) "ואשת אבתי" -
28 שלבו דהה עליה, יצא ודל שאינו כל קימא.
29 שאין לב אביו דהה על מותו. אבל מפיו
30 הכבוד פטר הוא את הבא אחריו, שהרי זה
31 פטר את הרחם. **נפל** - שלא בלו דחשיו. אף
32 על פי שיצא ראשו זה - והחזירו, ויצא אחיו
33 כולו דחשיו - אין ליה הרחם נפקתו
34 מלידה בכור לנחלה. אפילו נולד הנפל
35 כולו - אינו מפיק את הבא אחריו, שאין
36 לבו דהה עליה, וכל נפל אם יצא רבוח מת.
37 והאי דנקט ראשו - משום בכור לבחן נקט
38 ליה, וביציאת ראשו וידו ליה, ופוסת לא
39 אחיו מבכור לבחן. או - הבא אחר בן
40 תשעה, אפילו יצא ראשו בן ראשון מת -
41 היא ליה אשתא רחמייהו, ולא הבא אחריו
42 בכור לבחן. אבל הבא אחר בן תשעה שיצא
43 ראשו זה - בכור לנחלה נמי לא הוי. אלמא,
44 ראש חיה ליה ובי תימא אשמועינן אבא
45 דרביצאת רחמייהו וידו ליה, והדר
46 אשמועינן בהמה. דאדם מכהמה לא ליה,
47 בהמה ליה תל פרוודו לפני בית הרחם
48 שלה, וגלוי הוא, ומכין שחיטה יוצא -
49 ליהוה ניכרת. אבל אשת - אשתה בגלוי,
50 הריכיהו סב ליה בעין פרוודו, ואין יציאת

1 **בהמה המקשה לידו**, והוציא העוקר את ידו והחזירו
2 מותר באבילה. הוציא את ראשו, אף על
3 פי שהחזירו - הרי זה כילוד. חותך מעוקר שבמקוה
4 מותר באבילה, מן החול ומן הבליית - אסור
5 באבילה. זה הכלל: דבר שגופו - אסור, ושאינה
6 גופו - מותר. **גמרא אמר יהודה אפר רבו ואבר**
7 **עצמו אסור**. מאי ענימא? **דאמר קרא**: "ובשר בשדה
8 מרפה לא תאכלו" - פיון שיצא בשר חוץ למחציתו
9 את ידו והחזירו - מותר באבילה; ליה, והוציא העוקר
10 את ידו והחזירו נמי! - הוא הדין אף על גב דלא החזירו,
11 ואידי דקא בעי מיתנא סיפא: הוציא את ראשו, אף
12 על פי שהחזירו הרי זה כילוד. - תנא נמי רישא:
13 החזירו. - וסיפא מאי קמשמע לן? **כיון דיצא ראשו**
14 **הויה לה ליהוה? תנינא**: אוהו בכור לנחלה ואינו
15 בכור לכהנים - הכא אחר נפלים, אף על פי שיצא
16 ראשו חו, או בן תשעה שיצא ראשו מת; מעיקרא
17 - דראשו מת, הא ראשו חו - הכא אחריו בכור
18 לנחלה נמי לא הויה וכי תימא: אשמועינן אבא, וקא
19 פרוודו לכהמה; דאדם מכהמה לא ליה. דאין
20 פרוודו לכהמה, ובהמה מאדם לא ילפא - התישבי
21 פרוודו פנים דידיה; הא נמי תנינא: שליא שציתה
22 מקציתה - אסורה באבילה, כסימן ודל באשה כך
23 סימן ודל בהמה! אי אמרת בשלמא החזירו דרישא
24 דוקא - תנא סיפא אמו רישא. אלא אי אמרת לא
25 דרישא ודוקא ולא וסיפא דוקא, למה ליה למתניהו
26 כילד? - לא לעולם אעוקר, וכדאמר רב נתן ר' דאין
27 יצחק: לא יצרכה אלא למקום חתך, הכא נמי - לא
28 יצרכה אלא למקום חתך. תא שמע: בהמה המקשה
29 לידו, הוציא עוקר את ידו והחזירה, ואחר כך שחט
30 את אמו - מותר באבילה. שחט את אמו ואחר כך
31 החזירה - אסור באבילה. הוציא את ידו והחזרו, ואחר
32 כך שחט את אמו, שחטו - כמאן אמרו, ושלבפנים
33 מותר ומותר. שחט את אמו ואחר כך חתכו -
34 הכשר

1 דהוה ליה למפרך בפסוטי, מרתנן;
2 אבן בכור לבחן, אם בן מבי יצא ראשו ודי
3 כילודו ויש לומר, משום דאיכא למדחי: מאי
4 ראשו - רובו. כדאמר פירק "יש בכור" (בבבכות
5 ג'ב), דאמר שמואל: אין דראש פטר בגבלים.
6 ופריך ליה מהא דאין בכור לבחן. ופשיטא מאי
7 ראשו - רובו. פירוש יצא ראשו וגם יצא רובו
8 אתו. ופריך ויתני רובו ומשני, דנקט ראשו
9 למדחי. ודין ראשו זה רובו לנחלה נמי לא הוי.
10 הלכך עיקר פרישה מהאי דוקא. והוה מצי
11 למפרך הכא ממתניהו רבא דתנן (ב'הא.א.) יצא
12 כדרכו - משיצא רוב ראשו, ואיזו רובו ראשו -
13 משעת אחרת. **א"ר** מנחמה לא ליה דאין
14 פרוודו לכהמה - האי פרוודו דהבא לא הוי
15 כי יהוה דרישא ופיו" (ב'ג'ב.) דאמר רמינא
16 הוציא ודין ראשו חוץ לפרוודו חוץ כילוד. דאי
17 פרוודו דהתם איידי הבא. מה היה יכול
18 הפרוודו לעבד ליהוה כיון שדרשא חצה לה
19 אלא פרוודו דהתם אי בית החיצון, והרבא
20 הוא עובי הריכיהו המכסים את הרחם שבין
21 הריכיהו, כדפירש הקונטרס. ומשום הכי לא
22 חשיב כילוד ביציאת ראי חוץ לרחם. ואין
23 הנחם על שדלשונו שוה דפרוודו משעת. דבי
24 האי גונא אשכחן בפרק "הלוקא בהמה"
25 (בבבכות ג') דאמר ר' (והושע) טיפין פטר
26 מבכורה, דחשיב טיפין ודל, ולא חוץ היא
27 טיפין ודל כי הוי פריך "מפתל" (ב'הא ג'טא)
28 דרוב ילדות משנתו. **שליא** שציתה מקצתה
29 אסור באבילה - אפילו להי שחיה בפנים בשעת
30 שחיטה. ואם התאמה הוי מוכח מניה דבראש
31 חוץ כילודו ודימא משום דגורין מקצתה ומאה
32 נמי דדי לה בפרק קמא רבבא קמא (א.א.),
33 דאקמרא אמילתא דרבי אלעזר: מאי קא משמע לן, דאין מקצת שליא בלא ודל? תנינא:
34 שליא שציתה מקצתה כו' ויש לומר: דאם אימא בריצאת ראש לא תצא ליה - לא
35 היה ראוי לגזור, כיון דבמקצתה אי אפשר בשום פעם לבא ליה חשיבות ליה. והמבא
36 ליכא למפרך לשמואל, דאמר בפרק "יש בכור" (בבבכות ג'ב), דאין דראש פטר בגבלים.
37 דילמא דהוה אינו משמען מהבא, אבל באדם לא משמען מהבא. דאין דקתני סיפא. כסמך
38 ודל וקאשר דא סמך ליה בהמה - הניח לענין שליא דהדי סיפא.
39 **כסימן** ודל באשה כך סימן ודל כו' - ואם התאמה מאי פשוט וחרת ביה מבהו ויש
40 לומר: משום דתנן בגדה (ב'הא.) דבאשה הוי שפיר סימן ודל, כך תאמר דאף
41 על גב דבהמה לא הוי שפיר סימן ודל, מכל מקום בשלילא שוה לאשה.
42 ואלבא

1 החיצון והפנימי אסור, מפני שהוא עומד על שפת הרחם, ולא קרינא ביה "בהמה בהמה", דלאו בתוכה הוא. אבל החזירו - אין צריך לחתוך לצד פנים, אלא מצד
2 חותך, ומקום חותך מותר, דקרינא ביה "בהמה בהמה". ומשום "בשר בשדה" ליכא, דהא לא יצא מחציתו. והא דרב נתן לקמן ועמוד ב'. **שבחין פלא** - דילפינן
3 בהיער הרועה" (חולין קכ"ה), שאר בן הוי מטמא באכר מן הנבלה. מ"כ ימות מן הבהמה" (חולין קכ"ה). **שבחין שוה** - שחייבים לה קבל טעמא אוכלין.
4 **הבשר**

חולין, פרק רביעי – בהמה המקשה דף סט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רט
 רש"י

1 זה הכלל – משנתנו היא. דבר שאינו גופה – אלא מן העובר, ונמצא בתוכה
 2 – מותר. לאתווי מאי – אי חותך מן העובר – נתא ליתא אלא לאו לאתווי האי
 3 גונא, דנשרא מיעוט העובר בפנים ורובו יוצא מחותך. לאתווי קלוט – אפילו
 4 הנמצא קלוט במעי פרה. הוציא עובר – על שלמים את ידי בשעת שחטת אמו
 5 בנדה. פשו – להיות לו תומת העולה
 6 מוציא, לחתויו בשחטת האם. ובענין לך
 7 קדשים קלים בירושלים – כגון עובר
 8 שלמים שהוציא את ידי בירושלים ההודיה
 9 והבנייה לזוהרה ושחטתה. ובענין לך אילוב
 10 דמאן דאמר יש ליהדה לאברים ועל מהניא
 11 חזרה? מי מהניא ליה תומה דלא ליהוי 'בשר'
 12 בשדה? דהא תומת העיר היא מחיצה
 13 לקדשים קלים. ואלוב ומשיטא – אן חתיבה
 14 שלמים בירושלים הוציא העובר את ידי
 15 לחותך, דאם כן – אלא בהמה אסורה משום
 16 שחט קדש בחוץ. אפן אבא ר' זלע. ולא תומה.
 17 מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני –
 18 גרסינן. והכי מביעי ליה סימן ראשון
 19 כשנשחטה בעוד אבר זה בתוכה, היה בא
 20 לתורה אן באבילה. ומשיטא – אן חתיבה
 21 סימן שני בא על אבר זה אלא לטרוח מיד
 22 טרפה בדמיון לעיל: והבנים אמורים בגוף
 23 כשנשחטו. מי מצטרף סימן ראשון
 24 לו לטרוח ולתורה, עם זה שאינו בא אלא
 25 לטרוח. להועיל מהא לטרוח. הואיל ותנעבד
 26 שיש בכך? וא לטמא – כיון דיש חילוק
 27 ביניהם – לא מצטרף ראשון שחוט
 28 לשני דברים, עם השני שאינו אלא לטרוח
 29 מדיי נבלה, ואין כאן שחטה שלמה לטרוח.
 30 אם מצטרף ראשון ראשון לשני לחתיו
 31 באבילה – כל העובר והבמה. ולי
 32 אמרין: שחטה חלוקה היא, ואין שחטה
 33 לא בו ולא בו – אלא הועיל לאבר לטרוח
 34 מדיי נבלה? פשו – מהו לחוש לזרען – על עובר
 35 זה שהוציא ידו ונשחטה אמו, והוציאנהו חי,
 36 וגדל ונא על בהמה הולידה, מהו שיסוד
 37 אבר כיוצא בו הולד ממנו? אפילו כן
 38 פקעה קלמפא – כל מה הוציא את ידו, ונולד
 39 הוליד – נמי אסור כל הולד. דאמר רב
 40 משרשיא לרביי האומר חוששין לזרע חלב
 41 – ונתיב הוא, באבילה? ואת בני' (תלמי
 42 ע.ה.ב.) אין לו תקנה – שמצד אביו אין
 43 טעון שחטה, שחטתו מבטחיהן (אמו ע.ה.ד.)
 44 והבנים אמורים שחטת אמו מטרתהו,
 45 וכמעט אמו טעון שחטה. וסימניו אין מימניו
 46 דהא פלגיה כשחטתו דמו. ואי נמי, הוה ליה
 47 בר סימן אחד, ובהמה צריכה רוב שנים. אפן
 48 פקעה דביותיה – דאן הולדו? אפן
 49 שחטה אלא משום דאן אבר, והואו אבר
 50 לא משרתיה בשחטה. דלאו שחטה היא
 51 ותחת ליה האי אבר ורשיי. מבבלב ורשיי –
 52 ורשיי, תרי איתווי אמרין – דרשי, אבל חלב דם יוצא – לא. ולמאן – איכא תלתא? או לרבי מאיר – דאמר: אסור חלב נוגה בשליל. כדלמין – אסור
 53 חלב דם איכא, אסור יוצא ליכא. דהא לרבי מאיר אפילו מה שבפנים טעון שחטה, כדקתני מתינתין (חולין ע.ה.ד.) ומצא בה כן תשעה חי – טעון שחטה, הלכך
 54 הוה ליה ששאר בהמה. ואי רביי יודיה – בר פלוגתיה, דאמר: אין טעון שחטה מה שבפנים, ויבא אסור יוצא שאין לו היתר – אסור חלב ליכא. נוגה בשליל
 55 וחי דנשה, וחלבו של שילי אסור. אלא – הא לא קמביעי ליה, דכל מכה – לא אמרין דליתר משום שבא מכה אסור. את חלבו – אם נקבה היא ולדה,
 56 ונתיב היא וחלבה – חלבה מן באבילה? היינו לזרען דקמאר, שאין חלבה בא עד שתלד. בהמה בבהמה – שריא 'בהמה' דרשא 'א' בהמה? ודרוש הכי:
 57 בהמה הנמצאת בבהמה האכלה. אלא פקעה – הואיל ושילי קרוי בהמה. יסירו – אם הביא בהמת חולין אצל בהמת קדשים מעוברת, ואמר: הרי זו תמורת עובר
 58 של זו – תהא תמורתה. ודאן גבי תמורה 'בהמה' תריב (ויקרא בו.) אלא הוה ימיר בהמה בבהמה. לא סמידין – כלומר, אם תמיר – אין תמורתו. כל מדין
 59 התמורה יעבדו הוא, דאמרוין שבשעת קמיתא פקעה קמא (חולין א.ה.) לא אמרין נקובין – אבר בהמת חולין זו תמורת חות עובר בהמת קדשים זו. ולא
 60 עוברין באברין – עובר בהמת חולין זו תמורה ברגלה של בהמת קדשים זו. ולא עובר ואבר בשלמים – אבר בהמה ומקרו: אלא – לאו מ'בהמה' נפקא,
 61 אלא מ'כיל' נפקא, וחכי דרשי: כל מפרסת פריסה בבהמה האכלה, כל אשר תמצא בבהמה אכולה, אותה תאכלו כשחטה שלמה – אכול כל הנמצא בתוכה.
 62 אכל כשחטה חסרה, והנמצא בתוכה מגופה הוא, שנחסר ממנה – לא תאכל הנמצא. אלא פקעה – דרדרת 'כל בבהמה'.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

ותבעי לך קדשים קלים בירושלים – רב ונתיב הוא מביעי ליה בעורה משום חשיבה
 מוציאה יותר, אפילו לענין שחטת קדשים קלים, ומזה, נבדלה כולו בעורה –
 לא קא מביעי ליה, דפשיטא דטעון שחטה. **דאתא** אבן פקעה דכותיה – שיש בו
 אסור יוצא בחד אבר. **או** דלמא תרי איתווי אמרין – לא ודאק את ידי אסור, אמרין,
 דאיכא נמי אסור גדי חסרה.
תלמא או אמרין – תימה: מאי קמביעי
 ליה והא קימאן לך (תולין תנא.) דהו
 אחר גרוס – תמורה
אלמא אמר רבי יוחנן השוחט בהמה ומצא
 בה דמות יונה אסור באבילה בעינן
 פריסה וליבא – טראה: דאק נפט דמות יונה,
 שהוא אסור גם כשיצא לאויר העולם, לפי
 שאינו מתקיים. אבל מציא בה בהמה נגמרה
 שראוי להיות – מותר. ורגילה רגלי יונה, או
 שאין לה רגלים כלל – מותר. ואלו ממש
 רכיב יוחנן מציא שראוי לתורה מותר
 לאויר העולם, דהדיא חשיב כמפרס פריסה
 להיות נחר בשחטת אמו, כמו שחשבו כמפרס
 פריסה כשיצא לאויר העולם. דלא על תבס תפס
 רכיב יוחנן דמות יונה, אלא נפט עובר שרגליו
 דמות יונה, או עובר שאין לו רגלים, וכי פריק
 קלוט בעיני אמו ליתר – אילביא דרבי שמעון
 דוקא פריק, דאסר ליה כשיצא לאויר העולם,
 כדפרישית לעיל וסתב ר"ה אילביא, תמכר

כענין
 וימסר כל הולד משום אותו אבר, ואילביא דחגיגי קבעי לה.ואו מכה חלב דם – של אבוח קאתי, שאף החלב והדם
 איכא תרי איתווי אמרין – דרשי, אבל חלב דם יוצא – לא. ולמאן – איכא תלתא? או לרבי מאיר – דאמר: אסור חלב נוגה בשליל. כדלמין – אסור
 חלב דם איכא, אסור יוצא ליכא. דהא לרבי מאיר אפילו מה שבפנים טעון שחטה, כדקתני מתינתין (חולין ע.ה.ד.) ומצא בה כן תשעה חי – טעון שחטה, הלכך
 הוה ליה ששאר בהמה. ואי רביי יודיה – בר פלוגתיה, דאמר: אין טעון שחטה מה שבפנים, ויבא אסור יוצא שאין לו היתר – אסור חלב ליכא. נוגה בשליל
 וחי דנשה, וחלבו של שילי אסור. אלא – הא לא קמביעי ליה, דכל מכה – לא אמרין דליתר משום שבא מכה אסור. את חלבו – אם נקבה היא ולדה,
 ונתיב היא וחלבה – חלבה מן באבילה? היינו לזרען דקמאר, שאין חלבה בא עד שתלד. בהמה בבהמה – שריא 'בהמה' דרשא 'א' בהמה? ודרוש הכי:
 בהמה הנמצאת בבהמה האכלה. אלא פקעה – הואיל ושילי קרוי בהמה. יסירו – אם הביא בהמת חולין אצל בהמת קדשים מעוברת, ואמר: הרי זו תמורת עובר
 של זו – תהא תמורתה. ודאן גבי תמורה 'בהמה' תריב (ויקרא בו.) אלא הוה ימיר בהמה בבהמה. לא סמידין – כלומר, אם תמיר – אין תמורתו. כל מדין
 התמורה יעבדו הוא, דאמרוין שבשעת קמיתא פקעה קמא (חולין א.ה.) לא אמרין נקובין – אבר בהמת חולין זו תמורת חות עובר בהמת קדשים זו. ולא
 עוברין באברין – עובר בהמת חולין זו תמורה ברגלה של בהמת קדשים זו. ולא עובר ואבר בשלמים – אבר בהמה ומקרו: אלא – לאו מ'בהמה' נפקא,
 אלא מ'כיל' נפקא, וחכי דרשי: כל מפרסת פריסה בבהמה האכלה, כל אשר תמצא בבהמה אכולה, אותה תאכלו כשחטה שלמה – אכול כל הנמצא בתוכה.
 אכל כשחטה חסרה, והנמצא בתוכה מגופה הוא, שנחסר ממנה – לא תאכל הנמצא. אלא פקעה – דרדרת 'כל בבהמה'.

חולין. פרק רביעי - בהמה המקשה דף סט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

תוספות

1 **המכר** לצרכי עולות - לא דמי לבהמה של שני שותפים, והקדוש חציה וחור ולקחה
2 והקדוש שוליה. דאמרינן בפרק קמא קדושין (כ"ג) קדושה ואינה קרובה
3 דחשיבה דהיה מעיקרא. דהתם לא היה בידו להקדישה כולה מתחלה, אבל הבא,
4 שמקדשה רגלה - היה יכול להקדישה כולה. **גמרא** רובו חרי זה יקבר - אף על גב דתתן

1 בעניא פרוטו בבהמה - דרבי משמע: שתי פרוטות ומעלת גרה הנמצאת בבהמה
2 תאכלו. קלוט בפני פרה ליתסר - ואגן אמרינן ליעיל (חולין ס"ה). דשרי אפילו
3 לרבי שמעון; תנא דבי רבי ישמעאל כרבי שמעון - מצנינו משנת מדרשו של
4 רבי ישמעאל בתלמידיו של רבי שמעון בן יוחי. פריסה בהמה האכלו - קרא

5 בפרק 'כל שפירן' במוקדשין (בבבא בתרא, כ"ב)
6 דבית הלל מסתין למנות גז על הבכור, ובא
7 מידו דאסור למכור לגוי. דרבי מקמינן לה התם
8 כרבי עקיבא, ומשום דקרא. דאמר ר' עקיבא בפרק
9 'טבול בים' (בבבא בתרא, כ"ג) דאיהו מדבריו דלמנו
10 שהשוחט את הבכור והנמצא טרפה, שיאיתו
11 הכותים בעירו. משמע דבשר אסור בהנאה.
12 והיינו טעמא, דהייבא דהויא שישאל - הוא
13 שיתקדש לצבא ואיל, ושיר אפילו לגוים.
14 **רב** הונא אמר קדוש קסבר למפרע הוא קדוש
15 - והוא אסור בידו ויהיה בפרק 'כל שפירן' -
16 גמרא ר' אבוחי בר חייה (תלמוד הירושלמי) חולטיל סמו
17 בככור קודם שיצא לאור העולם. ומפרש: גויא
18 - באוניה אימרא - בשפיותה. אבל אימרא
19 באוניה - לא, דהיישקין בי חיו ליה לאוניה; שנת
20 יצא רוב הראש חתו. אבל בניו אין לחוש. ומתן
21 דאנוני גדולת - דרבו לאצת במיעוט הראש.
22 הדיני ליה ארב הונא. דלדרישה כיון דלמפרע
23 קדוש, אפילו לא יצא רוב הראש - אסור לחולט
24 בו מום. דכשיצא אתו כרוב איגלא מילתא
25 למפרע קדוש תהו. כדאמרינן אבא גבי מכירה.
26 ומיהו, איבא לאוקמי האי רוב ויהיה אליבא דרב
27 הונא. ומכיו חיו לאנוני גרידיא בפני שיר לחולט
28 בו מום, דאכתי לא יצא כלל. אבל אימרא -
29 איבא מילתא ממי כרוב לאוניה בפניו, כשכר יצא
30 רוב הראש חתו. וסוגיא דרבי 'ביצע מערמינן'
31 (נמונה בר"ב). דמוק דרש ויהיה בזמן הזה.
32 דלא חיו להקריבה. ופריך: מאי מיטמא? ומשיב:
33 מזה היתמא נגזרו אטו דלמא נפקי רוב הראש
34 - והיא סוגיא דלא כרוב הונא. ולרבי אבא
35 במיעוט ראשו נמי איבא איסור. וכן דא דאמר
36 ליה בר עמרם רבש ששה אמר על הבכור: 'עם'
37 יציאת רובו אינו עולה', עולה הוא או בכור
38 הדין הדיש נמי יצא רובו, דמשמע דנפשיה
39 ליה דקודם יציאת רובו יכול להפקיע ממנו
40 קדושת בכור. אם לא נחלק בן מכירה לגוי לרוב
41 מלא

1 **בעניא פרוטות, ולפיא!** - אלא מעתה, קלוט בפני פרה
2 ליתסר! - הא תנא דבי רבי ישמעאל כרבי שמעון בן
3 יוחי: "פרסה בבהמה האכלו". רב שמי בר אשי
4 אמר: לעולם כדקאמרת מעיקרא. ודקא קשיא לך: אין
5 ממידין? הא מני - רבי שמעון היא, דקמיש תמורה
6 למעשר; מה מעשר אינו נוהג באברים ועופרים - אף
7 תמורה אינה נוהגת באברים ועופרים. ומנא תמירא?
8 דתנן אמר רבי יוסי: והלא בעלמא, והלא תמירא;
9 'והנה' שר זו עולה' - פוקה עליה, אף כשיאמר: 'והנה'
10 של זו תחת זו' - תנא כולה תמורה תתתיה. למאן
11 קא מתיר ליה? אילמא לרבי מאיר ורבי יהודה - מי
12 אית להו האי סברא? והתניא, יכול האומר: 'והנה'
13 של זו עולה', תנא פוקה עליה? תלמוד לומר: 'כל
14 אשר יתן ממנו לה' יהיה קדוש' - ממנו קדוש, ולא
15 פולו קדוש, יכול תצא לחולין? תלמוד לומר: 'יהיה'
16 בתויתיה תנא; הא ביציר? תמיר לרבי עולות,
17 ודמיה חולין, חזין כדמי אבר שבה, דכרי רבי מאיר
18 ורבי יהודה. רבי יוסי ורבי שמעון אוקמרי: מנן
19 לאומר: 'והנה של זו עולה' - תנא פוקה עליה?
20 תלמוד לומר: 'יהיה' - לרבות את פוקה. למאן? אי
21 לרבי מאיר ורבי יהודה - מי אית להו האי סברא?
22 אלא לאו, לרבי שמעון. לא, רבי יוסי טעמא דנפשיה
23 קאמר. משנה המכירת המקשה לילד - מחתף אבר
24 אבר, ומשליף לפלכים. יצא רובו - חרי זה יקבר,
25 ונמכרת מן הבכורה. גמרא אהמרי: יצא שליש
26 ונקבר לגוי, וחור ויצא שליש אחר - רב הונא
27 אמר: קדוש, רבה אמר: אינו קדוש. רב הונא
28 אמר קדוש - קסבר: למפרע קדוש, וכיון דנפק
29 ליה רוביה - איגלאי מילתא למפרע דמעיקרא יהו
30 קדוש, ומאי דרובין - לא כלום ויבין. רבה אמר אינו קדוש, ויתבא קדוש,
31 ומאי דרובין - שפיר ויבין. ואודו למעשה, יצא שליש חרף, ויפקן, וישלש שליש
32 דרוב רחם - רב הונא אמר: אינו קדוש, רבה אמר: קדוש. רב הונא אמר: אינו קדוש
33 - רב הונא למעשה, דאמר: למפרע קדוש, ורובא קמא ליתיה ברחם. רבה אמר: קדוש
34 - רבה למעשה, דאמר: מנא ויתבא קדוש, ורובא דרוב רחם נפקי. וצריכא, דאי אפשר
35 בקא - בקא קאמר רב הונא, משום דלקולא, אבל בהך דלחוקא - אימא מודי ליה לרבה.

1 שמעין להו דמקשו. וטעמיהו הוא - משום דאברים ועוברין לאו בהמה מיקרו. ורדקאי לך. היכי מצי רבי יוסי למימר לרבי מאיר "הלא במקדשים" כי - לאו משום
2 דסבירא ליה, דנימא: והלא במקדשים אתה מודה לי. אלא הכי קאמר ליה: תלא במקדשין יודע אני דהאומר "רגלה של זו עולה" - כולה עולה, דנפקא ליה מיהה
3 קדש" - אף כשיאמר "רגלה של זו תמורה" - תהא כולה תמורה, ואישתבא דהמיר בהמה כולה. וקרינא "בהמה בבהמה". משנה המכירת המקשה לילד - בפטר
4 יקבר של - תמיר לחתוף אבר אבר כשהוא יוצא ראשו ויבא ראשו. ומשליף לפלכים - וכל כמה דלא נפק רוביה - לא קדוש. אלא רובו - כאותו. וחכמי. שריא
5 רבם - דכדיצתא הוה חיל קדושה. וקרינא בהן "אשר יולד" ו"ברבים טו". ופודרה מן הבכורה - שהבא אתו אינו בכור, רב שיצא ראשו אבר אבר, ובין שיצא
6 רוב כאותו. דהא שני לא פטר רובו הוא. גמרא וחור ויצא שליש אחר - והרי כן רוב. רב הונא אמר: קדוש - בכור זה, וקבר לגבי מום, וביתן לכהן. אינו
7 קדוש - ליה הוא חולין, ומפריש טעמיהו. למפרע הוא קדוש - אף על גב דלמדה תלא רחמנא. וביצאת רובו ויבא חרף, והוא דהויא קדוש. מיהו כי נפק רובא - משו
8 היה דהיה מתחלה, ואגלאי מילתא דכי שני רוב לגוי לא כלום ויבין. דאין לו חלק בו. מכאן ולהבא תראה רובו ויבא חרף, ובתחלת ליתו חולין הוה,
9 ויכול למכורו כאילו הוא בעני אמר, שרין קדושתו תלי בלידה. ובין דמכירו מכירה - הוה ליה די גא באמצע, והוה לא קדוש שליש אחרונים. גמרא
10 שליש דרוב דופן - תחלה על ידי סם וסכין, ובגמר לידה נפתח רחם ויצאו שני שלשים. למפרע הוא קדוש - הרוב הראשון קדושתו תליה, שבתחלת לידה
11 הוא צריך לקדש. מכאן ולהבא - משילדו רובו או בתחלה או בסוף. דאי אפשר ביה - קמיתא. ביא קאמר רב הונא - למפרע הוא קדוש. משום
12 דלקולא - כלומר, דאי אמר מכאן ולהבא - קולא הוא, דמנפקענן בככור מקדשותו.

חלוץ. פרק רביעי – בהמה המקשה דף ע עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" ריג ח"ש"י

1 ואי אמתר בהא כחא קאמר רבה – מבאן ולהבא, דאי אמרת למפרע – קולא הוא,
2 דלא קדשי. מחתך ומניח – עד שיצא הרוב ואף על גב שיצא הרוב, דחיי החיתוב
3 לפניו, ומשליכו לכלבים. אי אמרת בשלמא מבאן ולהבא הוא קדוש, ומקמי יציאת רוב
4 לא קדשי רוב, הך דאיתובו מבאי קמי ליה הלא קדושה עליהו. אלא אי אמרת
5 לדמפרע הוא קדוש, האי כיון דרובא קמן –
6 אינאלי מלוא ביציאת הרוב ומעיקרא קדוש
7 להו לא מחתך ומשליך – דכיון דליתנהו,
8 אמאי איתיה בשעת גמא יציאת הרוב? ואיסורא
9 ליכא, ודלא כי שרא קמי – וחלוץ היה. אבל
10 ביצא שלש ומכרו לגוי, חזרו ויצא שלש אחר,
11 ובזמן לפניו – איבא למינה: אנאלי מלוא.
12 היילא לדמפרע ומנסבל מותר. ארתני יצא
13 ורובא: משמע: על כח אמתר. נעשה כמי שיצא
14 רובו – בבת אחת. הלבו כאברים –
15 כדפריש: ואולי שיצא רובו מבייש אבר, רוב
16 העובר יצא, ומעט אחר, רובן האברים שחלבו
17 ליציאת הרוב. וקא מיבעיא ליה: הלבו באברים
18 אחר הרוב, דנשיב מטיל אבר שיצא בתר רובו
19 שבפינו, דחיי כמאן דלא נפק האי מעוט, וליבא
20 יציאת רוב עובר, אחר רעה – מחתך ומשליך
21 לכלבים. ומשום מטיל מום בקדשים ליבא,
22 דמותר להטיל מום בכבד קודם שיצא לארץ
23 העולם, כגון יציאת ראשו, או יציאת רובו דרוב
24 מרגולתו. או לא הלבו – וישתין ליה בתר
25 רוב עובר. דלא שקבין רובו עובר ומילד בתר רוב
26 אבר. אלא שיצא חציו – של עובר, ורוב אבר
27 משתלם אותו חציו. או ישיבא למיעוטא ודאחי
28 בתר רובא – נפק ליה רובא חולד. אי נימא
29 רובו מבש – ובבת אחת קא מיייר על ברוך,
30 דאף על גב דנשתין לעיל: מחתך ומניח נעשה רוב
31 – שניטא בעלמא שני אגב דחוקה. ומתניתין
32 במשמעותיה קיימא. אלא לא כגון שיצא
33 חציו ברוב אבר – וקרי ליה רובו, שדיקין
34 מעוט אבר דהואי בתר רוב אבר, הוה ליה רוב
35 עובר. לא – לעולם לא הלבו, ולא שדיקין
36 מעוט אבר בתר רובא. ומתניתין – ביצא רובו
37 ממש, דקשיא ליה: לאמי איצטריך? כגון שדיקין
38 מעוט אחד מן האברים משלם לתר עובר,
39 ואיצטריך לאשמעתי דחיי רובא, ולא אמרתי.
40 שרי מעוט אבר שדיקין אחר רוב שבפינו
41 וליבא ליה, אלא שדיקין בתר רוב העובר,
42 הואיל ובחיה נפק, פיקי ברובו כסבי – שדל
43 ונתכח סביב חולד כעין מייילא? דא נפיק
44 מהו – שתהא חצינה, ואמרתי: כיון דלא נגא
45 ברום – לא קדשי, דלא רחם הוא דנקדש,
46 דברדייה תלא רחמנא. ולקמן בעי אמת כרבו,
47 ואם תנצי שמיא כסי דחייציה דמינ שלא
48 במעו אלו – שלא – מי היי חצינה? אלא?
49 כרבה – אשה ברדיה והוציאה, והפסיקו ריה
50 בעי לבן הרחם. מי אמרתי: כיון דארחיה הוא
51 לילד את בהמה – לא חוצינה היא? היכי
52 דמי? כל התיך נביא, אי דנפק דרך ראשו –
53 ואחר שהוציאו אותו עשו בו אחד מן הדברים
54 הללו. מפרתיה – רשיה לרחם, וקדש מיהו.
55 דהא איצא ראשו – ודי לא כילה וחלוץ כמאן.
56 דרך מרגולתו – וקודם יציאת רובו כרתו.
57 בלעתיה – חללה בתוך הרחם והוציאתהו.
58 דא אפיקתיה – ששחיה בליל, ולא נגא ברום
59 דחייני כרבה אלא בלעתיה וליבא ברום
60 והכניסתה והקיאנה ויצא מאליו מהו – מי קדש הואי יציאה אחרונה? אלא? וכנסם לוח מהו – נפטר בהמה האחרת מן הבכורה. או לא. ונפתחו – שניטן "מפתח", נתרבו,
61 שבשיצא לא נגא. נעקרו – קא טלקא עתיק: קודם לבן נעקרו ונפל. חא ליתנהו – ומאן קדושי? לא אחר ולא נגיפה. דהא אין כאן רחם נעקרו – (קא טלקא עתיק) קודם לבן
62 נעקרו) ונתנסו לפניו, ותללו לו בצוארו. נגמפו – גיטל מעובי בתכלים מבכנים סביב סביב. קנעית בבקעי דאיביעי לן – כבר, ומשם אתה למד את השתוכר. ויצא דרך פרוץ
63 מהו? מי אמרתי: כיון דעומד מרובה עליו – הוה ליה כאילו כולו עומד. לישא אחרניא: נגמפו מבכנים ועפא חוצנה משמרת, וקא מיבעיא ליה תורא ברא מקדש או לא?
משה

1 מאי? לאו מחתך ומניח ואי אמרת למפרע קדוש יקבר מביעי ליה – תימה: דלמה דאמר
2 נמי מבאן ולהבא הוא קדוש, אמאי משליך לכלבים, כיון דכבר יצא רובא ודא
3 ברוב מחתך נמי חשיב ליה ליה, כדאמר ב"דמפלת" (גדה כתא) ויצא מחתך מרוב
4 – אמו טמאה ליה. ומתניתין – נמי קתני: הנפטר מן הבכורה. ובלב ענין קאמר, בין
5 שיצא אבר ברין שיצא רובו בבת אחתו ליה,
6 לומר: ששלמא אי מבאן ולהבא הוא קדוש,
7 כיון דאין קדושה תלה עליו עד יציאת רובו, אם
8 כן מזה שנתקן רובו יציאת רוב – כיון קדושה
9 תלה עליו כלל, וקודם להשליכו לכלבים? אף
10 מאחי יציאת הרוב. ומיהו, מיכא יצא רוב ואיך
11 טען בקרבה למו שיצא. וכן משמע לשון
12 הקנטוס. ואף על דקתני: יצא רובו דחיי זה
13 יקבר, ומשמע: רובו בבת אחת, דכדמכח כסוגיא,
14 ומשמע: אבל אבר אבר לא – דחיינו דוקא לענין
15 המיעוט דראשון, דאמר: איתו מעיט טען
16 בקרבה כשיצא רובו, מאחורו אבר מחתך, אבל
17 למאן דאמר למפרע קדוש, שמתחלה הקדושה
18 תלה עליו, מתחלת הלידה – אם כן במתוך
19 נמי יקבר. ומאי דמחתך נמי לא קשיא ליה
20 דחיי מטיל בו מום? דאיכא אלאוקמי כפפא שאינו
21 ראוי להקברה. אי נמי, מחתך קודם שיצא
22 לאיור העולם. כרבתו – אחותו – פירש
23 בקנטוס: האשה כרבתו לשבר, ואחותו בדיים,
24 והפסיק ידה בין בני הרחם. ואחיה לרביע
25 הם בדשום מקום לא איירי באשה מילדת עם
26 הבדמה, אלא רועה, דבנתה בהמה שמה עברה
27 בתוך פירותיה והושיט ידוהו. וישע דרך
28 מילתא נמי איירי ברועה, "כרכו סביב" לשון
29 רבו, הכי נמי ודא ליה למנטק: "כרכו אחתו
30 והוציאנו ועד, דמאי פריך. אי דנפק דרך רשיה
31 שפירושה יכו אין ליכל לוחת שאתוחו בדיים
32 בראשו, ומפסיק בדייה בין רחם לרחם? וזה
33 דחוק למד ליה לפתוח קודם שיצא
34 הראש, ואין ליכל להביט ידו. ועד, ומתניתין
35 הדושיט רועה את ידו – בלא הוציא כלל
36 איירי, דאם לא כן – נטמא במה שיצא. ואף על
37 גב דיש לחלק בין מנכרת ליה מנכרת, אי נמי,
38 דהם ששילדה אחר קודם ליה, שפתח רחמה –
39 כל זה דחוק, ונראה לרביעי כן ממו גרסת רביעי
40 נגמא: "כרבתו אחותו ויצאתה" – שילדה
41 נקבה. כדאמר נמי בפרי' ל"ב (בבבשר) וחלוץ
42 קידא: אין לי אלא אחותו הקטנה, הגדולה
43 מה? ופריך: אי דנפק דרך רשיה, וכן הנקבה –
44 אף שפרתיה ראש הנקבה, וכן משה תחלה,
45 שראש אחיה בתוך בין בריכה ומשנה דנפק
46 מרגלותיו והוא בתוך בין בריכה. והוא הדין
47 דהיה נמי למימר "כרכו אחיו" לענין איה מוח
48 בבשר, אלא שנתן אחותו משה דליבא בכורה
49 כלל.

מאי

נעקרו פותלי בית הרחם מהו? – נעקרו? ליתנהו? – אלא: נעקרו ותלו ליה בצוארה, מאי?
במקומן מקדשי, שלא במקומן לא מקדשי, או דלמא שלא במקומן נמי מקדשי? בעי מיניה
רבי ויקמה מרבי ורוא: נגממו פותלי בית הרחם, מהו? אמר ליה: קא ננעת בבקעי דאיביעי
לן. דבעי רבי ורוא, ואמרי לה בעא מיניה רבי ורוא מרבי אסי: עומד מרובה על הפרוץ,
ויצא דרך פרוץ, פרוץ מרובה על העומד, ויצא דרך עומד, מאי? עד פאן לא איבעיא
ליה אלא פרוץ מרובה על העומד, דאיפא עומד בעולם, אבל נגממו לא לא איבעיא ליה.
משה

מאי טעמא דתנא קמא – ואם תמאז ומאי קבעי? והא טמאה בלועה היא ולא מטמא ושל לומר: דמשום דרבי עקיבא מטמא לקמן (תולין עבא) עובר במעי אשה אוטריך ליה הבא גבי בהמה קל וחומר, כפרדיש בקנטרס דאפילו רבי עקיבא מודה הבא אי גמא, משום דהיה לו לטמאות מיזבל חולין על כפיהו, דבסמך, אפילו קלוט במעי קלוטה, אי לאו קל וחומר, והשתא דרביא קיל קל וחומר – מריק לה גבא קינא לדרשא אורחיה.

קלוטה במעי פדה ליטמא – הדה מיץ לשיניו דלחביי אחי קל וחומר דרב סאדא, אלא דעריפא משני קלוטה במעי קלוטה – ואם תאמרו ומאי פריך? אין גבי נמי, דאליבא דרבי יוסי הגלילי קיימינן, דרבי אהן בפרק "ארבעה" ודחשה" (בבא קמא גא.ג.) גבי "ובעל השור נקי", דרדשי: דנין ממיני ולדות. ומשמע דמריק "את" להבאת שורו, ואם כן סבר רבי שמעון דאסר קלוט כשניע לאחרי העולם, ונפקא מ"את העולם" בפרק גמ' במבורות (סא.ו) וש' לומר: ונדיח ליה ליישב מילתא דרבי יוסי דריבא אפילו למאן דרשי קלוט. אי גמי הבא אהיי ברשאו ורובו הוימיס לאמו, דאפילו רבי שמעון מודה בהדיא דרשי, כדמכות התם. חיה טמאה בכלל בהמה טמאה להרבעה – דכל דל שמעתי חידושי. כלומר, דמחמת דהיה בכלל בהמה – שטעניו שפי' איסור הרבעה. ומיהו, בלאו הכי ידעינן, דאפילו בעופות גמרינן דרבעה "בהמות" "במריק" משבת, כדארמיריין ב"שור שנת את הפרה" (בבא קמא ד.ב).

ליטמא, דמחלבי ארבע הוויא – להכי אחני קל וחומר קסדא. מתחוקי לה רב אחריבו בר אמי: חויר במעי חוירא לא ליטמא, דמחלבי שמינה במחלבי שמינה הוא! אלא אמר רב נתנן בר יצחק, מהכא: "ונפש כי נתעב בקל טמא או נבבלת תיה טמאה או נבבלת בתקה טמאה או נבבלת שרין טמא", וכי נבלת בהמה טמאה מטמאה, ובמחורה לא מטמאה? אלא איזה זה – זה עובר, בשפטמאה – טמא, ובמחורה – טהור. ומאחר דנפקא ליה מרוב נתנן בר יצחק, דרבי יצחק למ' לי? – אי לאו דרבי יצחק, הוה אמינא: מוליה לבדד רבי הוא דאחא, קא משמעין לן. תניא, אמר רבי יוחנן: נמתי לו לון עזאי, למדניו נבלת בהמה טהורה שפטמאה, ונבלת בהמה טמאה שפטמאה, נבלת תיה טהורה לא למדניו מניין? גם לי: "כל חולין על כפיו בכל תיה תולכת". נמתי לון, וכי נאמר "ויכל תיה", למחלבי כפים בתיה הוא דאחא! גם לי: ומה ישמעאל אומר בדבר תיה? נמתי לון, "וכי ימות מן תהמה" – זו בהמה טמאה, ואשר היא לם לאכלה" – זו בהמה טהורה. תיה בכלל בהמה, ובהמה בכלל תיה; תיה טהורה בכלל בהמה טהורה, תיה טמאה בכלל בהמה טמאה, בהמה

משנה הושה הרועה את ידו – לתוך מעיה. טהור – טעמא דרוריהו מפרש בגמרא. גמרא לק חומר – כלומר, אפילו לרבי עקיבא דאמר לקמן (תולין עבא); טמאה בלועה, כגון עובר במעי אשה – טמאה, הבא מודה מקל וחומר; אם הועילה לו מציצת אמו לחתירו באכילה בשחיטתו, אף על פי שהוא מת, לא תועיל לו שחייתו חיה לטהרו ממשטמא?

איתקש – ונבלת טמאה לנבלת טהורה; שאינו קרי נבלת טהורה – אינו קרי בטמאה, על כפיו – שאין פירוטיו סדוקות. מחלבי כפים בתיה – בתוך גופו של בהמה חיה, דהיינו עובר טמא במעי אמו. מטמא לך – משום נבלה, דלתיב כסיפיה: "דנוגע ליבא" – שדורו מחלבי כפים חיה ומשני מחלבי כפים מחלבי אבנן – בעיניו, דהיי בתיה; "וחולץ על כפיו בכל תיה תולכת" – שאין לאמו אלא איבע רגליה, כגון טמאה, שאין פירוטיה סדוקות. פיה במעי נבל – טמאה שברבה מן טהור. לא תטמא – במעי אמו, דהאי לאו מחולץ על כפיה הוא. ורבי יוסי פסיק ותני: בטמאה טמא קלוט במעי קלוטה – ואמנו טהורה הוא, אלא שנולד כן, ליטמא – במעי אמו. ומיתניא סתיק סתיק: טהורה טהור קל וחומר רוב סדיא – אם הועילה לו אמו כו, אלא חיה – ונבלת שחלוקה כן נבלת טמאה לטהורה. זו נבלת עובר – דהא נבולת ליבא דאחא, דהא נבלת טהורה מטמאה, דתיב: "וכיון ימות מן הבמה אשר היא לכם" וגו' ויקרא א' וריב אלב נבלת עובר מיתומא, ובמחורה מקל וחומר, ובטמאה נבלת קל וחומר, דקם ויה מטמאל בטומאת נבלות מאחר שמינה, וזה דרשינן היקשא. אי לאו דרבי יצחק הוה אמינא בוליה את קרא לברדיי אחא – דארמיריין לקמן (תולין עבא); קראי בני חיה, בהמה למה באמרה כו, ועובר טמאה דטהור תיפוק לן מהקישא לדעיל. ואף על גב דרבי מבמה טמאה נפקא, דרב נתנן תיפוק מודה – הא קיימא כשיבותי טא; א פרישה שאמרנה השנית – מפי חידוש אהרן נשתלו. השתא דכתיב: "כל חולין על כפיו, דאפקא מהקישא דלא נקט" – דרשינן מ"בבלת חיה טמאה, ואמרין: לדרשא אחא, לאתוי עובר. הכי גרסינן: תניא אמר רבי יוחנן אמר רבי לון עזאי – נמתי = אמרתי. למדניו כו' – דכתיב: "אי נבבלת חיה טמאה או נבלת

בהמה טמאה" ויקרא ה', ותיב: "וכי ימות מן בהמה אשר היא לכם לאכלה" (שם יא) – דהי היה חיה טמאה, ובהמה טמאה. ובהמה טהורה. אבל נבלת חיה טהורה לא למדניו שטמאה, ומניין? בכל תיה – לחביי חיה טהורה, ותיב כסיפיה: "דנוגע נבלתם טמא". למחלבי כפים בתיה – עובר טמא במעי אמו, כדארמיריין, נמתי לו וכי ימות מן תהמה וגו' – וכיון דפסיק רבן בהמה טהורה ומטמא – הדי חיה טהורה בכלל, לפי שלמדנו במקום אחרי חיה בכלל בהמה, ובהמה בכלל חיה, כדארמיריין ומעתה תראה קל וחומר בכלל בהמה טהורה, אם אטריך ללמוד חיה טהורה מבמה טהורה כלום. וחיה טמאה בכלל בהמה טמאה – לכשתאטריך. ולקמן לקמייהו הלכתא. וסודיה חבי גרסינן: למדניו חיה בכלל בהמה ובהמה בכלל חיה, חיה טהורה בכלל בהמה טהורה. חיה טמאה בכלל בהמה טמאה, בהמה טמאה בכלל חיה טמאה, בהמה טהורה בכלל חיה טהורה. ומכאן שייך לוף טא.א.א. חבל על מן עזאי – הפסד וחבלה היא בעולם, תלמידי תוסק כמותי אבי כן עזאי שלא שמשתי ארבי שפסגטאל, כל (תהלה) שתלמודי לשון תכלה הפסד חיה, כמו (טרידון טג.ג.) חבל על עמש דרול שאבד מן העולם, גבי נשח. זאת תהיבמה אשר תאכלו – ואם תפישו בתריה אתי אבן, כלב חיה בכלל בהמה. זאת חיה אשר תאכלו מכל בהמה אשר על הארץ כל מפסדת פרימה – והכי משמע: מכל בהמה אבול את דמרפסתי. ומעיקר מוחיל לאישטעי חיה בכלל חיה אשר תאכלו, ומפרש מינה בתמה, דקאמר: "מכל בהמה כל מפסדת" – אלמנה שטמא בכלל חיה ומעתה לתמוך לכל חיתין כך, חיה טהורה בכלל בהמה טהורה כו' – והשתא מפרש לארבעה בני דמתנתא למואי נביעי להו. חיה טהורה בכלל בהמה טהורה ליטימין – שלא מעיני טימין מפרשימי אח בבמה, דכתיב ב"ויקרא": "כל בהמה מפרסת פרסה", ובמשנה תורה (ד) "מכל בהמה הוא על הארץ כל מפרסת פרסה". טימין אבמה טימין, ובחיה לא ידעין אילן שאם אשבתון חיה בכלל בהמה, כהעלי: "זאת בהמה" ומפרש: אלא רובי חומה. וחיה דאטריך לן על הרהרה בכלל בהמה טהורה לטומאת נבלות, כדבעינן לעיל: נבלת חיה טהורה לא למדניו, ונפקא לן מבמה טהורה. ולהרבעה נמי אטריך, דהא הרבעה כלאים בבמה כתיב ואל ביה. אלא חיה מיעידיה נקט. הכי גרסינן: חיה טמאה בכלל בהמה טמאה להרבעה – וכדפרישין דהרבעה בבמה כתיבא, ומשמע בין טמאה ובין טהורה, חיה במבמה נפקא. והוא דרין נמי דהיה טהורה להרבעה בכלל בהמה טהורה, אלא בכל כלי דברייתא מפרש חיה מילתא, לאשמענין דמכולהו איבא למילת, בהמה

חולין, פרק רביעי - בהמה המקשה דף עא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" ריו

1 ולרובן הוא קרא למה לי כוליה לכרביי אתא - כן גרסת הקונטרס. ופרש, דארבנן
2 דרבי יוסי הגלילי בעי האי קרא דרב נתנן למה לי וקשה לפרושה: למה
3 המתין עד כאן ועוד. ליה ליה למבעי נמי. לרבנן. קרא דרבי ירמיה למה ליה לרא כן
4 בגרסת הספרים דגרסי: תרימא לרבי מאיר. איא לרבנן מאי איביא למימר? כלומר, אמאי
5 איצטרך לבלא דברתה טהורה בכלל חיה

6 טהורה: ולדידהו ליכא למימר ליציטת
7 והאשה טהורה עד שיצא - בשלל הגי' 8
9 הראשון בפקה מיירי, דאי הגי' - 10
11 הוי טמא עד שלא יצא חולה, כמשפתח הקבר.
12 דרגיא באהלות (פרק 1 משנה ד) ומיית לה
13 ב'הלוקח בהמה' (מבדות בבא, א) אין נלפסי
14 פותחת הקבר עד שיעגלו היראש בפקה. אי נמי
15 סבר ליה כחנא דחוספתא אהלות (סוף פרק ח)
16 דאמרן אין חולא טומאה עד שיצא לאיר
17 העולם. מי לא עסקין דאכל סמך לשעית
18 הדימה וקפמר דרמנא טהורו - אמר התאמ:
19 אמאי לא מדקדק מדמעט בברייתא בפרק
20 "יצא דופן" (נדה מגב.) נבלה בלא טמא
21 בגרסי. אבית בהמה. מדתיב נבלת עוף
22 טהור: "למטה בה" - ולא באהרות, ומשם
23 מדקדק איבי דמסקי נבלת עוף טהור בלועה
24 הווא ויש לומר. הוואי אלאיבא דאביי היה יבול
25 לדרקוק משם, אבל לראב רביבית הסתרים
26 הוי, היכי מותרין לברייתא: על כרחי, כשתוב
27 הוה חבירו בבית הבליעה חוור ודוציא, ובית
28 הבליעה היה רחב ולא הסיטה חוצה - התם
29 מנעט קרא דזוקא נבלת טהורה, ומידי, היעט
30 יבולין לפרש: אף על גב דלא חוור והוציא, דבי
31 קאמר רבא רבית הסתרים חויר - היעט תחלת
32 בלעיה, אבל לסופו - הוורא חולעל ויהא. אבל
33 לפי זה היה יבול לדרקוק משם אף לראב,
34 דטומאה בלועה לא מטמאה, ואם התאמר ודכי
35 מדקדק אבא מהאי קרא ד'הואכל סמך בנבלתו':
36 והא אמר קרא בכלל בהמה חביב, ולא
37 מטמאה בבית הבליעה. ובמגע איירי ולא
38 באבילה. אלא בחיב טובע אלא ליתן שיעור
39 אבילה. ודיעתי כותב אנכי ונחש בדמפרש התם
40 בנדה ואי איצטרך לדרשתי דהוא, אם כן דיכי
41 מדקדק מנייהו דשיעור עגנז ונחש באבילה וש
42 לומר: דלא מסתבר לאוקמי כוליה דלשעת
43 דהבא, לטורח טומאה בלועה, ולא מטמא
44 דאתא למימר טומאה, דתיב: "הואכל יבס
45 בגרין, ומכל מקום, אין מקרא יוצא מיד
46 דמשעת, דמשעת דסייד דחבונא את האוכל
47 כשבלל והעריב משמו.

אטו

1 קרא בחייה כדלוקמן. כך הורה בפרשה - כגון בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת - אינה מטמאה, כדלפי בקל חומר. מי לא עסקין? אפילו
2 באוכל נבלת מין? לשקיעת חומה, דעריין הוא מביעו ולא נתבלה. וקמטור ליה קרא בהערב משם. אלא, מכין שנבלע - הוי היא כשנבלת לענין טמא. והא
3 ליכא למימר דטמאה משום דמגע בית הסתרים לא מטמא, ותובו של אדם בית הסתרים הוא. דאם כן מטמאנו מנשא, דאמרין ב"יצא דופן" (נדה מגב.) על נדלת טומאת
4 בית הסתרים במגע לא מטמאי. במשא מיהא מטמאי. אלא לאו שמע מינה: בליעה מעבכתה מלטמא. דלא חויר לגי' - ותיב (ברבי ד') לא תאכלו כל נבלה לגר
5 אשר שערין וגו' - דרואה לגר קרויה נבלה, שאינה ראויה לגר אתה קרויה נבלה. והיא - דמצינא למילף טעמן מרובא. לרבי יוחנן דאמר - במסכת בכורות
6 (בגא.) אחת זו ואחת זו - בין לטמא אדם ובין לטמא אוכלים היא מטמאה, עד שתפסל מאבילת כלבים, וקרא (לאחרי) 'למעוטי' היכא דהסריחה מחיים הוא דאתא.
7 אבל היחוס דנריאת לגר בשעת מיתה (וחלבה) (וחלבה) עלה שם נבלה - לא פקע מינה שם נבלה עד לבלב. והבא קא מטור ליה בהערב משם. שפיר - מצינא למילף
8 דעמא מטוב בליעה הוא. אלא לרבי פרא דאמר טומאה חמורה - לטמא אדם, היא קרויה נבלה כל זמן שראויה לגר למאכל אדם, אבל מכאן ואילך אין שם נבלה
9 ושלל ליתוה אב טומאה. אלא אוכלין ומשקין הוא דמטמא. עד לבלב - דלא גריעט מנענז נבלה, שהווא ראשון לטומאה ומטמא אוכלין, וכל המטור ליה קרא -
10 משום דלא חויר לגר הוא, ולא מטמאי אדם. שלא בפניו מוחא חויר ליה - אם בלע חתיכה קטנה ולא לעסה, חויר למי שאי ידע שבלעה. מורה בלועה - דאינה
11 מקבלת טומא, מניין? מה בלי חיים (ומקין) צמיד פתיל שאינו מציל על טומאה שבתוכו מלטמא - שאם היה כלי חמת תיבוי - אין בליעת הכלי מעבכתו
12 מלטמא את הבלי ואת כל האהל. דאמר שם טומאה רצוצה - בקרקע, שאין לה אהל טהור. וקועקע ועולה - מוטמאה על סומאליים עליה. אפילו כריקע.
13 אלמא, אפילו בליעת קרקע עומה מעבכת, וכל שכן בליעת רצוצה, וחורי הוא מציל על טהרה שבתוכו מעבכת מלטמא באהל המת, כדארמין בפרק קמא (חולין כ"א).
14 אדם

1 בהמה טמאה בכלל חיה מטמאה לכרביי - גרסין. אקרא אני חיה - לגבי קרבן
2 עליה ויורד: "או נבלת חיה מטמאה או נבלת בהמה טמאה" (ויקרא ה.) וחי חיה
3 לי בקריאת חיה, ויודע אני שהבהמה בכלל חיה, בהמה למה נאמר? נאמר כאן
4 בהמה טמאה? ונאמר טמאה שאכל את הקדש בפרשת (אמור אל הכהנים)
5 וי'4: "ונפש כי תגע בכל טמא מטמאה

6 אדם או בהמה טמאה" ויקרא ו'. מה להלן?
7 במטמאת קרב - כלומר, בטמא שאכל את
8 הקדש. אף - קשב עליה ויורד, דתיב: "או"
9 נפש אשר אנכי וגו', ומשעת דבגנית
10 טומאה מחיבי ליה קרבן עליה ויורד, דילפינן
11 בהא גזירה. שוה דלא מייחדי עד דאביל
12 קדש או יבסנז למקדש. ולתא מילתא
13 איצטרך לן בהמה טמאה בכלל חיה, דאי
14 לא דקס לן מציאת חויה' דבהמה בכלל
15 חיה - לא ליה מיייר לן האי בהמה טמאה
16 לגורה שוה. ליה חיה מצי למימר: אקרא אני
17 חיה. בהמה טהורה בכלל חיה טהורה
18 ליצידי - דגיב חיה תריבא (ברישית ב)
19 יצירה? ויצי' ה' אלהים מן הארמה כל החיה
20 השדה" וגו'. ותפא מינה למפלל מין בהמה
21 חיה ועוף, דקאמר רבי נאמר: תורת ודל
22 עליהן, ואמאי יושבת עליהן מן טומאה מימי
23 טהרה. ואמרינן "המפולת" (נדה מגב.) ואי
24 טמא דרבי מאיר - והואיל ונאמר בהן
25 יצירה כאדם. והוא חויר דברומה טמאה
26 בכלל חיה טמאה מה לאוי מילתא
27 איצטריכא, אלא כבר פריש בה מלאת
28 אחרינה לכרביי, ודא מנייהו נקט. ובכל
29 ככלי דברייתא פריש חיה מילתא. תשב
30 לזכר - שבעת מי טומאי, ושליש
31 ושלשה ימי טהור, שכל דמיס שדיא רואה
32 בתו טהורין. ותשב לנקבה - שבעים
33 טמאים, וששים וטמא טהור. אינו ידוע -
34 אם זכר אם נקבה - הטל עליה חומר
35 שניהם ותשב לזכר ולנקבה. שבעים טומאי
36 ליתת נקבה ואפילו אינה רואה בתו, שמא
37 נקבה ילדה, וכלא ראייה איבס שבעים
38 טומאת לידה. מה טהור אין לה אלא עד
39 ארבעים יום מתחלת לידה, קרבן זכר, שמא
40 זכר הוא. ביה רגסין - לרבנן היא קרא למה
41 לי כוליה לרבייתא - אטאמנותיקא -
42 ולרבנן דפליגי אדרבי יוסי הגלילי, הא קרא
43 דרב חנמן דילפינן מניה: ואיזה זה עובר
44 שבתמא טמא, למה לי לכרביי וכו'
45 דאתא - חיה מטמא לפניה. ובהמה טמאה
46 לגורה שוה. ואידי דכבש טמאה בבמה
47 משום שוה שוה - כתב נמי בחיה. דכל
48 פריש בגזירה והענין - לא נשנית אלא
49 בשביל דבר שנחדש בה. כשם טומאה
50 בלועה אינה מטמאה - אחרים, בפרשה

1 קרא בחייה כדלוקמן. כך הורה בפרשה - כגון בלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת - אינה מטמאה, כדלפי בקל חומר. מי לא עסקין? אפילו
2 באוכל נבלת מין? לשקיעת חומה, דעריין הוא מביעו ולא נתבלה. וקמטור ליה קרא בהערב משם. אלא, מכין שנבלע - הוי היא כשנבלת לענין טמא. והא
3 ליכא למימר דטמאה משום דמגע בית הסתרים לא מטמא, ותובו של אדם בית הסתרים הוא. דאם כן מטמאנו מנשא, דאמרין ב"יצא דופן" (נדה מגב.) על נדלת טומאת
4 בית הסתרים במגע לא מטמאי. במשא מיהא מטמאי. אלא לאו שמע מינה: בליעה מעבכתה מלטמא. דלא חויר לגי' - ותיב (ברבי ד') לא תאכלו כל נבלה לגר
5 אשר שערין וגו' - דרואה לגר קרויה נבלה, שאינה ראויה לגר אתה קרויה נבלה. והיא - דמצינא למילף טעמן מרובא. לרבי יוחנן דאמר - במסכת בכורות
6 (בגא.) אחת זו ואחת זו - בין לטמא אדם ובין לטמא אוכלים היא מטמאה, עד שתפסל מאבילת כלבים, וקרא (לאחרי) 'למעוטי' היכא דהסריחה מחיים הוא דאתא.
7 אבל היחוס דנריאת לגר בשעת מיתה (וחלבה) (וחלבה) עלה שם נבלה - לא פקע מינה שם נבלה עד לבלב. והבא קא מטור ליה בהערב משם. שפיר - מצינא למילף
8 דעמא מטוב בליעה הוא. אלא לרבי פרא דאמר טומאה חמורה - לטמא אדם, היא קרויה נבלה כל זמן שראויה לגר למאכל אדם, אבל מכאן ואילך אין שם נבלה
9 ושלל ליתוה אב טומאה. אלא אוכלין ומשקין הוא דמטמא. עד לבלב - דלא גריעט מנענז נבלה, שהווא ראשון לטומאה ומטמא אוכלין, וכל המטור ליה קרא -
10 משום דלא חויר לגר הוא, ולא מטמאי אדם. שלא בפניו מוחא חויר ליה - אם בלע חתיכה קטנה ולא לעסה, חויר למי שאי ידע שבלעה. מורה בלועה - דאינה
11 מקבלת טומא, מניין? מה בלי חיים (ומקין) צמיד פתיל שאינו מציל על טומאה שבתוכו מלטמא - שאם היה כלי חמת תיבוי - אין בליעת הכלי מעבכתו
12 מלטמא את הבלי ואת כל האהל. דאמר שם טומאה רצוצה - בקרקע, שאין לה אהל טהור. וקועקע ועולה - מוטמאה על סומאליים עליה. אפילו כריקע.
13 אלמא, אפילו בליעת קרקע עומה מעבכת, וכל שכן בליעת רצוצה, וחורי הוא מציל על טהרה שבתוכו מעבכת מלטמא באהל המת, כדארמין בפרק קמא (חולין כ"א).
14 אדם

חולין, פרק רביעי – בהמה המקשה דף עב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רכא רש"י

1 **הוא עובר** וניהה – דקתני מתינתן; הדיה טמאה שבעה, והאשה טהורה.
 2 **ולקפטיה לה עובר** ליה – שמע מינה דטמאה דאשה טהורה – משום גונע
 3 בית הטהרים הוא, ולא משום בלועה **בטעת** אין **סופה לצאת** – בתמיה.
 4 **מוטאה** זו – הדיה **מאי איתיה מדברי תורה** – למה לי למימר כולי האי?
 5 **למאה** זו – ומואה זו דברי סופרים משום
 6 גיורה; כדפרש"ש לקמיהו **לא תימא** –
 7 מתינתן זכי עקבא היא. דאמה עובר מת
 8 שבמעי אשה טמא. הלכך מטמא לדיה –
 9 דטמאה בלועה מטמאה וטהרה בלועה
 10 מיטמא, ואשה טהורה – משום דנגע בית
 11 הטהרים הוא. **אלא אפילו לרבי ישמעאל**
 12 **בו' – ולקמן בעי** מאי רבי ישמעאל ורבי
 13 עקיבא? **ויחה שיהא ויציא בו'** דאי'
 14 אמרת: הדיה שפטה ידה למעי אשה
 15 ונגעה בעובר מת טהורה – פנימיה שהולד
 16 מוציא ורואה חוץ לפרוהו, הדיה הוא
 17 כילוד ומטמא. ובסבורה הדיה שעדיין הוא
 18 במעיה ואתי לטהרה. אבל כורעה שהשש
 19 ידו למעי בהמה, דקתני מתינתן טהור –
 20 ליכא למיגור הכי, מפני שרמם שלה גלוק.
 21 דכי מפיק חייה ליה. **שרידיא** – עסוקה היא
 22 בתבלה וצריה, וטרידיא מילמט לדיה אל
 23 תגיעל **פני השה** – משום גלוי.
 24 **לחוציא עובר** – שרוא טמון. גולל –
 25 כיסוי ורובי מת. **דופק** – שנתחב
 26 בצדו. **ורבי ישמעאל סבר** גולל **דדופק**
 27 **הלתבת היא** – וכי אתא קרא לחוציא
 28 עובר. **ורבי עקיבא סבר** עובר כמעני אשה
 29 **טמא** – וכי אתא קרא לגולל דדופק
 30 וקסבר: לאו הלתבת היא. **מראוייהא מנא**
 31 **ליה** – דטמא. דלא מטרח ליה
 32 ממטמעתיה דיעל פני השה, ואפילו לו
 33 מיהרה? **במת גנפש** – מת שהוא בחי
 34 נפש הארתה. **היה חליט הלוג** – דהיינו
 35 האדם תלויין בו, שבכך הוא מתקיים. **אף**
 36 **רביעית** **דמ הבא** בשני מתיב – להכך
 37 אתא קרא דכתבי בהו דהו נפש – לאו
 38 הרביעית דמ אתא. **נפשות** – משמע
 39 שתיים. **מת – דבר** שמתה באה על ידו,
 40 דהיינו רביעית. **משנה** **הבייה טהור** –
 41 אין בהמה מקבלת טומאה הדיה. **הבייה**
 42 **נגע נבלה** – בשר העובר נגע אבר מן
 43 הטהור, שהוא מטמא כנבלה, **בחינו**
 44 **הדיה** (חולין קטנא). אי נמי, אם יצא
 45 עובר מת – נבלה ונגעה ויה האבר,
 46 מאחר שלא טהרה שחטת אמו. **נגע**
 47 **שרפה** **שחומה** – שהשחיתה, אף על פי
 48 שאינה מותרת האבר באבלה – שמהרות מיד נבלה. הדיה כטרפה שחוטת,
 49 שאינה מטמאה מן תורתה כדפרש"ש ואילו, אלא מרובגן במיקושיין.

והא עובר וניתן, דכשתי טבעות דמו, וקא קמפאה לה
עובר ליהיה! אמר רבה: שאני עובר, הואיל וסופו
לצאת. אמר רבא: עובר – סופו לצאת, בטעת – אין
סופו לצאת? אלא אמר רבא: פומבדיתאי ידעי טעמא
דהא מילתא, ומנו – רב יוסף, דאמר רב יוסף אמר
רב יהודה אמר שמואל: טומאה זו אינה מדבר תורה,
אלא מדברי סופרים. – מאי אינה מדבר תורה אלא
מדברי סופרים? – דלא תימא, אלא ארבי עקבא
דאמר: עובר כמעני אשה טמא, אלא אפילו לרבי
ישמעאל דאמר: עובר כמעני אשה טהור – גזרו ליה
טומאה מדברין. מאי טעמא? אמר רב הושעיא: גזירה
שפא וציאי וליד ראשו חוץ לפרוהו. – אי הכי, אשה
נמוי – אשה מרגשת בעצמה. – ותימא לה ליהיה –
מרידיא. מאי רבי ישמעאל ומאי רבי עקיבא? דתניא:
ו"כל אשר יגע על פני השה" – לחוציא עובר כמעני
אשה, דרבי רבי ישמעאל, רבי עקיבא אומר: לרבות
גולל דדופק. – ורבי ישמעאל, גולל דדופק הלתבת
גמורו לה. ורבי עקיבא, עובר כמעני אשה טמא
מראוייהא, מנא ליה? אמר רבי אשעיא, אמר קרא:
"הנגע במת גנפש", איהו מת שנגע של אדם? הוי
אומר לה עובר כמעני אשה. – ורבי ישמעאל, האי
מביע ליה לרביעית דם הבהא מן הטהור, ששומפאה,
שנאמר: "הנגע במת גנפש האדם", איהו נגש של
אדם ששומפאה? הוי אומר זו רביעית דם. ורבי עקיבא
לשעמיה, דאמר: אף רביעית דם הבא משני מתיב
מטמא באהל. דתניא, רבי עקיבא אומר: מנין לרביעית
דם הבהא משני מתיב ששומפאה באהל? שנאמר:
"ועל כל נפשות מת לא יבא" – שתי נפשות ושעור
אחר. משנה בהמה המקשה לילד, וחוציא עובר את
ידו, ותתקנה, ואחר כך שחט את אמו – תבשר טהור.
שחט את אמו ואחר כך התכה – הבשר נגע נבלה,
דרי רבי מאיר, ורבי יוחאי. יד, אבל אי רבי עקיבא טמא עובר כמעני אמו, אפילו חוץ לרובי שחומה.

1 אף על פי שהוא אדם הטהוא – אין לו טומאה משא. וטבעת טהורה נמי לא מטמאה
 2 מהמת אדם, טעמא נמי – משום דבית הטהרים אדם לא מטמא. אבל שאל בטעת
 3 דלא שייך בהו בית הטהרים – הדיה אמינא במסותריהו בתוכו ליטמו, קא שמעו לן
 4 דטעמא דמתינתין משום בלועה הוא, וחבירו נמי לא מטמא. וקלה לפרושהו דבטעת
 5 שנגעה בהו דתי דהוה כולל, וטמאה בקומטא
 6 ועולה, ואפילו רוצעה חתת אביה, שאל בטמא
 7 את האדם מכה בית הטהרים ומה שפירש,
 8 דטבעת טהורה לא מטמאה מהמת אדם, משום
 9 דבית הטהרים אדם לא מטמא. אטו אר בנסב
 10 אדם לאהל דמת וכלים או אוכלין בקומטו, הכי
 11 נמי דטהורים? דאף על גב דבית הטהרים לאו
 12 בת מקבלי טומאה נינהו, מכל מקום לא הוי
 13 בה מקבלי פתיל דמעלי באתל דמת, חיי טי דלאו
 14 נמי קבולי טמאה נינהו, ואוכלין שגובלין בטט
 15 והבנינא אלתי המת – טעמיהו נמי שפירש
 16 נמי, דאין טומאה אשאל אלא למי שטמאה באה
 17 ממנו. הדי מדרס הוב דטמאט במשא וחבי נמי
 18 בטעת שנגעה במת, כיון דהויא כחלל – לטהר,
 19 במשא, דלטמא במשא לא דהניי בית הטהרים,
 20 כדפרש"ש בקעמטרו בפרק "וצא דופן" (נהו
 21 מ"ב). נמי אמרין: נבלה בקומטו – טמא, נדי
 22 דבנוגע לא מטמא, במשא מיהא מטמא. לכך
 23 נראה, דטעמא דמתינתין – משום דבלוע הוא.
 24 ובמל מקום אשמעינן רבא שני בטעת,
 25 דמתינתין קאן אשמעינן ליה, דהוה דאף על גב
 26 דטמאה בלועה לא מטמאה – היינו טהרה
 27 בעלמא, אבל טהרה בלועה – מטמאה. וכן
 28 הדיה טהרה הבלועה לא מטמאה – היינו
 29 מטמאה דעלמא, ולא מטמאה הבלועה נמה.
 30 ואן לתמוה: כיון דרא לא אשמעינן כאן בשתי
 31 בטעת, מאי יכסי? **רבי פירושה** כסם
 32 שטמאה בלועה אינה מטמאה את האדם
 33 הבלועה, אף על פי שנגעה בו – כן אינה
 34 מטמאה טהרה שאעלה. ואם תאמר: מנא לו
 35 לרבה דהי טהרה בלועה לא מטמאה מטמאה
 36 שאעלה לה לא אתי מלך דרשי רבא פתיל
 37 ויש לומר: כדולה מלתא דרשי רבא מן "האובל"
 38 את נבלתה", מי לא עסקין אובל סמוך
 39 לשקיעת החמה? וקאמר רחמנא דטהור אפילו
 40 לאכול בתרומה, ונגעת בטמאה שבעיתה,
 41 ואסור למטאה, ואם אמרת, שתי טבעת נמי
 42 תניא: בלע טבעת טמאה – טובל ואוכל
 43 בתרומה ויש לומר: דהתם צריך היה שליש
 44 ושביעי וכשבא לאוכל תרומה – כבר יש
 45 בשעה ימים שנגבלתה ודרי את מטמאה כבר
 46 סמוך לנקב, וכשבולע תרומה אינה נוגעת
 47 בטבעת עד שחבא אתהו לנקב, ואן היא
 48 כבר מעכלת. **והרי** הדיה דכשתי טבעת דמו – מה שפירש בקומטא אלמא
 49 דטמאה בלועה מטמאה. וטעמא דאשה טהורה – משום בית הטהרים. וכן פירש בסמוך
 50 נבי' **לא תימא** מתינתין רבי עקיבא **היא'**. וקשה נדי דטעמא בית הטהרים לא מטמא,
 51 ויהיה כשתי טבעות. **גיריה** שמא יוציא וליד ראשו וכו' – פירש בקומטו משום דהרי
 52 דהוה כילוד. משמע דדקא נמי קראש. וכן משמע בפרק "וצא דופן" (נהו מ"ב). נמי יולדת טמאה כפנים כדכתיב, דקאמה כגון שחוציא ליה ראשו חוץ לפרוהו כדרי אשעיא בו,
 53 משמע דרבי אשעיא נקט דקא ראשו. ותמה: דאמאי נקט ראשו? אפילו חוציא ידו חוץ לפרוהו נמי טמאה הדיה שנגעה בו או הסיטה, דהו לאו טמאה בלועה היא? ויש לומר:
 54 דגזירה הבהו היא, דער שרוא כילוד לא מטמאה, כדדרש מעל פני השה. והשתא ניהא אה דירך רבי ישמעאל למרש טעמא מקרא, דעמיה פשוט – דטמאה בלועה היא
 55 אלא משום דלא מטמא בהוציא ידו עד שרא כילוד. ורבי עקיבא נמי לא פליג אלא בהוציא את ידו. וכן משמע, דלא תימא אליבא דרבי עקיבא משמע, דרבי עקיבא אחיא מתינתין
 56 בפשיטתו, דטמאה הדיה מדברי סופרים. דגרינן כולו במעי אשה אשה טהורא. יד, אבל אי רבי עקיבא טמא עובר כמעני אמו, אפילו חוץ לרובי שחומה. מתינתין.
 57 אליכיה, דהיה טמאה ואשה טהורה:
 58 **גולל** – מפרש בריק אמו דרבותיהו – **שתי** נפשות ושעור אחד – ורבי ישמעאל לא דימי לא למסותר, רנפשת' טובי, כדאמר בספרותי בפרק קמא (דא, דא).
 59 וקשה: הדיה קראי ורביעית דם למה לי, **במת גנפש** רנפשת' **וציא דופן'** (נהו מ"ב). נמי יולדת טמאה כפנים כדכתיב, דקאמה כגון שחוציא ליה ראשו חוץ לפרוהו כדרי אשעיא בו,
 60 קא מתי ליה שחטת אמו לחתיך אף באבלה. **והכבמים** אומרם נגע טרפה שחוטת – בשחוטת עשה ניוול פליגי, כדאמר בגמרא. וקודם שחוטת, למולי עלמא ארם שנוגע באבר
 61 שבוץ – טהור. דאי מתיב מטמא, וכי הוה מתיב שחוטת לרובן לדקיעה טומאה לטהרות? ולעל (ג"ב). דקתני: הדיש רועה את ידו ונגע בו טהור – לא וקא לפי שרוא בפנים,
 62 דאפילו חוציא עובר ידו לחוץ ונגע בו הרועה טהור. אלא לחודיעי כך דרבי יוסי הגלילי, דאפילו הכי בטמאה טמא. אי נמי, מודו רבנן בהוציא לידו חוץ ונגע בו דבטמאה טמא.
 63 דלענין מה שבפנים היא דמקשין טמאה לטהרה, ולא לענין מה שחוץ.

1 מהוה - מהדרס - מתחלה כשטמא מדרס, צריך לומר הדיה שם
2 פשוטי ליה עץ מפתח בין גרלו לבגדו. דאי אין שם פשוטי כלי
3 עץ - לא היה פליג רבי יוסי, והא בא לו מדרס ומגע זב ביחד אם
4 הדיה יתקו, או מדרס ומגע מדרס אם הדיה נעלו, וכבשא בבת אחת -
5 מודה רבי יוסי, מדמנעו מביהוקמין רבה'
6 (מנחות ד.כ"ב).

7 **אלא** שאם נגע בו הזב כו' - שנגע בו מקמי
8 מדרס איירי, או שיתק דרס, הדיוף ליה
9 מדרס ומגע הזב בבת אחת. דאי לבסוף - לא
10 אתי מנע דקלי, וחילי אמדרס החמור, כדמשמע
11 ב"ב היקמין רבוח' (מנחות ד.כ"ב) דתני בביריתא: **מודה רבי יוסי בשני סדינים המוקפים ומנוחים**
12 **זה על זה ושם עליון חזק**, שחילוקי טעמים
13 והחתוך טמא מדרס ומגע מדרס. פירוש: שיש
14 איירי בין הסדינין, שמתוּחן על גבי קניסין: **ה**
15 **למעלה מהם**. וישננו על העליון עד שחבדי ע'
16 העליון שנגע בחתוך. ובגן שפשוטי כלי עץ
17 מפסיק בינו לסדינים, ובעליון קדם המדרס
18 למגע, ובחתוך איכה בבת אחת, שחבדי ע'
19 העליון עד שחיתוך לחתוך - בטמא מדרס
20 ממתנת הזב, ומגע מדרס מן הסדין העליון,
21 ושריהם איכה בבת אחת. ומעיקרא קדם רוחא
22 בעל המפסח שבע דערשון שחלקו, ומטמא את
23 מהם והניחה בביסא, וחזר טבול יום ונגע בטמא,
24 מן אמריק' שבע ליה טומאה. או לא, ושטמא גם
25 חלק השני על ידי צידוקו שלש' ופשיטו ממתניין
26 סדין טמא מדרס ששעאו וילן - מתוך מ'
27 המדרס, אבל טמא מנגע מדרס. אמר רבי יוסי'
28 וכו' באיזה מדרס נגע זה? אלא שאם נגע בו
29 הזב טמא. אמאי לא אפילו לבסוף אחת לא
30 יתר ברייתא דעני סדינין, ומדכח בברייתא ד' **חילי לבסוף מגע מדרס דקלי**, אמדרס דחמור.
31 אלא תמא: בדשלי 'השור הרוטב' (חולין
32 בקצה) וניא: הוחתך בידת בית כשר מאבר מן חתך
33 דחשב עליו ואחר כך חתכו - טמא. ופריך: **טומאת בית הסתרים היא ומשני רבי מאיר**
34 היא. והשתא, היכי חילי אורח המחשב טומאת
35 אוכלי דקלי, וטומאת בית מן חדי דחמורי? וכו'
36 לומר: דטומאת אוכלין חמיר, שראוי להעטרך

**מה מציינו בכפרה ששחיטתה מותרתה, אף שחיטת
בהמה תמורה את האבר. אמר להם רבי מאיר: לא,
אם מיתרה שחיטת מרפה אותה - דכך שגפיה,
תמורה את האבר - דכך שאינו גופיה? מניין למרפה
ששחיטתה מותרתה? בהמה מומאה אסורה באכילה,
אף מרפה אסורה באכילה, מה בהמה מומאה אין
שחיטתה מותרתה - אף מרפה לא תמורה שחיטה!
- לא, אלא אמרת בבמה מומאה, שלא היתה
לה שעת הבשר, האמר במרפה, הרי שגולדה מרפה
הבשר? - מול לך מה שיהבא, הרי שגולדה מרפה
מן הפקדן, מניין? - לא, אם אמרת בבמה מומאה,
שכן אין במינה שחיטה, האמר במרפה, שיש במינה
שחיטה? בן שמנה חי - אין שחיטתו מותרתו, לפי
שאיין במינו שחיטה. גמרא אמאי? מומאת בית
הסתרים היא, וממואת בית הסתרים לא ממואי!
לימא רבי מאיר למעמיה, דתנן: שלשה על שלשה
שחלק - מהוה מן המדרס, אבל טמא מנגע
מדרס, דכרי רבי מאיר. ותינא, אמר רבי יוסי:
וכי באיזה מדרס נגע זה? אלא: שאם נגע בו
זב - שיהא טמא מנגע בו! - לאו איתמר עליה,
אמר עולאי: לא שנו אלא שלשה על שלשה
שחלק - אבל שלש על שלש תבאות מנגב
גדול - בשעת פרישתן מאביהן מקבלות טומאה
מאביהן, הא נמי - בשעת פרישתן מאבר מקבל
טומאה מאבר, רבינא אמר: מנגב - לאו לתחיבה
קאי, עובר - לתחיבה קאי, וכל העומד לתוך -
בתוך**

1 מה מציינו - כדקתני לקמיה: ומנין לטרפה ששחיטתה מותרתה. אף שחיטה
2 בהמה תמורה את האבר - גרסין. לא אם מיתרה שחיטה מרפה אותה -
3 שחיטתה מן הדין הוא. שהרי דבר שגופה. ומנין לטרפה ששחיטתה מותרתה -
4 דשמא אינה מותרתה. ומן הדין אינה מותרתה. שבמהה טמאה אסורה באכילה,
5 וטרפה אסורה באכילה וטמא מדרס - מלמטא. דכרי תניא
6 שחיטתה מותרתה - מלמטא. דכרי תניא
7 בתורת תנאים: לכל הנוגע אשר הוא
8 מפרסת פרסה וגו' כל הנוגע בהם יטמא'
9 ויקרא יא' - להביא בהמה טמאה שלא
10 תטהרנה שחיטה. והלא דין הוא, השרץ
11 אסור באכילה. והבמה טמאה אסורה
12 באכילה. מה שרץ אין שחיטתו מותרתה,
13 דכתיב בהו: 'שמאיה הם לכם' - כל בהמה
14 זו: טמאה לא תטרנה שחיטה. והלא כל לררך
15 וטמא לא תטרנה אסורה באכילה, וטרפה
16 אסורה, מה טרפה שחיטתה מותרתה - אף
17 בהמה טמאה כן? תלמוד לומר: 'הנוגע בהם'
18 - להביא בהמה טמאה שלא תטהרנה
19 שחיטתה. שלא היה לה שעת הבשר -
20 ליהדר שטמאתה על ידי שחיטה. תאמי
21 במרפה שחיטה לה שעת הבשר - וכיון
22 דהל על תורת שחיטה - זב טל פקעה
23 מינה. הויא אבילא שאר כאן ובקל. וכל דף
24 מה שכתבא - טול מכאן ראייה זו
25 שכתבא. הרי שגולדה מרפה מן הכפן מנין
26 - שטמאיה. שיש במינה שחיטה - הלכך
27 לא נפקא מכלל בקר וצאן. אבל לא בטמא
28 חי שנולד מבהמה חיה - אין לנו במה
29 לטרה אפילו שגולת. לפי שאינו בטל?
30 וצאן. גמרא אמאי - בשר העובר מכלל?
31 והלא לא נגב האבר, בשר העובר, אלא על ידי
32 חבורו. אותו מנגע - חבור בית הסתרים הוא
33 שאינו נראה וטומאה מן הסתרים -
34 קיימאין לן ומסתב נדה (מבב). אלא ממואי.
35 לימא רבי מאיר לשעמיה - דאית ליה
36 טומאת בית הסתרים ממואי. שלשה -
37 פסחים, בגד שראוי למדרס, והדיה מדרס הזב
38 שהוא אב הטומאה. כדתיב: 'וכל אשר יגע
39 במשכבו וגו' ויקרא טו'. שחלק - ואינו
40 ראו עוד למדרס, אבל ראו הוא לשאר טומאות, וקיימאין לן שלש אצבעות על
41 שלש חוד לעשרים ולעשרים. מהו מן הגדרים - מלמטא ארס וכלימא. **אלא ממואי**
42 **מגע מדרס** - טומאה תנוגע במדרס יש לו, והוי ראשון לטומאה, מפני שנגעו
43 זה בזה בעתן מחוברין שהיו מדרס. וכו' באיזה מדרס נגע זה - מהא ששחלק
44 שהרי מנגע חבירו אינו מנגע, לפי שהוא בית הסתרים! אלא אם יש לומר ששחלק
45 כלום טומאה שמתרע עליה, ולא בזה כדי לטמא את מדרס. **אלא שאם נגע בו הזב**
46 **ברגלו ערום כשרדס עליו**, או לאחר שדרס עליו, והוי עליו שני טומאות:
47 טומאת מדרס שהיא אב הטומאה, וטומאת מנגע, שהיא ארשונה ואינה אלא
48 לטמא אוכלין ומקבל - ונתקל - תהו ממואי מדרס, ואינו אב הטומאה עתה,
49 אבל טמא מנגע חזק בו לזמן שלא טבל ונפדת משלש אצבעות. לא שנו -
50 דנתקל רבי יוסי על רבי מאיר. **אלא שלשה על שלשה שחלק** - וליכא
51 למימר: בשעת פרישתן זה מזה קבלו טומאת זה מזה, שהרי בשעת פרישתן
52 לא יש בזה כדי לטמא בגו, ולא בזה כדי לטמא בגו, שהרי אין בהם שיעור
53 אב הטומאה. אבל שלש אצבעות הבאין מנגב גדול - שדיה טמא מדרס,
54 תחובו מנגע שלש אצבעות - תהו התיכה הקטנה מן המדרס, שהיא
55 כשיעור. וטמאה מנגע מדרס. אפילו לרבי יוסי דאמר אין פרישתו מנגע, דאין
56 בית הסתרים היא - הבא מודה, משום דבשעת פרישתו מאביו אי אפשר
57 לצמצם שלא יגיע מעט מעט, ובשעת פרישה אינו בית הסתרים, ומקבל טומאה
58 מאביו שיש בו שיעור אב הטומאה. והכא גבי מתניתין נמי, אפילו רבי יוסי
59 מודה דמגעו מנגע, משום שעת פרישתו שחלקו האבר מן העובר.
בתוך

41 ראו עוד למדרס, אבל ראו הוא לשאר טומאות, וקיימאין לן שלש אצבעות על
42 שלש חוד לעשרים ולעשרים. מהו מן הגדרים - מלמטא ארס וכלימא. **אלא ממואי**
43 **מגע מדרס** - טומאה תנוגע במדרס יש לו, והוי ראשון לטומאה, מפני שנגעו
44 זה בזה בעתן מחוברין שהיו מדרס. וכו' באיזה מדרס נגע זה - מהא ששחלק
45 שהרי מנגע חבירו אינו מנגע, לפי שהוא בית הסתרים! אלא אם יש לומר ששחלק
46 כלום טומאה שמתרע עליה, ולא בזה כדי לטמא את מדרס. **אלא שאם נגע בו הזב**
47 **ברגלו ערום כשרדס עליו**, או לאחר שדרס עליו, והוי עליו שני טומאות:
48 טומאת מדרס שהיא אב הטומאה, וטומאת מנגע, שהיא ארשונה ואינה אלא
49 לטמא אוכלין ומקבל - ונתקל - תהו ממואי מדרס, ואינו אב הטומאה עתה,
50 אבל טמא מנגע חזק בו לזמן שלא טבל ונפדת משלש אצבעות. לא שנו -
51 דנתקל רבי יוסי על רבי מאיר. **אלא שלשה על שלשה שחלק** - וליכא
52 למימר: בשעת פרישתן זה מזה קבלו טומאת זה מזה, שהרי בשעת פרישתן
53 לא יש בזה כדי לטמא בגו, ולא בזה כדי לטמא בגו, שהרי אין בהם שיעור
54 אב הטומאה. אבל שלש אצבעות הבאין מנגב גדול - שדיה טמא מדרס,
55 תחובו מנגע שלש אצבעות - תהו התיכה הקטנה מן המדרס, שהיא
56 כשיעור. וטמאה מנגע מדרס. אפילו לרבי יוסי דאמר אין פרישתו מנגע, דאין
57 בית הסתרים היא - הבא מודה, משום דבשעת פרישתו מאביו אי אפשר
58 לצמצם שלא יגיע מעט מעט, ובשעת פרישה אינו בית הסתרים, ומקבל טומאה
59 מאביו שיש בו שיעור אב הטומאה. והכא גבי מתניתין נמי, אפילו רבי יוסי
מודה דמגעו מנגע, משום שעת פרישתו שחלקו האבר מן העובר.
בתוך

41 ראו עוד למדרס, אבל ראו הוא לשאר טומאות, וקיימאין לן שלש אצבעות על
42 שלש חוד לעשרים ולעשרים. מהו מן הגדרים - מלמטא ארס וכלימא. **אלא ממואי**
43 **מגע מדרס** - טומאה תנוגע במדרס יש לו, והוי ראשון לטומאה, מפני שנגעו
44 זה בזה בעתן מחוברין שהיו מדרס. וכו' באיזה מדרס נגע זה - מהא ששחלק
45 שהרי מנגע חבירו אינו מנגע, לפי שהוא בית הסתרים! אלא אם יש לומר ששחלק
46 כלום טומאה שמתרע עליה, ולא בזה כדי לטמא את מדרס. **אלא שאם נגע בו הזב**
47 **ברגלו ערום כשרדס עליו**, או לאחר שדרס עליו, והוי עליו שני טומאות:
48 טומאת מדרס שהיא אב הטומאה, וטומאת מנגע, שהיא ארשונה ואינה אלא
49 לטמא אוכלין ומקבל - ונתקל - תהו ממואי מדרס, ואינו אב הטומאה עתה,
50 אבל טמא מנגע חזק בו לזמן שלא טבל ונפדת משלש אצבעות. לא שנו -
51 דנתקל רבי יוסי על רבי מאיר. **אלא שלשה על שלשה שחלק** - וליכא
52 למימר: בשעת פרישתן זה מזה קבלו טומאת זה מזה, שהרי בשעת פרישתן
53 לא יש בזה כדי לטמא בגו, ולא בזה כדי לטמא בגו, שהרי אין בהם שיעור
54 אב הטומאה. אבל שלש אצבעות הבאין מנגב גדול - שדיה טמא מדרס,
55 תחובו מנגע שלש אצבעות - תהו התיכה הקטנה מן המדרס, שהיא
56 כשיעור. וטמאה מנגע מדרס. אפילו לרבי יוסי דאמר אין פרישתו מנגע, דאין
57 בית הסתרים היא - הבא מודה, משום דבשעת פרישתו מאביו אי אפשר
58 לצמצם שלא יגיע מעט מעט, ובשעת פרישה אינו בית הסתרים, ומקבל טומאה
59 מאביו שיש בו שיעור אב הטומאה. והכא גבי מתניתין נמי, אפילו רבי יוסי
מודה דמגעו מנגע, משום שעת פרישתו שחלקו האבר מן העובר.
בתוך

41 ראו עוד למדרס, אבל ראו הוא לשאר טומאות, וקיימאין לן שלש אצבעות על
42 שלש חוד לעשרים ולעשרים. מהו מן הגדרים - מלמטא ארס וכלימא. **אלא ממואי**
43 **מגע מדרס** - טומאה תנוגע במדרס יש לו, והוי ראשון לטומאה, מפני שנגעו
44 זה בזה בעתן מחוברין שהיו מדרס. וכו' באיזה מדרס נגע זה - מהא ששחלק
45 שהרי מנגע חבירו אינו מנגע, לפי שהוא בית הסתרים! אלא אם יש לומר ששחלק
46 כלום טומאה שמתרע עליה, ולא בזה כדי לטמא את מדרס. **אלא שאם נגע בו הזב**
47 **ברגלו ערום כשרדס עליו**, או לאחר שדרס עליו, והוי עליו שני טומאות:
48 טומאת מדרס שהיא אב הטומאה, וטומאת מנגע, שהיא ארשונה ואינה אלא
49 לטמא אוכלין ומקבל - ונתקל - תהו ממואי מדרס, ואינו אב הטומאה עתה,
50 אבל טמא מנגע חזק בו לזמן שלא טבל ונפדת משלש אצבעות. לא שנו -
51 דנתקל רבי יוסי על רבי מאיר. **אלא שלשה על שלשה שחלק** - וליכא
52 למימר: בשעת פרישתן זה מזה קבלו טומאת זה מזה, שהרי בשעת פרישתן
53 לא יש בזה כדי לטמא בגו, ולא בזה כדי לטמא בגו, שהרי אין בהם שיעור
54 אב הטומאה. אבל שלש אצבעות הבאין מנגב גדול - שדיה טמא מדרס,
55 תחובו מנגע שלש אצבעות - תהו התיכה הקטנה מן המדרס, שהיא
56 כשיעור. וטמאה מנגע מדרס. אפילו לרבי יוסי דאמר אין פרישתו מנגע, דאין
57 בית הסתרים היא - הבא מודה, משום דבשעת פרישתו מאביו אי אפשר
58 לצמצם שלא יגיע מעט מעט, ובשעת פרישה אינו בית הסתרים, ומקבל טומאה
59 מאביו שיש בו שיעור אב הטומאה. והכא גבי מתניתין נמי, אפילו רבי יוסי
מודה דמגעו מנגע, משום שעת פרישתו שחלקו האבר מן העובר.
בתוך

חולין, פרק רביעי - בהמה המוקשה דף עג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזליץ) רכה

הטוספות

1 טרומתא בית הסתרים היא. ומה בכך? הא בשעת פרישתה מקבלת ולא מיתוקא
2 גניחו בכל ביה, שחרו צריך לקלוף הכשר שבחזין עמל הצעם עד לפרוחו של לומר: ומיירי
3 כגון שחרות בסכין רחבה, שמפסקת הסכין בין מה שבחזין למה שבפנים, ואין גונג על בזה
4 בשעת חתיכה. וכן היא? ר' יהודה ר' יהודה ור' יוחנן? (תולין ק"ה.) בעי לאוקמיא אפילו בסכין רחבה.

1 בחתוך דמי - ומה גונגין זה בזה. עד מקום מדה - שהוא עתיד ליקים. ומה
2 שעשה לקמן אין צריך טעילה. דבכעון דמי. תהוי אובלין - שחן רבין, אינו
3 חשיב חבור, וכמאן דמיפרתי דמו. ודארמינן בעלמא (פסחים פ"א.) לריבאי. חבורי
4 אובלין כמאן דמיפרתי דמו - מתחבא נפקא. בשלמא לעולא - דאמר: טעמא
5 משום פרישה הוא. היינו דקתני - מתניתין:

6 חתבו, דאי לא חתבו - אין טמא. משום
7 דמעג הסתרים הוא. איירי דתמא רישא חתבו
8 ואחר כך חתם את אמו הכשר טהור.
9 דרוקא קא שחבו קטוה, משום, דמשום
10 שנשחטה נראית לטומאת אובלין לא נגע,
11 הלא לא חתבו - טמא. תמא סיפא חתבו -
12 וכלא חתבו נמי טמא העכר. מי פשטיא -
13 דקתני בה תורת מגנני? פשטיא פשוטיא
14 - מדרבנן. אמרו לו הריבא מצלת כו' -
15 לקמייה מפרש מאי קא מהירי ליה, ואת
16 האבר המודולל בה - בשום ביהמה שיהיה.

1 **פְּהָתוּךְ דְּמִי - כְּמָאן, כְּרִבִּי מֵאִיר? תַּחֲנַן: כָּל דְּוֹת**
2 **הַפְּלִים שְׁחָן אֲרוּפוֹת וְעִתוּד לְקַצְצָן - מִטְבִּיל עַד מְקוֹם**
3 **מְדָה, דְּכָרִי רִבִּי מֵאִיר, וְהַכְּמִים אֲמִירִים: עַד שֶׁיִּטְבֵּיל**
4 **אֶת כּוֹלָו? - אֶפְיולוּ תִּיקָא רַגְנָו, תְּחִירָו אֲוִקְלִין כְּמָאן**
5 **דְּמַפְרְתִי דְּמִי, וְגִיעֵי כְּפִדְתִּי. בְּשִׁלְמָא לְעוֹלָא, תִּינֵי**
6 **דְּתַנְתִּי: תְּחִיבָה, אֵלָא לְרִבִּינָא, מֵאִי תְּחִיבָה? - אֵינְדִי**
7 **תַּחֲנָא רִישָׁא תְּחִיבָה - תַּנָּא נָמִי סִיפָא תְּחִיבָה. 'וְהַכְּמִים**
8 **אֲמִירִים: מַנְעַן מַרְפָּה שְׁשׁוּחִיתָה'.** מַרְפָּה שְׁשׁוּחִיתָה מִן
9 **מְטַמְּאִין? - אִין, כְּדָרְבָּוה לְשִׁמּוּאָל, דְּאִמְרוּ בְּיָהוּ**
10 **דְּשִׁמּוּאָל: מַרְפָּה שְׁשׁוּחִיתָה - מְטַמְּאָה בְּמִקְדָּשֵׁינָן. 'מֵה**
11 **מִצְוֵי כְּטָרְפָה שְׁשׁוּחִיתָה מְטַרְתָּהּ, אִף שְׁחִיטָה**
12 **בְּהֵמָה טְהוֹרָה אֵת הַעוֹבֵר'. תַּנָּא, אִמְרַי לָהּ רַבִּי מֵאִיר:**
13 **וְכִי מִי טִיְהוּרֵי לְאָבֵר זֶה מִיֵּדִי נִבְלָה - שְׁחִיטָה אִמּוֹ; אִם**
14 **כֵּן תִּתְרַנּוּ פְּאִכְיָלוּ! אִמְרוּ לוֹ: רַבְּהָ מַצְלָת עַל שְׁאֵינוּ**
15 **גּוֹפָה וְיִתְרָה מְגוֹפָה, שְׁהָרֵי שְׁעִינוּ: חוֹתֵף מִן הַעוֹבֵר**
16 **שְׁבֻמְעִיָה - מוֹתֵר פְּאִכְיָלוּ, מִן הַפְּחוּל וּמִן הַכְּלִיּוֹת -**
17 **אִסוּר פְּאִכְיָלוּ. מֵאִי קְאָמְרוּ? אִמְרוּ רַבָּא וְאִמְרוּ לֵךְ פִּה:**

17 ממנו אבר ומעורה וחליו במקצת. דארמינן
18 ב'יהודא הירושבי' (תולין ק"ה.) האבר
19 המודולל בכמהה, ונשחטה - בטמאה
20 טומאת אובלין ולא טומאת גבלות. מרקתני
21 [שם]: והכשרו בדמיה, ואי נבלה, מאי הכשר
22 איכא לבימי? ואף על פי שהיא אובליה.
23 דבתקני לקמן בששחיתו: לחתוב האבר
24 והכשר המודוללים. דבי שנופה - כלומר,
25 דין הוא ששחרתנו, שהיא גופה. כמחלוקת
26 מאב - דבשרתו. כן מחלוקת מאב -
27 המודולל בעברתו. דלרבי מאיר אין שחיתו
28 מטהרתו, ולרבנן שחיתו מטהרתו. עושה
29 נישול - בשעת שחיתו הרי הוא כנופל
30 ממנה, ואין שחיתו מוטלת לו. ומשום
31 לישנא דקרא דילפינן לקמן וע"א. מיהא
32 עשה נישול, נקט לה. נישול - נגר נפילה.
33 אליבא דרבנן - דבאבר העובר מטהרי,
34 ובאבר המודולל בה מטמאין. בחוהה -
35 דבאמר רבי יוחנן בריש פירוקן (תולין ס"ה.)
36 אבר עצמו מותר באבילה אם חתויר.

17 **נְמִי הֵכִי, אִמְרַי לָהּ רַבִּי מֵאִיר: וְכִי מִי טִיְהוּרֵי לְאָבֵר זֶה מִיֵּדִי נִבְלָה? אִמְרוּ לוֹ: שְׁחִיטָה אִמּוֹ -**
18 **אִם כֵּן תִּתְרַנּוּ פְּאִכְיָלוּ! אִמְרוּ לוֹ: מַרְפָּה חוֹתִיבָה, שְׁשׁוּחִיתָה מְטַרְתָּהּ מִדְּבָהּ, וְאֵינָה**
19 **מְטַרְתָּהּ פְּאִכְיָלוּ. אִמְרוּ לָהּ: אֵינָה מְטַרְתָּהּ מְטַרְתָּהּ פְּאִכְיָלוּ. אִמְרוּ**
20 **לָהּ: לֵא, אִם טִיְהוּרָה שְׁחִיטָה מַרְפָּה אוֹתָהּ - דְּכָר**
21 **שְׁחִיטָה גּוֹפָה, טְהוֹרָה אֵת הַאָּבֵר - דְּכָר שְׁאֵינוּ גּוֹפָה?**
22 **אִמְרוּ לוֹ: רַבְּהָ מַצְלָת עַל שְׁאֵינוּ גּוֹפָה וְיִתְרָה מְגוֹפָה,**
23 **שְׁהָרֵי שְׁעִינוּ: חוֹתֵף מִן הַעוֹבֵר שְׁבֻמְעִיָה - מוֹתֵר**
24 **פְּאִכְיָלוּ, מִן הַפְּחוּל וּמִן הַכְּלִיּוֹת - אִסוּר פְּאִכְיָלוּ. תַּנָּא**
25 **בְּשִׁלְמָא**

26 נמי הכי, אמר להן רבי מאיר: וכו' מי טיהורי לאביר זה מידי נבלה? אמרו לו: שחיתת אמו -
27 אם כן תיתרנו פאכילתו! אמרו לו: אם טיהורה שחיתתה מטהרתה מידי נבלה, ואינה
28 מטהרתה פאכילתו. אמרו להן: אם טיהורה שחיתת מרפה אותה, ואת האבר המודולל פה -
29 דכר שגופה, טהורה את העובר שאינו גופה? אמרו לו: הרבה מצלת על שאינו גופה יותר
30 מן שאינו גופה, שחיתתו מוטלת לו. ומשום לישנא דקרא דילפינן לקמן וע"א. מיהא עשה נישול, נקט לה. נישול - נגר נפילה. אליבא דרבנן - דבאבר העובר מטהרי, ובאבר המודולל בה מטמאין. בחוהה - דבאמר רבי יוחנן בריש פירוקן (תולין ס"ה.) אבר עצמו מותר באבילה אם חתויר. בשלמא

27 **נְמִי הֵכִי, אִמְרַי לָהּ רַבִּי מֵאִיר: וְכִי מִי טִיְהוּרֵי לְאָבֵר זֶה מִיֵּדִי נִבְלָה? אִמְרוּ לוֹ: שְׁחִיטָה אִמּוֹ -**
28 **אִם כֵּן תִּתְרַנּוּ פְּאִכְיָלוּ! אִמְרוּ לוֹ: מַרְפָּה חוֹתִיבָה, שְׁשׁוּחִיתָה מְטַרְתָּהּ מִדְּבָהּ, וְאֵינָה**
29 **מְטַרְתָּהּ פְּאִכְיָלוּ. אִמְרוּ לָהּ: אֵינָה מְטַרְתָּהּ מְטַרְתָּהּ פְּאִכְיָלוּ. אִמְרוּ**
30 **לָהּ: לֵא, אִם טִיְהוּרָה שְׁחִיטָה מַרְפָּה אוֹתָהּ - דְּכָר**
31 **שְׁחִיטָה גּוֹפָה, טְהוֹרָה אֵת הַאָּבֵר - דְּכָר שְׁאֵינוּ גּוֹפָה?**
32 **אִמְרוּ לוֹ: רַבְּהָ מַצְלָת עַל שְׁאֵינוּ גּוֹפָה וְיִתְרָה מְגוֹפָה,**
33 **שְׁהָרֵי שְׁעִינוּ: חוֹתֵף מִן הַעוֹבֵר שְׁבֻמְעִיָה - מוֹתֵר**
34 **פְּאִכְיָלוּ, מִן הַפְּחוּל וּמִן הַכְּלִיּוֹת - אִסוּר פְּאִכְיָלוּ. תַּנָּא**
35 **בְּשִׁלְמָא**

36 בקונטרס ראה, דאף על גב דאית בו שיעור טומאה מכל מקום בטלה על ידי קריעה, דומיא דכלי חרס דשביירו מטהרותו ושבירו מקבלין טומאה, דארמינן ב'אלו טרפות' (תולין ג"ב.) וכן
37 וקרקיתוקין, ואלו זו שם ראייה. דחתיב איירי ששיחור השברים אין כך. אבל בלא יודע לא, כמו שפירש שם. מי פשיט: דטלית שם כלי עליה, ושכשקיע רובו של כלי עליה
38 טהרה לגמרי. וכן הוא אביה דחתיב בגד, ולא טהרה מנגע מדרס אף - לא חתויר הוא, כיון דכל קרע וקרע עד טהרה, ועד נראה לו. דמיירי במסכת מקואות (פרק ט' משנה ה') ארבעה פתחים שלש
39 ולחצי קאמר וטהרה לגמרי, דאף על פי שכל הקיימות מותרות טהורין - לא חתויר הוא, כיון דכל קרע וקרע עד רוב הטהרה, והוי ביאלו נגמרי כל קרע וקרע עד סופו. ובגון שלא
40 שייך בטלית באותו מיעוט שלא נקרע כדי מפורשת, פירוש: מדר, דארמינן התם. ואי נשאר כד מפורשת - היא טמא מדרבנן, דארמינן בפרק 'ותחא' (ובחסים ד"ב.) ממשבילי
41 מקום מדה - אם תאמרו, ואידך ליתו חציצה, דהוי מיעוט המקפיד, דמיטעו המקפיד חוצין בכלים כמו בארם, כדמשמע במסכת מקואות (פרק ט' משנה ו') וכן פירוש. דארמינן ב'יהודא
42 הגלים העשויין כעין חלולות, שכל השלשאלות של כורבן חתויר טמעות. ואת קתני נמי סיפא במסכת מקואות (פרק ט' משנה ה') בשעת ה' (שם משנה ה') ארבעה פתחים שלש - וכן
43 עשירה פסחים, ומטביל עד מקום מדה. רבי טרפון אומר: עד שטבול כל הטבעת. מכלל דהוה קמא לא בעי כל הטבעת - מיירי נמי כגון דאיתה טבעת עצמה עשויה כחלולות מטבעת
44 קטנות, וליבא חציצה. ה'חבורי' אובליים כמאן דמיפרתי דמו - תימא: דלא משני הכי ב'יהודא הירושבי' (תולין ק"ה.) גבי חשיב עליו ואחר כך חתבו טמא, ופירי' ומתאית בית הסתרים
45 דהא ודחוק להעמידה רבי מנאי. ותי לומר: לא אמרינן כמאן דמיפרתי דמו אלא היבא דיעמד לקיצין, כמו דאבא דארמינן חסור ודשאר מותר. וכן בסוף 'ביציר צולין' (פסחים פ"א.) גבי
46 אבר שיצא ממנו, ומה שבפנים מותר. אבל גבי אבר מן החי, דהכל אסור ואין עמד ליתחך - לא אמרינן: כמאן דמיפרתי דמו.

36 בקונטרס ראה, דאף על גב דאית בו שיעור טומאה מכל מקום בטלה על ידי קריעה, דומיא דכלי חרס דשביירו מטהרותו ושבירו מקבלין טומאה, דארמינן ב'אלו טרפות' (תולין ג"ב.) וכן
37 וקרקיתוקין, ואלו זו שם ראייה. דחתיב איירי ששיחור השברים אין כך. אבל בלא יודע לא, כמו שפירש שם. מי פשיט: דטלית שם כלי עליה, ושכשקיע רובו של כלי עליה
38 טהרה לגמרי. וכן הוא אביה דחתיב בגד, ולא טהרה מנגע מדרס אף - לא חתויר הוא, כיון דכל קרע וקרע עד טהרה, ועד נראה לו. דמיירי במסכת מקואות (פרק ט' משנה ה') ארבעה פתחים שלש
39 ולחצי קאמר וטהרה לגמרי, דאף על פי שכל הקיימות מותרות טהורין - לא חתויר הוא, כיון דכל קרע וקרע עד רוב הטהרה, והוי ביאלו נגמרי כל קרע וקרע עד סופו. ובגון שלא
40 שייך בטלית באותו מיעוט שלא נקרע כדי מפורשת, פירוש: מדר, דארמינן התם. ואי נשאר כד מפורשת - היא טמא מדרבנן, דארמינן בפרק 'ותחא' (ובחסים ד"ב.) ממשבילי
41 מקום מדה - אם תאמרו, ואידך ליתו חציצה, דהוי מיעוט המקפיד, דמיטעו המקפיד חוצין בכלים כמו בארם, כדמשמע במסכת מקואות (פרק ט' משנה ו') וכן פירוש. דארמינן ב'יהודא
42 הגלים העשויין כעין חלולות, שכל השלשאלות של כורבן חתויר טמעות. ואת קתני נמי סיפא במסכת מקואות (פרק ט' משנה ה') בשעת ה' (שם משנה ה') ארבעה פתחים שלש - וכן
43 עשירה פסחים, ומטביל עד מקום מדה. רבי טרפון אומר: עד שטבול כל הטבעת. מכלל דהוה קמא לא בעי כל הטבעת - מיירי נמי כגון דאיתה טבעת עצמה עשויה כחלולות מטבעת
44 קטנות, וליבא חציצה. ה'חבורי' אובליים כמאן דמיפרתי דמו - תימא: דלא משני הכי ב'יהודא הירושבי' (תולין ק"ה.) גבי חשיב עליו ואחר כך חתבו טמא, ופירי' ומתאית בית הסתרים
45 דהא ודחוק להעמידה רבי מנאי. ותי לומר: לא אמרינן כמאן דמיפרתי דמו אלא היבא דיעמד לקיצין, כמו דאבא דארמינן חסור ודשאר מותר. וכן בסוף 'ביציר צולין' (פסחים פ"א.) גבי
46 אבר שיצא ממנו, ומה שבפנים מותר. אבל גבי אבר מן החי, דהכל אסור ואין עמד ליתחך - לא אמרינן: כמאן דמיפרתי דמו.

חולין. פרק רביעי - בהמה המוקשה דף עג עמוד ב - מותר מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" תוספות

מאי תמאד דרבי יוחנן אביליא דרבי מאיר - קצת קשה: דשאני אבר בהמה, טעמא דרבי מאיר שאף אביליא, בדאמינן לקמן (חולין ע"ג) דאין להם אלא מצוות פורשו' ושה לומר: דמכל מקום בעי, דבמו שגורו עליו חכמים איסור אביליא, טעמא דרבי הכל אבר המודולל טמא. היכי חגיג' ואת האהב דקאמר? **אלא אי** טעמא דרבי יהוה ליה ליגזור.

שחימה תניא - תימנה דארפריך תניא: טפי היה ליה לאקשוש מינה לרש לקשה **הובשרו** ברמיה - אין לדרקא, דמיומלע דהוה לחשירי דאבר - אלמא לא, דמאן דמאן ליה דהוה משיב מדי, אלא חשיב בניפול, דמאן דמאן לקבל טומאת אובלן קא דייק, כדפריש בקנטרס, אלמא אין בו טומאת אבר מן היה. והיינו טעמא דרבי בהמה דהוה לחשירי דאבר, ודינו אפילו בו בניפול - משום דאבר דבהמה נעשית די לאבר, ואם תאמר: וכין דמדיארייתא דאבר מותר אביליא לרבי יוחנן בדאמינן בסבור, דליה נאכיליה מין בהמה דרבי יוחנן גופיה אית ליה בפירקין (חולין ע"ג) דרבי מאיר סבר כרבי שמעון דשחיטה מכשרת, דרבי שמעון נמי דקאמר: לא הוכשרו, משום רב שאני ביהעו דרובתי' (חולין קכ"ב) דטעמא דרבי שמעון - משום דרם לא מכשיר, דשחיטה מכשרת ולא דם, ושחיטה נמי לא מכשרת, הואיל ואינה מותרת אביליא. ואמאי דרבי מותרת אביליא מן התורה וש לומר: דמשום דמדארייתא לא מכשרת שחיטה אפילו דרבי שמעון, כדאמר לעיל בפרק "השחט" (חולין ל"ג) - ושאינו כדכשר מים מדרבנן, וכין שאבר אסור מדרבנן - לא מתיא ליה הכשר שחיטה, ולא היה נמי אלא מדרבנן, ואם תאמר: לנתנו דרומקיי פלוגתיהו ביהעו דרובתי' (חולין קכ"ג) דרבי מאיר רבי שמעון כדבהמה נעשית די לאבר, או באוחו בקטן ואין גידו עליה עמו, ולרבי שמעון אין עשיית די, מנא ליה דכין דאיכא לגמרי טעמא דרבי שמעון משום דרם לא מכשר, ואמאי פליגי ארבי אשיש ויש לומר: דדייקי לישנא דרבי שמעון דאמר, לא הוכשרו, ולא קאמר "כשר" הרם שחיטה, משום: הוה היה דרם הוה מכשר - הרם לא הוכשר. **אי** מההיא הוה אמנא - בר - ולעולם שחיטה עשה ניפול. תוספתא **אב** חשיב מוודקין אמ אב, אם דהכי קאמר רבי שמעון: לא הוכשרו, דמשמע דעל ידי בהמה הוא דלא הוכשרו, אבל הכשר מועיל להם: והא אובל שאי אתה יכול להאכלנו (על ידי) לאחריים רבי, כיון דשחיטה עשה ניפול, חיי בשר מן היה, ואין קריו אוכל לעל שמעון, כדאמר בסוף "קטור הרוטב" (חולין קכ"ט), ולא מקבל טומאתו ויש לומר: דרבי שמעון דלבריהם דרבנן קאמר להו: לדידי אובל שאי אתה יכול להאכלנו לאחריים הוא ולא מקבל טומאה, אלא לדידכו אורזי לי מידת ראל השחיטה. **סלקא** דעתך אמנא הואיל ומטמא טומאה תמורה אנב אביל לא ליעבא הכשר - כדבארמין פרק השביע - ר"ב טימן (גדה נאט). מה זריעם שאני סופם בו, אי קשמני לך דוקא סופם, אבל תחלה מן היה, ותחלה טמא טומאה תמורה, ואין עוד סופם לטמא טומאה תמורה שחיטה - צריך הכשר. כן פריש בקנטרס. וחדין עמו שפירי, כן דרוקא כשפירי צריך הכשר, אבל בעודו מחובר - אין צריך הכשר הלעגותי' לפחות מבגדיה, אף על גב דמעשה עליו שישם מתיא כשפיריש, שאין (חולין קכ"ט), דהא אמרין בסוף פרק "עבול יום" (ובחים קה"א) דפרה ופרים מטמאים אובלן ומשקין מחמת סוף לטמא טומאה תמורה, ולא אמרין: מעשה עין הוא. ע"ל על גב טומאה תמורה שחלקן אינו טעמא ראיות אובל, דאפילו העוסק כשריפת עור ועצמות חמורי בגדיה, וצריך לומר, דמטעם דמעשה עין שישם מתיא כשפיריש, שאין סופם לטמא עד טומאה תמורה, והא דאמר בפרק קמא דפסחים (ת"א), פרה ששתתה מן תטא - בטל בעידיה, ומפריש חלה ודבטלו טומאה תמורה, חלה טומאה קלה מטמאים - בטל חשיבה בהם מעשה עין, לפי ששתתתן קרישן שדודו ארית, לשתיה, ונמנא שטומאה תמורה שלהם אינה אלא מטעם ראיות לשתית אדם שדיה בהם כבר, שאם לא כן - לא חוו אריתן להואה, ולהכי אין צריכין הכשר שרץ, אפילו כשאין סופם עוד לטמא טומאה תמורה.

בשלמא לרבי לקיש - דאמר: באיכרין נמי פליגי, הא אף על גב דרבי מאיר קאמר להו: לא תקשה, ולבריהם דרבנן דמטוהי שבטין ובאכרין קאמר להו: מטהרין באבר בהמה - היה לכם לטמא באבר העובר שאינו עושה, **אלא לרבי יוחנן** - דאמר: דרבי הכל אבר המודולל טמא. היכי חגיג' ואת האהב דקאמר? **אלא אי** **תאמר** בו' - ודך מתינתא דקאמר רבי מאיר: **אלא** - בו' טוהרי בו', לרש לקיש - כדשניק: לבריהם דרבנן קאמר להו. **אין** שחימה עושה ניפול - וטוהר מלטמא, אף על פי שטוהרה באביליא, **מאי** שחימה דרבי יוחנן **אביליא** דרבי **מאיר** - הוהו חילוק בין אבר בהמה לאבר העובר. **הכל** מוריס - רבי מאיר ורבנן, שחימה עושה ניפול - אבר המודולל בבהמה, ומתח - המיתה מפלת אותו, ואינו טמא כאבר מן תגבלה, אלא כאבר מן החי. והפריש פי' שביהם, דאמרין ביהעו דרובתי' (חולין קכ"ג). **אבר** מן החי - בשר הפרש ממנו טוהר, דאין מטמא אלא כשהוא אבר שלם, בשר גידים ועצמות. **הכל** בגבלא - בית מנחה טמא אב הטומאה. **מיפגל פליגי** - רבי מאיר ורבנן בשחיטה. **מיתה** תניא - דעושה ניפול. שחימה תניא - דאין עושה ניפול. **מיתה** תניא - שהיו בה אבר ובשר מודוללי, אבר בפני עצמו ובשר בפני עצמו, ומשנה היא ביהעו דרובתי' (חולין קכ"ג). **הבשר** צריך הכשר - מום, שאם יגע בטומאה וקבלה, דמיתה עושה ניפול, חלה ליה בשר מן החי. **שחימה** הפרש ממנו טוהר, ואינו מטמא משום אבר מן החי. **ואינו מטמא משום אבר מן החי** - שיהא בשר הפרש ממנו טמא. **הכל** - שיהא בשר הפרש ממנו טמא. **דמיתה** עושה ניפול, כמו שבגמרה נפילתה קודם שמתה. **דרבי רבי מאיר** - וליכא דפליגי עליה במיתה עושה ניפול. אלא לרבי שמעון מותר תקני עובד, ומקמיין ליה פאולוטא ארתיא, ארתיא, רבי (רבנן) ודאי לא פליגי עליה, אף על גב דפליגי עליה בשחיטה, ואמרין אין עושה ניפול יגבי אבר דעובד, דהא רבי מאיר נמי שחיטה אין עושה ניפול בבהמה כסבירא ליה רבנן, כדפריש ואילו, אין חווקן האב דמיתה מודי. **הוכשרו ברמיה** - לקבל טומאת אובלן, אלמא כסבירא ליה אין חווקן טומאת עצמן באבר מן החי, ושחיטה אורז לקבל להם, אפילו לרבי מאיר פליגי באבר דעובר, **לא הוכשרו** - ורבינן הכשר אורז לקבל טומאה. **קסבירא** בין בהמה נעשית די לאבר להביא הכשר עליה. **אי מההיא הוה אמנא** - היכי דרבי פליגי רבי מאיר באבר דעובר - פליגי נמי באבר בהמה דשחיטה עושה ניפול, ומטמא באבר מן החי. **ומאי הוכשרו** - דמשמע דאין בו טומאה דעצמה. **אבשר** - קאמרו, דאי נמי כסבירא לן שחיטה עושה ניפול - היה היה בשר הפרש מן החי וטוהר. **הלכך** ארתיא רבד יצחק בר יוסק. **וחא הוכשרו** - לשון רביס קאמרו. **חד** הכשר **הפרוש** מן **הבהמה** - שהיה מודולל ליה בר קודם שחיטה, כדקתני: האב הכשר המודוללין בהמה. **חד** הכשר **שיפוש** מן **האבר** - לארז שחיטה. **ומאי אולימיה** - דכשר הפרש מן האבר מופריש מן הבהמה, דאצטריך ליתמינה? **סלקא** דעתך **אמינא** **הואיל** - ועם דאבר מטמא אדם כנגבלא אימא לא תיכיע הכשר לאור פרישוקן וקבל טומאת אובלן בלא הכשר. **קא משמע** לן - הוכשרו ברמיה, דרבי הכשר. ותפאק מינה להכיא תרחק כל האבר קודם שחיטה, ולא הוכשר ברמיה, ואורז כן פריש בשר ממנו, דרבי הכשר. ואשמעינן דאף על גב דקימנא לן במסכת גדה (נאט) ולקמן חולין קכ"א: מה זריעם שאני סופם לטמא טומאה תמורה ורביכין הכשר - אף על גב שאין סופם לטמא טומאה תמורה, פריש נבלת עוף טוהר שסופה לטמא טומאה תמורה אם אביליא, לפיכך אין צריכה הכשר לטמא טומאה אובלן - דוקא סופם, אבל תחלה מן החי ותחלתה חלה טומאה תמורה ואין סופם לטמא טומאה תמורה שחיטה, וכן ששתתתן קרישן שדודו ארית, לשתיה, ונמנא שטומאה תמורה שלהם אינה אלא מטעם ראיות לשתית אדם שדיה בהם כבר, שאם לא כן - לא חוו אריתן להואה, ולהכי אין צריכין הכשר שרץ, אפילו כשאין סופם עוד לטמא טומאה תמורה.

בשלמא לרבי שמעון בן לקיש, **לבריהם קאמר להו: לרבי - לא** שניא אבר דעובר ולא שניא אבר דבהמה, **פי הדידי ננהו; אלא לרבי יוחנן - קשיא! אלא, אי אהב רבי אהמו: אמר רבי שמעון בן לקיש כמחלוקת בעופרים - כך מחלוקת באיכרין. ורבי יוחנן אמר: מחלוקת - באבר דעובר, אבל באבר דבהמה - דרבי הכל אין שחימה עושה ניפול. אמר רבי יוסי ברבי תינאי: מאי מטמא דרבי יוחנן אביליא דרבי מאיר? הוי גופה, והאי - לא גופה. אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: הנה מודים שחימה עושה ניפול, ואין שחימה עושה ניפול. במאי עסקינן? אביליא באבר דעובר - מיפגל פליגי! אלא באבר דבהמה - מיתה תניא, שחימה תניא! מיתה תניא: מיתה הבהמה - הבשר צריך הכשר, והאבר מטמא משום אבר מן החי, ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה, דרבי רבי מאיר. שחימה נמי תניא: נשחקה בהמה - הוכשרו ברמיה, דרבי רבי מאיר. רבי שמעון אומר: לא הוכשרו - אי מהיה, הוה אמנא: מאי הוכשרו - אבשר. והא "הוכשרו" קתני! - מהו דתניא: חד לְכַשֵּׁר הַפְּרוֹשׁ מִן הַבְּהֵמָה, וְחַד לְכַשֵּׁר הַפְּרוֹשׁ מֵהָאֵבֶר. וְכַאֲמַר אֲמִינָא דְהָאֵבֶר יִשְׁחַט, דְּעֵתָא אֲמִינָא: הוּאֵיל וּמִטְמָא טוּמְאָה הַמּוֹרָה אֲנָב אֲבֵי - אִימָא לָא לִיבְעֵי הַכֶּשֶׁר, קְמַשְׁמַע לָן. אִמֵּר רַב יוֹסֵף: קָזַט דְּרַב יִצְחָק רַב יוֹסֵף בִּידָה, דְּרַבָּה בַר בַּר חֲנָה קָאֵי בְּחוּתֵיהּ, דְּתַנִּיא: "וַיִּכְשֵׁר בְּשֵׂרָה מִרְפָּה לֹא תֵאָכְלֶה" - לְהֵבִיא הָאֵבֶר וְהַכֶּשֶׁר הַמּוֹדוּלְלִין בְּהַבְּהֵמָה וְבַחֲיָה וְעוֹפֵן, וְשִׁחְטֵן - שְׁחַן אֲסוּרוֹן; וְהֵימֵר רַבָּה בַר בַּר חֲנָה אִמֵּר רַבִּי יוֹחָנָן: אִין**

חולין פרק רביעי – בהמה המוקשה דף עד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רכט רש"י

אן בהם – איסור לאו של אבר מן החי. **אלא מצות פרוש** – בעלמא מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא. **אלמא**, אין חששה ערשה נופל. **אכלו לוח** – האבר המודולל. **אינו לוקח** – המצות פרוש בעלמא הוא. **אהרירינו** – כבעס. **כי אמרי אנט** – ולקוח משום אבר מן החי – במיתה דערשה נופל. ואשמיעך רב דלא משום נבלה מתרינן ביה, אלא משום אבר מן החי.

דח. וכל אשר – בשרצים חביב ויורקיא יא. **מנבלתם נפקא** – זכוי יפול מנבלתם. **אלא** – זכוי קאמר; כל אבר יפול מהם – במיתום. על ידי מיתה הויא נפילה. **מיתום** – אבומים המודוללים בהם. **בשרצים חביב** – דלא שיכא בהו שחיטה, והיכי ממנשת שחיטה סביב קרא? **אם אינו ענין** – דעל כרחך "מיתום" מיעוטא לא. ולגופיה לא אינטרין, דהא במיתום משחתי, ד"נבלתם חביב. ובתובט: **זכוי יפול** – למימרא דערשית נפיל. **לוי מיתה הויא נפילה**. **אלא על כרחך** – למעטי שחיטה. **דלא בני שחיטה ניחו** – ולא אינטרין "מיתום", דהא אפילו שחיטתם מיתה היא. **כעין מיתה** – כעין שעת מיתה, שדחי לדחם, למעטי שרץ שיכש. **העובר חי** – דיש בנינו שחיטה, מתיא שחיטה אף לאבר הוציא לטורה. **והתינו** – בתורת כתיבם, גבי זכוי ימות מן הדבומה" כ"י ויקריא יא. **כן שמונה יובח שאף על פי** שיש בנינו שחיטה אין שחיטה מסתרה – אם נולד ורשחו, אבל אבא אמו ניטר שחיטה, דאבר הובל, אף טריפה, אף על פי שיש בנימה שחיטה – לא תטהרה שחיטתה. ומתנינן קתינן בן שמונה – אין בנינו שחיטה **אמר רב בתנא** – האי דתני תנא דברייתא: **יש בנינו שחיטה** – אבא אמו קאמר, שניה כושדת מיה. **מינא דאמיא לא פירך** – לא חשיב איה פירכא. **דחזיל ואן** בבני שמונה שחיטה – אין בנינו שחיטה קרינא ביה. **ולחיא תנא** – דברייתא דפירך מינא דאמייה, ודבריה בנינו שחיטה קרינא ביה. **טרפה דשחיטה מסתרה מינא** – תיפס ליה במיתום טמא דאין שחיטה מסתרהו וישת בה בן השעה חי – ויצא אתר שחיטה, ואמו קיימת. **כן שמונה לא קא קטיב ליה**, דהא אפילו יצא לאויר העולם ורשחו – תנן במתניתין **חולק אבוב**, אין שחיטתו מסתרה. **אלא כמעט אבא** לא שריא – אין שחיטה עלייה, וכל שכן לרבנן דאמרי: **כל שחיטה**, דהא אין שחיטה בו כלל, אפילו יצא חי לאחר שחיטה, והא אין שחיטה בו אפילו יצא חי לאחר בחי אמו. **ואיך אמר רבי לרבנן** – לאויר ליה שחיטתו. **דקסברי רבנן** ארביעה סימנן אכשר ביה רחמנא. **כאיזה שני הסימנים** שחיטה: **או של אמו או שלו**. וכל שכן לרבי מאיר: **אדמיא**; שחיטה שיכא ביה. **תא שמע** – דרנן במתניתין: **יש חיי שגולדה** טרפה מן הבטן, מינן? **וקא סלקא** דיערין דאפילו בגשרפה שעה אחת קודם לידתה קאמר. **דלא תיחה** לה שעת הובס לישחט, ולא חל עליה תורת שחיטה. **ואם איתא** – דשחיטה

במינו מן שחיטה היא. **הרי היתה חיה** והיא כדבריהם. **אמאי נקט בברייתא לעיל (עגא. א)**, אם לא שיהיה ערשה היפין ברו ויש לומר: **דבעין מותם**, והדיא דרשה – מחד "במיתום" נפקא. **אי גמי**, דרשה דרחתם – מ"נבלתם" נפקא: **מה נבלה שאין ערשה היפין**, ונקט "במיתום" לפי שהיא דרשה פשוטה.

מחלוקת אבא דעבר חי – ובכן שמונה. **דאילו** בן חששה – כשאר בהמה הוא לרבי מאיר, וטען שחיטה. **ולחיא** תנא דקפריך טרפה דשחיטה מסתרה מנאן לן – קעא מיתא. **ובדלא** דהא ברייתא היא בתורת כתיבם, וידע רישא ולא ידע סיפא.

נפקא ליה מדרב דעבר חי – ואם תאמר: **דתיני בסוף פרק יב"י** אלעזר מילדל" **שכן** (שב. פטא. א.) **"לאכלה"** – להביא בן שמונה שאין שחיטתו מסתרה. **ורבי** ורבי אבהו אלעזר רבי שמעון אומר: **שחיטתו מסתרה**. ושטא כוליה לא מתוקם כתנא דמתניתין, דאפילו תנא קמא דהתם שמעו, דאי לאו **"לאכלה"** – דהא אמנא דשחיטה מסתרה. ולתנא דמתניתין, **כן שמונה**, כיון דאין בנינו שחיטה – דיענין ליה כמבנה טמא דאין שחיטה מסתרה. אבל כתנא דברייתא דהאב מתירקאמא שפיר דאב קמא דהתם, דכיון דיש בנינו שחיטה אבא אמו – מיקרי שפיר יש בנינו שחיטה, ולא מיצי למילף כמבנה טמא, ולכתי **"צריך** התם **"לאכלה"** – למימר דאין שחיטה מסתרה. **ובדיה**, סוגיא דהתם לא אחיא כתנא קמא דברייתא, ודברא מפרש התם טמא דרבי ורבי אלעזר, דסברי בטרפה אף על כל דמתא דהא דשחיטה מסתרה, דבא מינא על שא. **ורבנן**, לא דמי לטרפה אפילו בן הבטן, דיש בנינו שחיטה, הבא קרא אין בנינו שחיטה. ושטא תנא דמתניתין משום קרא ד"לאכלה" חשיב בן שמונה אין בנינו שחיטה. **אי גמי**, קרא ד"לאכלה" דרדשיה תנא קמא דהם הוי אסמכתא בעלמא. **דהא** לאבי דתנא תוספ פלוגתיהו דרפלין, **מר סבר** דו דהא, ומר סבר **מחא** – צריך לומר דאסמכתא היא, דכיון דחשיב ליה מיתא, **לא** קרא אין שחיטתו מסתרה.

חלב

תני: **שגזירה** טרפה מן הבטן, ומשפחתה לה בעצלת המש רגלים. **משנה** השוחט את הבקבה, ומצא בה בן שמונה חי או מת, או בן השעשה מת – קורעו, ומצויה את דמו. **מצא** בן השעשה חי ומעין שחיטה, וחזיב באותו ואת בנו, דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: **שחיטת** אמו מותרת. רבי

אין בהם אל מצות פרוש בלבד – וקרא דברייתא אינו אלא אסמכתא בעלמא. ואם תאמר: והיו מותרות בהן שחיטה, אמאי נקט בברייתא לעיל (עגא. א), אם לא שיהיה ערשה היפין ברו ויש לומר: דבעין מותם, והדיא דרשה – מחד "במיתום" נפקא. אי גמי, דרשה דרחתם – מ"נבלתם" נפקא: מה נבלה שאין ערשה היפין, ונקט "במיתום" לפי שהיא דרשה פשוטה.

חולין. פרק רביעי - בהמה המוקשה דף עד עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 רבי שמעון שווירי - בגמרא פריך: היינו תנא קמא. קרעה - בהמה בלא שחיטה.
2 **גמרא** לא הילכו בו - בשללו זה להקל. **אלא על עקבי שחיטה בלבד** - אבל
3 לשאר דבריו מודו רבנן בהמה מעלייתא היא. **למעוטי חלבו ונידו** - דכיון
4 דמצאתו זה, וחשים ואוראי גמרי לשאר חלבו ונידו. **חלבו רמא** - אף על פי

1 חלבו ונידו - באוקוסט לא גרס ליה, פשיטא בדשלו איירי, ולא גרסין אלא: חלבו
2 דנידו. דלא איתא בהמה אלא בשללו. ובינו הם אמר שיש ליישב הגויסא,
3 והכי פירושה: חלבו דמאי? אלימא חלבו דשליל, כלומר דגוף דשליל, כגון חלב הבכיות
4 ושעל הקרב, וראשית לאפוקי מרוב דנידו דחלבו - דהא מיפלו פליגי, דשרי רבי יהודה

5 חלבו נידי דשליל בו כן תשעהו אלא חלבו
6 דנידו. דלא פליגי רבי מאיר אלא לענין שחיטה,
7 אבל חלבו ונידו שרי. והא דקאמר לעיל:
8 למעוטי חלבו ונידו. כלומר היינו חלבו ונידו. אי
9 נמי, "ונידו" נקטו דקאמר שרי. והא פליגי רבי
10 מאיר ואמר אפילו חלב דנידו וקוגתא דשליל,
11 מדרקת: "כל מקום שהוא" משמע - אפילו
12 דשליל, וקתי: חותך שזמנו מעיקרו, וגם מוחט
13 אדוריו, וכן שמעון דאמר אפילו קוגתא. ו-
14 קאמר חלבו ונידו, הוה מצי למפיק. מכל
15 שחיטה, אמאי נקט רבי אישוי? אילא על עסק
16 שחיטה בלבד, כיון פליגי נמי בחלב כליות
17 הקרב, והידי דשליל? אלא דעדיפא פריך
18 דבחלב גיד נמי פליגי. והמאי טעמא נמי לא
19 קאמר למעוטי דמו, דהוי לבולי עלמא בכרת -
20 משום ד"אלא על עסק שחיטה" קאמר, ואבתי
21 תקשה לה. הא פליגי נמי בחלבו ונידו ולכן
22 הצריך לומר ד"אלא על עסק אכילה בלבד"
23 אדוריו, והא דפליגי באתו ואת בני - בכלל
24 אכילה הוא. **למעוטי** רובע - דסלקא דעתך
25 דירע במהמה מפרסת, ודידי רובע, דרמתיני
26 פסול משום חירא אפסר. ויזי
27 הותם וזי מילי - כגון ישראל טעמא, וזי
28 טהורה. אבל הכא, בדשחטה זו משחריא
29 אכילה, סלקא דעתך לא מחייב.

1 **רבי שמעון שווירי** אומר: **אפילו בן המוש שנים וחורש**
2 **בשדה** - שחיטתו אמו מטהרתו. **קרעה ומצא בה**
3 **בן תשעה חי** - מעוין שחיטה, לפי שלא נשחטה
4 אמו. **גמרא** אמר רבי אלעזר אמר רבי אשעאי: לא
5 הילכו בו אלא על עקבי שחיטה בלבד. **למעוטי מאי**
6 **למעוטי חלבו ונידו**. חלבו דמאי? **אלימא:** חלבו
7 **דשליל** - מפלג פליגי? **דתינאי:** גיד הנשה נוהג בשליל,
8 נוהג בשליל, וזהו מותר; ואמר רבי אלעזר אמר רבי
9 **אשעאי:** **מחלוקת בבן תשעה חי, והלך רבי מאיר**
10 **לשיטתו, ורבי יהודה לשיטתו!** אלא חלבו דנידו -
11 מפלג פליגי? **דתינאי:** גיד הנשה - מחטט אחריו ככל
12 מקום שהוא, וחותף שמונו מעיקרו, דברי רבי מאיר.
13 **רבי יהודה אומר:** גוממו עם השופי! אלא, אי אהמר
14 **הכי אהמר, אמר רבי אלעזר אמר רבי אשעאי:** לא
15 הילכו בו אלא על עסקי אכילה בלבד, **למעוטי רובעו**
16 **וחורש בו**. אמר רבי שמעון בן לקיש: לדברי הפתור
17 בחלבו - מותר דבמו, לדברי האוסר בחלבו - אוסר
18 דבמו, ורבי יוחנן אמר: אף לדברי הפתור בחלבו -
19 אוסר דבמו. איתבייה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש:
20 קורעו ברמא, איתבייה את דבמו? אמר רבי יואל: לומר שאין
21 עונש ברת. למאן קאמרי - לרבי יהודה; לא היא אלא
22 דם המצויה, דתינאי: דם המצויה - באוקרה, רבי
23 יהודה אומר: בהקרת! **תרגמא** רב יוסף בריה דרב
24 סלא מסידא קמיה דרב פפא: אית ליה לרבי יהודה
25 "דם" ו"לך דם", כל היכא דמחייב אדם הנפש -

1 **מחייב אדם המצויה, וכל היכא דלא מחייב אדם המצויה**
2 **לחו:** מהו לפדות בבן פקועה? איתבא דרבי מאיר לא תיבעי לך, דכיון דאמר מעוין שחיטה
3 **שה מעליא הוא**. כי תיבעי לך - איתבא דרבנן, דאמרי שחיטתו אמו מטהרתו, מאי? כיון
4 דאמרי שחיטתו אמו מטהרתו - בבשרא דריקולא הוא. או דילמא: כיון דרתיט ואילו, ורתיט
5 ואתי - "שה" קרינא ביה? מר ומוטרא אמר: אין פורין, ורב איש אמר: פורין. אמר ליה רב
6 איש לומר ומוטרא: מאי דתיבעי, דגמרת "שה" "מה" מפסחים; אי מר ליה זכר, ממם,
7 וכן שנה, אף אפוא - זכר, תיבעי, וכן שנה! "מה" "מהרה" ריבה. אי "מהרה" "מהרה"
8 ריבה, אפילו כל מילי נמי! - אם כן, "שה" "שה" מאי אית לך? איבעיא לה: מהו למנות
9 בו ראשון ושני? רבי יוחנן אמר: מונין בו ראשון ושני, רבי שמעון בן לקיש אומר: אין מונין
10 בו ראשון ושני, נעשה פגאוו המתקשקש בקליפתו. איתבייה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן:
11 **הבשר מנע נבלה, דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים:** מנע מרפה שחוטתו. בשלמא לדורי,
12 דאמינא חד גופא הוא - היינו דאיתבייש ברמא דאמיה. אלא לדרדך, במאי איתבייש? אמר
13 ליה: בשחיטה, וכרבי שמעון. איתבייה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש: עבר בבהר - הוכשר,
14 הלך לבית הקברות - ונמא. בשלמא לדורי דאמינא תרי גופי ניהו - משום הכי, הוכשר
15 אין, לא הוכשר - לא. אלא לדרדך, דאמרת חד גופא הוא, הא איתבייש ברמא דאמיה!
16 שחיטה

17 **דעור הרוטני** (חולין קב"א). אי נמי,
18 הותם וזי מילי - כגון ישראל טעמא, וזי
19 טהורה. אבל הכא, בדשחטה זו משחריא
20 אכילה, סלקא דעתך לא מחייב.
21 **דגמרי** שיה פוסח - פריך בקנטרוס; דפסח
22 פסול משום חירא אפסר. ויזי
23 דאם כן לרבי מאיר היאך פריך בו, דאמר
24 לעיל: דאיתבא דרבי מאיר שה מעליא הוא
25 ופריך בו? אלא משלל משום שחיטה, דאין
26 פריך בשחיטה. כדאמר בפרק קמא דבכורות
27 (א"ב).
28 מאי

1 בקדשים כ"י יולד - פטר ליורא דופן. כל מילי - כגון בו מנין בו פקעה. מאי אית ליה - ומסתברא דהאי מנעט, וכבישר בריקולא הוא. וכי מנין - עלמ מנין וקנה
2 קא מרבי. איבעיא לכו - נטמאה בהמה שחוטת, מהו למנות ראשון, וכן תשעה חי שבטנה שני? מונין - דתרי גופי ניהו. אין מונין - אלא איהו נמי הי ראשון,
3 דנעשה כאנו המתקשקש בקליפתו, שבהמה שומר שלו. הבשר מנע נבלה - בשר העובר שזיה מחובר לאבר הויא. **ברמא דאית** - דכיון שדושר בית השחיטה
4 ברם - הוכשרה וכו'. **במאי איתבייש**, בשר העובר, שקבל טומאה מאר? **בשחיטה** - כיון שהוא יתר בשחיטה - הוכשר בה לטומאה, וכרבי שמעון דאמר:
5 שחיטה מותרת ולא יד, בפרש בני (חולין לא). עבר גמרי - כיון תשעה חי שנמצא בשחיטה וגרל.

1 **מחייב אדם המצויה, וכל היכא דלא מחייב אדם המצויה**
2 **לחו:** מהו לפדות בבן פקועה? איתבא דרבי מאיר לא תיבעי לך, דכיון דאמר מעוין שחיטה
3 **שה מעליא הוא**. כי תיבעי לך - איתבא דרבנן, דאמרי שחיטתו אמו מטהרתו, מאי? כיון
4 דאמרי שחיטתו אמו מטהרתו - בבשרא דריקולא הוא. או דילמא: כיון דרתיט ואילו, ורתיט
5 ואתי - "שה" קרינא ביה? מר ומוטרא אמר: אין פורין, ורב איש אמר: פורין. אמר ליה רב
6 איש לומר ומוטרא: מאי דתיבעי, דגמרת "שה" "מה" מפסחים; אי מר ליה זכר, ממם,
7 וכן שנה, אף אפוא - זכר, תיבעי, וכן שנה! "מה" "מהרה" ריבה. אי "מהרה" "מהרה"
8 ריבה, אפילו כל מילי נמי! - אם כן, "שה" "שה" מאי אית לך? איבעיא לה: מהו למנות
9 בו ראשון ושני? רבי יוחנן אמר: מונין בו ראשון ושני, רבי שמעון בן לקיש אומר: אין מונין
10 בו ראשון ושני, נעשה פגאוו המתקשקש בקליפתו. איתבייה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן:
11 **הבשר מנע נבלה, דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים:** מנע מרפה שחוטתו. בשלמא לדורי,
12 דאמינא חד גופא הוא - היינו דאיתבייש ברמא דאמיה. אלא לדרדך, במאי איתבייש? אמר
13 ליה: בשחיטה, וכרבי שמעון. איתבייה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש: עבר בבהר - הוכשר,
14 הלך לבית הקברות - ונמא. בשלמא לדורי דאמינא תרי גופי ניהו - משום הכי, הוכשר
15 אין, לא הוכשר - לא. אלא לדרדך, דאמרת חד גופא הוא, הא איתבייש ברמא דאמיה!
16 שחיטה

אינן צריכה בדיקה. הדין דתימר – בראשונה, שלא היתה הפשתן מצויה בכל מקום. אבל עכשיו שהפשתן מצויה בכל מקום – צריכין בדיקה.

מנגעל של זרב – אית אתרין דזרבין

[דף מ"ג ע"ב]

עימרה מן גו, בהדין דרבי זעירא מפקד לרבי אבא בר זבינא: ויאמר לבר ראשון: דלא יהוה ליה מסאניה בכיתן אלא ברצועה. מודי רבי זעירא באהן דאסר פיסקי דעמר על דכיתן – דהוא שרי, דהוא שנין גרמיה, דהיא נהתא לה.

בעון קומי רבי לא: מהו מיהוה מסאניה בכיתן? אמר לון: למה לא? אמרו ליה: בגין דרבי זעירא, דרבי זעירא אמר: אסור.

מודה רבי אילא, בהן דילבש דרדסין דעמר על גבי דרדסין דכיתן – דהוא אסור. דלא שלח עילויא – לא שלח ארעיה.

אבוי דרב ספרא שאל לרבי זעירא: מהו מיתן פריטין גו גולתה ומיקטרינון בחוט דכיתן? מהו מיתן פריטין גו סדיניה, ומיקטרינון בחוט דעמר?

אמר ליה חכם רבי לרב הונא? דרב הונא אמר: אסור. רבי אבינא אמר: אסור. שמואל אמר: מותר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא אמר: מותר.

הלכה ה'

מתני' אין אסור משום פלאים אלא טווי וארוג. שנאמר (דברים כב, יא) לא תלבש שעטנז – דבר שהוא טווי ונוז.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: גלוי, ומלוי את אביו שבשמים עליו.

הלכדין – אסורין, מפני שהם שועין.

פיה של צמר בשל פשתן – אסור, מפני שהן חוזרין באריג.

רבי יוסי אומר: משיחות של ארנמן – אסורות, מפני שהוא מולל עד שלא קושר.

לא יקשר קרט של צמר בשל פשתן לחגר בו את מתניו, אף על פי שהרצועה באמצע.

אותות הנרדין ואותות הכוכסין – אסורות משום פלאים.

גמרא נתני 'שעז' ולא נתני 'מני'! אילו תנינן: 'שעז' ולא תנינן 'מני' – הוינן אמרין: הא טווי – מותר. מתניתא לא אמרה בן! אלא אין אסור משום פלאים אלא טווי

[דף מ"ד ע"א]

ואריג. נתני 'שעט' ולא נתני 'נוז'! אילו תנינן 'שעט' ולא תנינן 'נוז' – הוינן אמרין: הא נוז – מותר. מתניתא לא אמרה בן! אלא פיה של צמר בשל פשתן – אסור מפני שהן חוזרין לאריג.

ניתני טגו ולא ניתני שע! אילו תנינן טגו ולא תנינן שע' - הוינן אמרין: הא שע - מותר. מתניתא לא אמרה כן! אלא, הלכדין - אמרין, מפני שהן שועין.

משיחות של ארנמן - אמורות. אית תניי תני: אמורות. אית תניי תני: מותרות.

מאן דאמר: אמורות, כגון אילין טרסייה דהוא מכפת ביה.

מאן דאמר מותרות, דהוא שניץ גרמיה והיא נהתא לה.

הלכה ו'

מתני' התוכף תכיפה אחת - אינה חבור ואין בה משום פלאים. והשומטה בשבת - פטור.

עשה שני ראשיה בצד אחד - חבור, ויש בה משום פלאים. והשומטה בשבת - חייב. רבי יהודה אומר: עד שתשלש.

והשק והקופה - מצטרפין לכלאים.

גמרא רבי חנינה אומר: עד יחות כל סיטרה.

אמר רבי ינאי: אמרו לו לרבי חנינא: צא וקרא! והתנינן: עשה שני ראשיה לצד אחד! מעתה, עד יחות ויפוק. והתני: רבי יהודה אומר: עד שישלש. מעתה, עד יחות ויפוק! אלא הכין והכין.

הוט שהשהוילו! לפחט אפילו קשור מיכן ומיכן - אינו חיבור לכגד.

[דף מ"ד ע"ב]

החוט - חיבור לכגד, ואינו חיבור לפחט.

רבי יונה ורבי יוסה תרויהוון אמרין: בקשור מיכן ומיכן.

מיליהוון דרבנן פליגינן! דאמר רבי בא, רבי ירמיה בשם רב: הפמתיה צדדין בשבת - חייב משום תופר. וימר משום תופר ומשום קושר!

אמר רבי סימון: טעמא דרבי יהודה, על ידי שלישי - מלאכתו מתקיימת.

מה, רבי יודה פרבי אליעזר? דתנינן תמן: רבי ליעזר אומר: האורג שלשה חוטין בתהילה, ואחת על האריג - חייב! אמר רבי עולא: טעמא דרבי ליעזר, תמן - על ידי שלישי מלאכתו מתקיימת. ברם הכא - פחות מיכן ולא מסתתר הוא.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: לא שנו אלא שק. הא סל - לא. אשבה תני: הפל והשק והקופה - מצטרפין בכלאים. אוהלים - אין בהן משום פלאים.

רבי ירמיה בעי: הוא ובגו, מהו שייצטרפו בכלאים. האיך עבידא? הוא לכיש מאנין דעמר, ובגריה לכיש מאנין דכיתון, נכס פיסקי דעמר ועגלה על תריהוון. אמר רבי יוסי: וההן נו נשוד?

רבי חניי בעי: הוא עצמו מהו שייצטרף בכלאים? האיך עבידא? הוא לכיש דרדסין דעימר בתדא רינגלייא, ודרדסין דכיתון בתדא רינגלייא. אמר רבי יוסי: וההן נו נשוד?

לא צורכה דלא, היו בראשו פצעיות, יהב סיפלגי דסמרטוט דעמר על חדא, וספלגי דסמרטוט דכיתן על חדא. אמר רבי יוסי: ויהזן נו נשוד? אין לה אסור אלא נשוד בלבד!

הדרן עלה אינו אסור וסליקא לה מסכת פלאים

הדרן עלה מסכת פלאים והדרן עלן, דעתן עלה מסכת פלאים ודעתן עלן, לא נתנשי מנה מסכת פלאים ולא תתנשי מנה, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא.

חגיגא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רכיש בר פפא, סורחב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיסיות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנהנו ונאצאינו ונאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך:

מאיבי תחקמי מצותך, כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקך, למען לא אבוש: לעולם לא אשבח פקודיך, כי גם חייתי: ברוך אתה יי, למדני חקך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנהנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים, אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ונאני אבטח בך.

יהי רצון מלפניך יי אלהי, כשם שעזרתני לסיים מסכת פלאים, כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, נעמוד לי ולזרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקום בי, בהתהלךך תנחה אתך, בשכבך תשמר עליך, ותקיצות היא תשיחך: כי בי ירבו ימך, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד: יי עז לעמו יתן, יי וברך את עמו בשלום:

מִסְכַּת שְׁבִיעִית

פֶּרֶק ראשון

הֲלָכָה א' מִתְנִי' עד אִימְתֵי הוֹרְשִׁין בְּשֻׁדָּה הָאֵילָן עֶרֶב שְׁבִיעִית? בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כָּל זְמַן שֶׁהוּא יִפֶּה לְפָרִי. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: עַד הָעֶצְרָת. וְקָרוּכִים דְּבָרֵי אֱלֹו לְהִיּוֹת כְּדְבָרֵי אֱלֹו.

אָמְרָא עַד אִימְתֵי הוֹרְשִׁים כּוּ'. כְּתִיב (שְׁמוֹת כג, יב): שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֵׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשָּׁבֵת, וּכְתִיב (שְׁמוֹת לד, כא): בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשָּׁבֵת. מַה אָנֹכִי קִיּוּמִים? אִם לְעִנְיָן שִׁבְתָּ בְּרֵאשִׁית, וְהֵלֵא כְּכֹר נְאֻמָּר, (שְׁמוֹת כ, ט) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ כָּל מְלֹאכֶתֶךָ. וְאִם לְעִנְיָן שִׁבְתוֹת שָׁנִים, וְהֵלֵא כְּכֹר נְאֻמָּר (ויקרא כה, ב) שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כְּרִמְךָ!

אֵלֵא, אִם אֵינִי עִנְיָן לְשִׁבְתָּ בְּרֵאשִׁית, וְלֹא לְעִנְיָן שִׁבְתוֹת הַשָּׁנִים, תִּנְהוּ עִנְיָן בְּאִיפּוֹר שְׁנֵי פְּרָקִים הֲרֵאשׁוּנִים.

בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשָּׁבֵת, בְּחָרִישׁ שֶׁקָּצִירָו אֶסוּר. וְאֵיזָה זֶה? זֶה חָרִישׁ שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁהוּא נִכְנָם לְשְׁבִיעִית. וּבִקְצִיר שֶׁחָרִישׁוֹ אֶסוּר, וְאֵיזָה זֶה? זֶה קָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁהוּא יוֹצֵא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית.

וְאִם כֵּן לְמַה נְאֻמָּר הוֹרְשִׁים עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה? רַבִּי קְרוֹסְפִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל וּבֵית דִּינֹו הִתִּירוּ בְּאִיפּוֹר שְׁנֵי פְּרָקִים הֲרֵאשׁוּנִים.

רַבִּי יוֹחָנָן בְּעֵי: לֹא כֵּן תִּנְיָנֵן? אֵינִי בֵּית דִּין וְכֹל לְכַפֵּל דְּבָרֵי בֵּית דִּין חֲבִירוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה גְּדוֹל מִפְּנֵו כְּחֻקָּהּ וּבִמְנִיָּן!

רַבִּי קְרוֹסְפִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: שְׂאֵם בְּקִשׁוֹ לְהָרוֹשׁ – יִהְרֵשׁוּ. וְעֵקְרוֹ אוֹתָן מִן הַמִּשְׁנָה! רַבִּי קְרוֹסְפִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: שְׂאֵם בְּקִשׁוֹ לְחֹזֵר – יִחְזוּרוּ.

הִתִּיב רַבִּי יוֹנָה: הֲרֵי פֶּרֶשֶׁת הַמִּילּוּאִים, הֲרֵי פֶּרֶשֶׁת הוֹר הַמַּבּוּל, הֲרֵי אֵינִי עֵתִידִין לְחֹזֵר! מַעֲתָה יַעֲקֹרוּ אוֹתָן מִן הַמִּשְׁנָה? אֵלֵא כְּדִי לְהוֹדִיעָהּ. וְכֹא כְּדִי לְהוֹדִיעָהּ.

אָמַר רַבִּי מִנָּא: כִּי דִתְנִינֵן תְּפוּז: שְׂאֵם יֹאמֵר אָדָם: "כֶּךָ אֲנִי מְקוּבֵּל" – אוֹמֵר לוֹ: "כְּדְבָרֵי רַבִּי אִישׁ פְּלוֹנִי שְׁמַעְתָּ!" וְכֵן, שְׂאֵם יֹאמֵר אָדָם: "שְׁמַעְתִּי שְׂאֵסוּר לְהָרוֹשׁ עַד רֵאשׁ הַשָּׁנָה" – יֹאמֵר לוֹ: "בְּאִיפּוֹר שְׁנֵי פְּרָקִים הֲרֵאשׁוּנִים שְׁמַעְתָּ!"

רַבִּי אֲהָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: בְּשַׁעָה שְׂאֵסְרוּ – לְמַקְרָא סְמְכוּ. וּבְשַׁעָה שֶׁהִתִּירוּ – לְמַקְרָא סְמְכוּ.

בְּשַׁעָה שְׁאֶסְרוּ לְמִקְרָא סְמִכּוֹ, (שְׁמוֹת ל"ד, כ"א) **בְּחָרִישׁ וּבְקִצִיר תִּשְׁבֹּת** – בְּחָרִישׁ שְׁקִצִירוֹ אִסּוּר, וְאִי זֶה זֶה? זֶה חָרִישׁ שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁהוּא נִכְנָס לְשְׁבִיעִית. וּבְקִצִיר שְׁחָרִישׁוֹ אִסּוּר, וְאִי זֶה זֶה? זֶה קִצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁהוּא יוֹצֵא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית.

וּבְשַׁעָה שֶׁהִתִּירוּ לְמִקְרָא סְמִכּוֹ, (שְׁמוֹת כ"ט, ט) **שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעִשִׂיתָ כָּל מְלֹאכְתֶּךָ**, מִה עֶרֶב שֶׁבֶת בְּרֵאשִׁית – אֶת מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת מְלֹאכָה עַד שֶׁתִּשְׁקַע הַחֲמֹה. אִם עֶרֶב שֶׁבֶתוֹת שָׁנִים – אֶת מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת מְלֹאכָה עַד שֶׁתִּשְׁקַע הַחֲמֹה.

וְלָמָּה עַד עֲצֵרְתָּ? עַד כָּאֵן הוּא יָפֵה לְפָרִי. מִכָּאֵן וְאֵילָף – הוּא מְנַבֵּל פְּרוֹתָיו. וְהָא תְּנִינָן: אֶחָד אֵילָן סָרֵק וְאֶחָד אֵילָן מֵאֲבָלוֹ! עַד כָּאֵן הוּא מְעַבֵּה אֶת הַבּוֹרֵת. מִכָּאֵן וְאֵילָף – הוּא מֵתִישׁ אֶת כּוֹחוֹ. וְיִחְרוּשׁוּ! מֵתוֹף שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מֵתִישׁ כּוֹחוֹ שֶׁל אֵילָן, אִם הוּא אֵינוֹ מֵתִפְּוִיִן לַעֲבֹדֵת הָאָרֶץ.

וְלָמָּה לֹא תְּנִיתָא מְקוּלֵי בֵּית שְׁמוּאֵי וּמְהוּמְרֵי בֵּית הַלֵּל? פְּעֻמִּים שְׁאִין הִגְשָׁמִים מְצוּיִין וְאִין חֲלִיקָה מְצוּיָה, וְהוּא עֲתִיד לְחָרוֹשׁ קוֹדֵם לַעֲצֵרְתָּ כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמוּאֵי, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: עַד הַעֲצֵרְתָּ.

הַלְּבָה ב'

מֵתִנִּי אֵיזָה שְׂדֵה הָאֵילָן? כָּל שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת לְבֵית סָאָה, אִם רְאוּיִין לַעֲשׂוֹת כֶּפֶר דְּבִילָה שֶׁל שְׁשִׁים מְנָה בְּאֵיטְלָקִי – חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סָאָה בְּשִׁבְלֵן. פְּחוֹת מִיכֶן – אִין חוֹרְשִׁין לְהֵן אֵלָא הָאוֹרָה וְסִלּוֹ הוּצָה לוֹ.

גְּמֵרָא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל, רַבֵּי אֲבָהוּ

[דף א' ע"ב]

בְּשֵׁם רַבֵּי יוֹחָנָן: הַקּוֹנֵה שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת בְּתוֹף שֶׁל חֲבִירוֹ, רְהוּקִים מִמֶּנּוּ עֶשֶׂר לְבֵית סָאָה, קְרוּבִים כְּדִי שְׁיִהְיֶה הַבְּקָר עוֹבֵר בְּכֻלָּיו – קִנְיָה קְרָמֵעַ שֶׁתִּתְחַיֶּהוּ, קְרָמֵעַ שְׁבִיעִיתָהּ, שֶׁהוּצָה לְהֵן – מְלוּא הָאוֹרָה וְסִלּוֹ.

רַב אֱמֵר: בְּעִשְׂוִיִן צוּבֵר. וְשְׁמוּאֵל אָמַר: בְּעִשְׂוִיִן שׁוֹרֵה.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי: תִּפְּוִן אֵיתְּאִמְרַת, וְכֹא לֹא אֵיתְּאִמְרַת.

אָמַר רַבֵּי יוֹנָה: אֲפִילוּ הִכָּא אֵיתְּאִמְרַת, בְּקְרוּבִים.

אָמַר לִיה רַבֵּי מִנְאֵ: וְאִם בְּקְרוּבִים, וְהָא תְּנִינָן: כְּדִי שְׁיִהְיֶה הַבְּקָר עוֹבֵר בְּכֻלָּיו!

אֵיתְּא חֲמִי, בְּשַׁעָה שֶׁהַבְּקָר עוֹבֵר בְּכֻלָּיו – הַשְּׂרָשִׁים מְהֻלְכִין מִן הַצַּד. וּבְשַׁעָה שְׁאִין הַבְּקָר עוֹבֵר בְּכֻלָּיו – אִין הַשְּׂרָשִׁים מְהֻלְכִין מִן הַצַּד.

רַבֵּי לִיעֲזָר שָׂאל: מוּז לֹזוּ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, וְלִצַּד עֶשְׂרִין וְחֲמִשָּׁה?

רַבֵּי שְׁמוּאֵל פֵּר רַב יִצְחָק בְּעֵי: הָיוּ נְתוּנִים בְּצַד הַגָּדֵר – חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סָאָה בְּשִׁבְלֵן?

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי: אִין בְּעֵי נִיתָן לְהֵן אַרְבַּע סְאִין, סָאָה מִכָּאֵן וְסָאָה מִכָּאֵן, סָאָה מִכָּאֵן וְסָאָה מִכָּאֵן.

רבי ירמיה בעי: היתיה גפון אחת מודלה על גבי שתי סאיו, את חורש קרקע שתתתיה וקרקע שהוצה לו מלוא האורה וסלו הוצה לו?

באיסור שני פְּרָקִים הָרֵאשׁוֹנִים אֵלּוּ, מְלַמְעֵלָן – חוֹרְשִׁין בּוּ מְלַמְטָן. וְאֵלּוּ מְלַמְטָן – חוֹרְשִׁין בּוּ מְלַמְעֵלָן.

ניחא, אלו מְלַמְעֵלָן – חוֹרְשִׁין בּוּ מְלַמְטָן. אלו מְלַמְטָן – חוֹרְשִׁין בּוּ מְלַמְעֵלָן?

נשמיעינה מן הדא: מרהיקים את האילן מן תבור עשרים וחמש אמהו ותני

[דף ב' ע"א]

עליה: בין מְלַמְעֵלָן בין מְלַמְטָן. או גימרי, בין שהאילן למעלן ותבור מְלַמְטָן, בין שהאילן ותבור מְלַמְטָן? והתני: אילן מְלַמְעֵלָן ותבור מְלַמְטָן, אילן מְלַמְטָן ותבור מְלַמְעֵלָן.

ניחא אילן מְלַמְעֵלָן ותבור מְלַמְטָן. אילן מְלַמְטָן ותבור מְלַמְעֵלָן? ודרף השרשים לעלות מְלַמְעֵלָן?

אמר רבי חנינא: לא מפני השרשים. אלא, שהן עושין עפר תיחות, והן מלקין ארעיתו של בור.

אתא עובדא קומי רבי יסא בי רבי בון, אמר: יחידי הוא ולא סמכון עליו. דתני עלה, רבי שמעון אמר: כשם שאמרו מְלַמְעֵלָן – כך אמרו מְלַמְטָן.

הִלְכָה ג'

מתני' אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל – רואין אותן כאלו הן תאינים. אם ראוין לעשות כפר דבילה של ששים מנה באיטלקי – חורשין כל בית סאה בשבילן. פחות מכאן – אין חורשין להם אלא צורכן.

היה אחד עושה כפר דבילה, ושנים אין עושין. או שנים עושין, ואחד אינו עושה – אין חורשין להן אלא לצורכן, עד שיהו משלשה ועד תשעה. היו עשרה, ומעשרה ולמעלה, בין עושין בין שאינן עושין – חורשין כל בית סאה בשבילן.

שנאמר (שמות לז, כא): **בְּחָרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת**. אין צריך לומר חריש וקציר של שבועית, אלא חריש של ערב שבועית שנקנס לשבועית, וקציר של שבועית שהוא יוצא למוצאי שבועית.

רבי ישמעאל אומר: מה חריש – רשות, אף קציר – רשות. יצא קציר העומר.

גמרא אחד אילן סרק. ולמה אמרו תאינים? על ידי שפירותיהן גסין והן עושות הרבה. הרי אתרוג פירותיו גסין ואינו עושה הרבה! הרי זיתין עושין הרבה ואין פירותיהן גסין! ואלו עושות הרבה ופירותיהן גסין.

אמר רבי הויה בר אבא: כל אילניא עבדין שנה, פרא שנה. והדא תאינתא עבדא כל שנה.

הָיָה עוֹשֶׂה כּוֹי. רַבִּי יְבִיבִי בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא: וּבְלֵבֶד שְׁלֵא יַפְחוֹת מִחֻשְׁבוֹן מְשׁוֹלְשִׁים. זְעִירָא בְּרַבִּי חֲנִינָא אָמַר: וּבְלֵבֶד שְׁלֵא יַפְחוֹת מִחֻשְׁבוֹן מְתוּשְׁעִין. הָיוּ אֲרַבְעָה וְהִבְקֵר עוֹבֵר בְּכִלְיוֹ, שְׁנַיִם וְאֵין הִבְקֵר עוֹבֵר בְּכִלְיוֹ, מִפְּיֹן שְׁאִין הִבְקֵר עוֹבֵר בְּכִלְיוֹ, אֵת רֹאֵה אִוְתָן כְּאֵלוֹ הַמִּשָּׁה.

הָיוּ הַמִּשָּׁה תְּפִלוּגָתָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבְּנָן. דְּתַנִּינָן תַּמָּן: בְּרַם שֶׁהוּא נְמוּעַ עַל פְּחוֹת מְאֲרַבַּע אַמּוֹת, רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אֵינוֹ בְּרַם. וְרַבְּנָן אָמְרִים: בְּרַם, וְרֹאִין אֵת הָאֲמִצְעִית כְּאֵילוֹ אֵינָן, וְחוֹרְשִׁין בְּלֵבֵית סָאָה בְּשִׁבְלִין.

שְׁנַאָמַר בְּהַרְיֵשׁ וּבִקְצִיר תְּשֻׁבַת. לֹא אֵתִיָּא דְלֹא עַל רִישָׁא, אֵין חוֹרְשִׁין לְהֹן אֲלֵא צוֹרְכֵן, שְׁנַאָמַר בְּהַרְיֵשׁ וּבִקְצִיר תְּשֻׁבַת, אֵין צְרִיף לֹמַר כּוֹי.

[דף ב' ע"ב]

רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל – בְּדַעַתִּיהָ. דְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאל אָמַר: אֵין הָעוֹמֵר בָּא מִסוּרְיָא. יֵצֵא קָצִיר הָעוֹמֵר שֶׁהוּא מִצּוּחַ.

הַלְקָה ד'

מִתַּנִּי שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים – הָרִי אֵלוֹ מִצְטַרְפִּין, וְחוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סָאָה בְּשִׁבְלִין.

וּכְמוֹהָ יֵהָא בִּינְיָהוֹן? רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: כִּדִּי שֵׁיחָא הִבְקֵר עוֹבֵר בְּכִלְיוֹ.

גְּמָרָא תַנִּי רַבִּי חֵייה: אֵילָנוֹת שֶׁל אָדָם אַחַד, וְקָרַעַע שֶׁל אָדָם אַחַד – מִצְטַרְפִּין, וְחוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סָאָה בְּשִׁבְלִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אִף אֲנִי נְמוֹ תַנִּינָן דְרַבְּהָ, שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת שֶׁל שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים – הָרִי אֵלוֹ מִצְטַרְפִּין, וְחוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סָאָה עַד רֹאשׁ הַשְּׁנָה.

הַלְקָה ה'

מִתַּנִּי עֶשֶׂר נְטִיעוֹת מִפּוֹזְרוֹת תּוֹדֵב בֵּית סָאָה – חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סָאָה בְּשִׁבְלִין, עַד רֹאשׁ הַשְּׁנָה. הָיוּ עֲשׂוּיוֹת שׁוֹרָה וּמִקְפּוֹת עֲטָרָה – אֵין חוֹרְשִׁין לְהֹן אֲלֵא צְרָכֵן.

גְּמָרָא רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי אֵילָא, רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: עֲרַבָּה – הַלְקָה לְמוֹשָׁה מִסִּינִי. וְדִלָּא בְּאֵבָא שְׁאוּל, דְּאֵבָא שְׁאוּל אָמַר: עֲרַבָּה – דְּבַר תּוֹרָה! (ויקרא כג, ט) וְעֲרַבִי נַחַל – שְׁתִּים. הוּד עֲרַבָּה לְלוּלָב, וְעֲרַבָּה לְמִקְדָּשׁ.

רַבִּי בָּא, רַבִּי חֵייא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: עֲרַבָּה וְנִיסוּדָּה הַמִּים – הַלְקָה לְמוֹשָׁה מִסִּינִי. וְדִלָּא בְּרַבִּי עֲקִיבָא, דְרַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: נִיסוּדָּה הַמִּים – דְּבַר תּוֹרָה! בְּשֵׁנִי וְנִסְבִּיחָם (במדבר כט, ט) בְּשֵׁנִי וְנִסְבִּיחָה, בְּשִׁבְעֵי כְמוֹשֶׁפֶטֶס, מִיָּם יוֹ"ד מִיָּם – מִים.

רַבִּי חֵייא בַר אֲבָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹחָנָן: וְעַכְשָׁיו, לְמָה הֵן חוֹרְשִׁין בְּזַקְיָנוֹת? אָמַר לֵיהּ: בְּשַׁעֲהָ שְׁנִיתָנָה הַלְקָה, נִיתָנָה, שְׁאָם בְּקָשׁוֹ לְחָרוֹשׁ – יַחְרוֹשׁוּ.

רבי בא בר זבדי בשם רבי הוננה דבבקעת חוורן: ערבה וניסוד המים ועשר נטיעות – מיסוד הנביאים הראשונים.

מה, ופליגי? רבי יוסי בן רבי בון בשם לוי: קד היתה הלכה בידו, שכחיה, ועמדו השניים והסבימו על דעת הראשונים.

ללמוד, שכל דבר שבית דין נותנין נפשם עליו – סופו להתקיים בידם, כמה שנאמר למושה מפיני! ואתיא ביי דמר רבי מנא: (דברים לב, מ) **כי לא דבר רק הוא מכס**. ואם דבר רק הוא – **מכס**. למה? שאין אתם יגיעין בו!

כי היא חייכם. אימתי היא חייכם? בשעה שאתם יגיעים בו!

רבי יוחנן אמר לרבי הויא בר גוא בבבלייא: תרין מילין סלקין בידכון. מפשוטיה דתעניתא. וערבתא דיומא שביעיא.

ורבנן דמיסרין אמרין: אף הדיא מקנתה.

תני: נטיעה – מעין עשר. זקינה – מעין שלוש.

אתא חמי: נטיעה שהיא נראית כזקינה – את נותן לה כזקינה, ואת אמרת נטיעה מעין עשר? אמר רבי הוננה: מהו מעין עשר? שאין נטיעה מעין שלוש. שלא תאמר, שלש נטיעות שהן עושות – כעשר שאינן עושות.

ודכוותה, שלוש זקינות שהן עושות – כעשר שאינן עושות. לפום בן צריד מימר: נטיעות מעין עשר.

שדה קנים – גדונות בשדה תבואה.

רבי אבהו בשם רבי יוסה ברבי חנינה: בסאתים שנו.

[דף ג' ע"א]

לית הדיא פליגי על שמואל? דשמואל אמר: בעשוין שורה! תמן על ידי שהן מפוזרות בתוך בית סאה – את רואה כאלו מליאה. ברם הכא – כולן נתונים במקום אחד.

הלכה ו'

מתני' הנטיעות והדלועין – מצטרפין לתוך בית סאה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עשרה דילועין לתוך בית סאה – הורשין כל בית סאה עד ראש השנה.

עד אימתי נקראו נטיעות? רבי ליעזר בן עזריה אומר: עד שיחלו. רבי יהושע אומר: בת שבע שנים. רבי עקיבא אומר: נטיעה בשמה.

אילן שנגמם והוציא חליפיו, מטפח ולמטון – כנטיעה. מטפח ולמעלן – כאילן; דברי רבי שמעון.

גמרא הנטיעות והדלועין. והן שיהיו נטיעות רבות על דלועין. רבי הנניא בריה דרבי הילל בעי: לא מסתברא בדלעת וונית.

התיב רבי מנא: והתני: שלשה קישועין ושלשה דלועין וארבע נטיעות – מצטרפין, והורשין כל בית סאה בשבילן? לא אתיא דלא על סיפא. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עשרה דלועין לבית סאה – הורשין כל בית סאה עד ראש השנה. עליה רבי הנניא בריה דרבי הילל בעי: לא מסתברא בדלעת וונית!

עד אימתי נקראו נטיעות כו'. מהו שיחלוף? עד שיפדו או עד שיעשו חולין מאליהן. רבי אבא בר יעקב בשם רבי יוחנן: ביני מתניתא, עד שיעשו חולין מאליהן.

ואתיא כרבי יהושע, כדתני, רבי יהושע אומר: אף שאמרו: בנות חמש, בנות שש, בנות שבע, אלא בגפנים – בנות חמש. בתאנים – בנות שש. בנות – בנות שבע. ואנן חמיין הדיא מרביתא דתאינתה אתיא בפוריא. אומר רבי יודן: כד מריפן לעוביה.

רבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקב – שניהם אמרו דבר אחד! דאמר רבי שמואל בר נחמן, רבי יונתן בשם רבי אליעזר בן יעקב: הגומם את פרמו פחות מטפח – תייב ערלה, מפני מראית עין. דברי חכמים – עד שיגום מעם הארץ.

הָדָרוּ עַל־יָד שְׂדֵה אֵילָן

פֶּרֶק שִׁנִּי

הלכה א' מתני' עד אימתי הורשין שדה חלבן ערב שביעית? משתכלה הליחה. כל זמן שבגני אדם הורשין ליטע מוקשאות ומדלעות.

אמר רבי שמעון: נתת תורת כל אחד ואחד בידו! אלא בשדה לבן – עד הפסח. ובשדה אילן – עד העצרת.

גמרא עד אימתי הורשין. מאן תנא ליה? רבי מאיר הוא.

[דף ג' ע"ב]

ורבי מאיר – בבית שמאי. ורבי שמעון – בבית הלל. וכן אתינן מתניתין? רבי מאיר בבית שמאי ורבי שמעון בבית הלל? אלא, רבי מאיר – כמשנה ראשונה. ורבי שמעון – כמשנה אחרונה. וכן אתינן מתניתין? רבי מאיר כמשנה ראשונה, ורבי שמעון כמשנה אחרונה?

אלא, רבי מאיר שנייא מחלוקת, ורבי שמעון שנייה כדברי חבל. הוי: מאן תנא עד אימתי הורשין שדה חלבן (האילן) ערב שביעית? רבי מאיר. ברם כרבי שמעון – דברי חבל עד העצרת.

לא סוף דבר פשוט מוקשה ומודלה, אלא אפילו מאחר שבגני אדם עתידין ליטע במוקשיות ובמודלעות – מותר.

אמר רבי שמעון: נתת תורת כל אחד ואחד בידי! זה אומר: בלה ליהה שלי, וזה אומר: לא בלה ליהה שלי

אלא בשדה לבן – עד הפסח, ובשדה אילן – עד עצרת. מה בין שדה לבן לשדה אילן? שדה הלבן, על ידי שהוא עתיד לזרעה בתחילה – צריך שתהא הליחה קיימת. אבל שדה האילן, על ידי שהוא נטועה מפכר – אינו צריך שתהא רוב הליחה קיימת.

הלכה ב'

מתני' מוזבלין ומעדרין במוקשאות ובמודלעות – עד ראש השנה.

וכן בבית השלחים, מוזבלין ומפרקין ומאבקין ומעשנין – עד ראש השנה.

רבי שמעון אומר: אף נוטל הוא את העלה מן האשכול בשביעית.

מסקלון – עד ראש השנה. מקרסמין ומורדין ומפסלון – עד ראש השנה. רבי יהושע אומר: בזירודה וכפיסולה של המישית – בן של ששית. רבי שמעון אומר: כל זמן שאני רשאי בעבודת האילן – אני רשאי בפיסולו.

גמרא מוזבלין ומעדרין במקשאות. מהו להרוש להם? תני: כל זמן שאת מותר להרוש – את מותר לזבל ולעדר. אם אין את מותר להרוש – אין את מותר לא לזבל ולא לעדר. אומר רבי יוסה: ומתניתא אמרת

[דף ד' ע"א]

בן, מוזבלין ומעדרין במקשיות ובמודלעות – עד ראש השנה. וכן בית השלחין. ותני עלה: הורשים בית השלחין עד ראש השנה. רבי אומר: עד לפני ראש השנה שלשה ימים, כדי שיזרע וישרש ויטע וישרש. ואילן עושה שרשים לשלשה ימים? רבי אומר: עד לפני ראש השנה שלשה חדשים, כדי שיזרע אורו וישריש, ויטע אורו וישריש.

מעבירין את היבולת. מפרקין געליו. מאבקין – עושין לה אבק. מעשנין – מתנינן לה.

תני: מכוונין, מצדדין. מכוונין לה. מצדדין, חברייה אמרי: עושין לה דוקרין. רבי יוסה אומר: תולה לה אבן.

תני: מוותרין ומשמטין. ביני מתניתא, מוותרין בגפנים, ומשמטין בקנים.

מקום שנהגו לוותר ולשמט קודם להג – מוותרין ומשמטין קודם להג. לאחר ההג – מוותרין ומשמטין לאחר ההג.

רבי שמעון אומר: ובלבד מן הפקעה ולמעלה. רבי ירמיה בשם רבי הושעיה: נוטל את הקבוצין עמה. רבי שמעון אומר: אף נוטל הוא את העלים מן האשכול בשביעית.

מחלפא שיטתיה דרבי שמעון? תנינא תמן: ממרסין את האורז בשביעית; דברי רבי שמעון. אבל לא מכחחין. וכא הוא אומר אבינ? שנייא הוא הכא, שהוא כמציל מן הדליקה.

מִסְקְלִין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה בּוֹי. תַּמָּן תַּנְיִנָּן: הַמִּסְקַל – נוֹטֵל אֶת הָעֲלִיזוֹת, וּמַנִּיחַ אֶת הַנוֹגְעוֹת בְּאַרְצֵי. וְכֵא אֶת אֲמַר הַכִּיז? אֲמַר רַבִּי יוֹנָה: כֵּאן בְּתַלוּשׁ כֵּאן בְּמַחוּבֵּר.

אֲמַר רַבִּי יוֹסִי: הַיּוֹנָן סִבְרִין מִימַר, דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן – דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּקִירוֹסוֹם. דְּאִינוּן תְּרִין תַּנְאִין. מִסְקְלִין – עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מְקַרְסְמִין וּמְזַרְדִּין מִפְּסְלִין – עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּרַבָּנָן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמְרֵ: כְּזִירוּדָה וּכְפִיסוּלָה שֶׁל חֲמִישִׁית, וְכֵן שֶׁל שְׁשִׁית.

הָיוּ תַלְתָּא תַנְאִין אִינוּן. מִסְקְלִין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מְקַרְסְמִין וּמְזַרְדִּין וּמְפְסְלִין עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה, בְּרַבָּנָן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמְרֵ: כְּזִירוּדָה וּכְפִיסוּלָה שֶׁל חֲמִישִׁית, וְכֵן שֶׁל שְׁשִׁית, וְאִפְּלוּ יוֹתֵר מְכָאן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרֵ: כֹּל זְמַן שְׁאַנִּי רִשְׁאֵי בְּעִבּוּדַת הָאֵילָן – רִשְׁאֵי אֲנִי בְּפִיסוּלוֹ עַד הַעֲצָרַת.

הַלְכָה ג'

מִתְנִי' מְזַהְמִין אֶת הַנְּטִיעוֹת, וְכוּרְכִין אוֹתָן, וְקוֹטְמִין אוֹתָן, וְעוֹשִׂין לָהֶן בְּתִים, וּמְשַׁקִּין אוֹתָן – עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

רַבִּי אֱלֶעָזָר בַּר צְדוּק אֹמְרֵ: אִם מְשַׁקָּה הוּא אֶת הַנוֹף בְּשְׁבִיעִית, אֲכָל לֹא אֶת הָעֵיקָר.

סְכִין אֶת הַפְּגִין וּמְנַקְבִין אוֹתָן – עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

פְּגִי עֵרֵב שְׁבִיעִית שְׁנַכְנְסוּ לְשְׁבִיעִית, וְשֶׁל שְׁבִיעִית שְׁנִיצְאוּ לְמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית – לֹא סְכִין וְלֹא מְנַקְבִין אוֹתָן. רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרֵ: מְקוּם שְׁנַהֲגוּ לְסוּד – אֵין סְכִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵיא עֲבוּדָה. מְקוּם שְׁנַהֲגוּ שְׁלֹא לְסוּד – סְכִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן מַתִּיר בְּאֵילָן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רִשְׁאֵי בְּעִבּוּדַת הָאֵילָן.

גְּמֵרָא מְזַהְמִין אֶת הַנְּטִיעוֹת. מִתְנִיתָא – דְּרַבִּי. בְּרַם בְּרַבָּנָן – מְזַהְמִין. מִתְלִיעִין בְּשְׁבִיעִית, אֲכָל לֹא בְּמוֹעֵד.

[דף ד' ע"ב]

כֵּאן וְכֵאן – אֵין מְנַזְמִין, אֲכָל נוֹטֵל הוּא אֶת הַרְזָאָה.

רַבִּי יוֹסֵה אֹמְרֵ, רַבִּי אֲבוּנָה בְּעֵי: מַה בֵּין הַמְּזַהְמִין לְעוֹשֵׂה לָהּ בֵּית? הַמְּזַהְמִין – אֵינוּ אֱלָא כְּמוֹשִׁיב שׁוֹמֵר. בֵּית – עוֹשֵׂה לָהּ צֵל וְהֵיא גְדִילָה מִחֻמְתָּן.

תַּמָּן תַּנְיִנָּן: הַמְּכַבֵּעַ בְּזוֹת – לֹא יַחֲפָה בְּעַפְרָא. אֲכָל מְכַסֶּה הֵיא בְּאַבְנִים וְקֹשׁ. רַבִּי יוֹנָה אֹמְרֵ, רַבִּי אֲבוּנָה בְּעֵי: מַה בֵּין קָשִׁין מַה בֵּין עַפְרָא קָשִׁין – אֵינוּן אֱלָא כְּמוֹשִׁיב שׁוֹמֵר. עַפְרָא – עוֹשֵׂה לָהּ מִינְאָ וְהֵיא גְדִילָה מִחֻמְתָּהּ.

תַּנִּי: רַבִּי יוֹסִי בֶּן כִּיפּוּר אֹמְרֵ מִשּׁוּם רַבִּי לְעוֹזֵר בֶּן שְׁמוּעִ: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְשַׁקָּה עַל הַנוֹף, וְיִזְרַד עַל הָעֵיקָר. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְשַׁקָּה בֵּין עַל הַנוֹף בֵּין עַל הָעֵיקָר.

דְּבֵית רַבִּי יְנָאִי: מְשַׁקָּה בְּסֵלָא. אֲמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר טַבְלָיָא: מְשַׁקָּה בְּסֵלָא. אֲמַר רַבִּי הֵיִיא בַּר כָּא: רַבִּי יוֹדֵן בַּר גּוֹרְיָא מְשַׁקָּה בְּסֵלָא, וְעַדְרָא. וְכִי מִתְבַּוִּין לְעִבּוּדַת הָאֲרָץ?

כְּיוּמֵי דְרַבִּי הֵיִיא בַּר כָּא, הוּוּן מְשַׁקִּין דִּיקְלָיָא בְּכַנְיִשְׁתָּא חֲתָתָא וְהַרְוּתָא.

סָבִין אֶת הַפְּגִיזוֹ. אֲנִי תַנְיִנְנִי: סָבִין אֶת הַפְּגִיזוֹ. תַנְיִי דְבֵית רַבִּי: וְאֵלֹו הֵן פְּגִי עָרַב שְׁבִיעִית שְׁנַכְנְסוּ לְשְׁבִיעִית.

רַבִּי אֲלֶעָזָר – בְּמַתְנִיתָן. רַבִּי יוֹחָנָן – בְּהֵדָא דְתַנְיִי דְבֵית רַבִּי.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְרַבִּי אֲלֶעָזָר – לֹא בָּא רַבִּי יְהוּדָה אֱלָא לְהַקְלִי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְרַבִּי יוֹחָנָן – לֹא בָּא רַבִּי יְהוּדָה אֱלָא לְהַחְמִיר.

הַלְכָה ד'

מַתְנִי' אִין נִטְעִין, וְאִין מְכַרְיִין, וְאִין מְרַבִּיבִין עָרַב שְׁבִיעִית, פְּחוּת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְאִם נִטַּע אִו הַכְּרִיךְ אִו הַרְכִּיב – יַעֲקוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כָּל הַרְכִּבָה שְׁאִינָה קוֹלְטַת לְשִׁלְשָׁה יָמִים – שׁוֹב אִינָה קוֹלְטַת. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרִים: לְשִׁתֵּי שְׁבָתוֹת.

גְּמָרָא אִין נִטְעִין וְאִין מְרַבִּיבִין כּוּי. רַבִּי אֲלֶעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בַר זִמְרָא: מַתְנִיתִין – בְּסַתְּם. הָא דְכַר בְּרֵי שְׁנַשְׁתַּרְשׁ – מוֹתֵר.

אִין נִטְעִין וְאִין מְכַרְיִין וְאִין מְרַבִּיבִין עָרַב שְׁבִיעִית פְּחוּת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִם נִטַּע אִו הַכְּרִיךְ אִו הַרְכִּיב – יַעֲקוֹר. לֹא עָקַר פִּירוּתֵי מַח הֵן? רַבִּי בָּא, רַבִּי לֹא הָווּ יִתְבִּין בְּצוּר. אֲתָא עוֹבְדָא קוּמִיהוֹן. הוֹרִי רַבִּי לֹא: יִשְׁפְּכוּ פִירוּתֵי.

אָמַר רַבִּי בָּא: אֲנִי לֹא נִמְנִיתִי עִמָּהֶן בְּעִלְיָה. אָמְרִין: נִצָּא לְחוּץ נְלֻמוֹד. נִפְקוּן וְשְׁמַעוֹן רַבִּי יוֹנָה רַבִּי יִצְחָק בַּר טַבְלִיָּא בְּשֵׁם רַבִּי אֲלֶעָזָר: אִין מְחַדְשִׁין עַל הַגְּזוּרָה. רַבִּי יוֹסֵה, רַבִּי יִצְחָק בַּר טַבְלִיָּא בְּשֵׁם רַבִּי אֲלֶעָזָר: אִין מוֹסִיפִין עַל הַגְּזוּרָה.

נִטְעוּ וּמַת, בְּנֵו מַהוּ שְׂיֵהָא מוֹתֵר לְקִימוּ? תַנְי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲבִי דְכַר דְלֵיה: נִטְעוּ וּמַת – בְּנֵו אָסוּר לְקִימוּ. וְאֲתֵיא כְּמֵאן דְאָמַר: מִפְּנֵי הַחֶשֶׁד. אֲבָל מִפְּנֵי הַבְּנִיין – אֲב בְּנֵו בּוֹנָה.

תַנְי: הַנִּטְעֵי, הַמְכַרְיֵי, הַמְרַבִּיבֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה – עֵלְתָה לֹו שָׁנָה תְּמִימָה, וּמוֹתֵר לְקִימוּ בְּשְׁבִיעִית. פְּחוּת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה – לֹא עֵלְתָה לֹו שָׁנָה תְּמִימָה, וְאָסוּר לְקִימוּ בְּשְׁבִיעִית. אֲבָל אָמְרוּ: פִּירוּתֵי נִטְעָה זֹו – אָסוּרִין עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשַׁבָּת.

וּמַח טַעֲמִים? אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: וּבְשָׁנָה. מַח אֶת שְׁמַע מִינָה? אָמַר רַבִּי זְעִירָא: (ויקרא יט, כג) שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לְכֶם עֲרָלִים, לֹא יֵאבֵל, וּבְשָׁנָה.

[דף ה' ע"א]

אָמַר רַבִּי אֲבָא בַר מִפְּל קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: נְרֵאִין הַדְּבָרִים – בְּשִׁנְטֵעוּ לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם. הָא אִם לֹא נִטְעוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲתֵיא חֲמֵי, שָׁנָה שְׁלִימָה [לֹא] עֵלְתָה לֹו, וְאֶת אָמַר הַכֵּן!

אָמַר לֵיה: וְאִין בִּינֵי, וְאִפִּילוּ נִטְעוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה – יְהֵא אָסוּר עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה! מִי בְּדוּן? אָמַר רַבִּי מְנַא: מִבְּיִין שְׁעוּמוֹד בְּתוֹךְ שְׁנַתוֹ שֶׁל אֵילָן – מִשְׁלִים שְׁנַתוֹ.

הַלְכָה ה'

מתני' האורז והדוחן והפרגין, והשומשמן שהשרישו לפני ראש השנה – מתעשרין לשעבר, ומותרין בשביעית. ואם לאו – אסורין בשביעית, ומתעשרין לשנה הבאה.

רבי שמעון שזורי אומר: פול המצרי, שזרעו לזרע בתחילה – פיוצא כהן. רבי שמעון אומר: אפונים הגימלונים – פיוצא כהן. רבי אלעזר אומר: אפונים הגימלונים שתרכלו לפני ראש השנה.

גמרא האורז והדוחן כו'. בפירות – הלכו אחר שלישי. ובאורז – אחר השרשה. ובגרק – בשעת לקיטתו איסורו.

מניין שהילכו בפירות אחר השלישי? (דברים טו, יג) **מגרגר מוקבד. מגרגר** – ולא כל גרגר. **מוקבד** – ולא כל יקבד. מעתה, אפילו פחות משלישי! אמר רבי זעירא: כתיב (דברים יד, כב): **עשר תעשר את כל תבואת זרעך** – דבר שהוא נזרע ומצמיח, יצא פחות משלישי – שאינו נזרע ומצמיח.

מעתה, שלישי הראשון לשעבר, ושלישי השני לבא! אמר רבי יוחנן: מחג הסופות, מה חג הסופות – לבא ואת מהלך בו לשעבר, ואלו, הואיל וזה לבא – את מהלך בהן לשעבר.

נאמר אף באורז ובדוחן ופרגין ובשומשמן כן! רבי הונא בר חייה אומר: שאי אפשר לעמוד עליו. מתיבין להונא בר חייה: והתני, צובר את גורנו לתוכו, ונמצא מעשר מזרעו על ירקו, ומירקו על זרעו! אמר רבי יוסה: קיימא הונא בר חמא. רבי יונה, הונא בר חייה בשם שמואל: כתיב (דברים יד, כב) **עשר תעשר את כל תבואת זרעך** – מעשר אחד את מעשר בשנה אחת, ואין את מעשר שתי מעשרות בשנה אחת.

התיבין: הרי פול המצרי, הרי הוא שני מעשרות בשנה אחת! דתני, צובר את גורנו לתוכו ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו.

[דף ה' ע"ב]

אמר רבי זעירא: כתיב (ויקרא כה, ג): **שש שנים תזרע שדך ואספתה**, ששה זרעין וששה אספין, לא ששה זרעין ושבעה אספין. אמר רבי יונה: בשיתיה לינן וכלין קיימן אלא בשבעה! אלא ביני ששה זרעין וששה אספין, לא ששה זרעין וחמשה אספין.

התיבין: הרי פול המצרי, הרי ששה זרעין וחמשה אספין! דתני, צובר גורנו לתוכו, ונמצא מעשר מזרעו על ירקו ומירקו על זרעו.

מניין שהילכו בגרק אחר לקיטתו עישורו? (דברים טו, יג) **מגרגר ומוקבד**, מה גורן וקב שהן היין ממי השנה שעברה – את מהלך בהן לשעבר. ואלו, הואיל והן היין ממי השנה הבאה – את מהלך בהן לבא.

התיבין, הרי פול המצרי, זרעו לזרע – מתעשר לשעבר. זרעו לגרק – מתעשר לבא. וקסמיה בדיה? זרעו לזרע – הוא חיי ממי השנה שעברה, זרעו לגרק – הוא חיי ממי השנה הבאה?

רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אָמַר כּו'. מַהוּ תַרְמִילוֹ? עֲבָדִין קְנָקוּלִין. רַבִּי בָּא בַר זְבָדִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: הִלְכָה פְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הַשְּׁזוּרִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: הוֹרִי רַבִּי לְעוֹר רַבִּי שׁוֹבְתִי דְצֹדָקִי, כִּתְדָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי.

תְּנִי: שֵׁשׁ מִיּוֹדוֹת אָמְרוּ הַכֹּמִים בְּפֹל מִצְרִי. זָרְעוּ לְזֶרַע – מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר. זָרְעוּ לְיֶרֶק – מִתְעַשֵּׂר לְבָא. זָרְעוּ לְזֶרַע וְלֶרֶק, אוֹ שְׁזָרְעוּ לְזֶרַע וְהִישִׁיב עָלָיו לְיֶרֶק – מִעֲשֵׂר מִיֶּרֶקוֹ עַל זָרְעוֹ וּמִזָּרְעוֹ עַל יֶרֶקוֹ. בְּשֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲכָל אִם הֵבִיא לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה – זָרְעוּ מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר וְיֶרֶק מִתְעַשֵּׂר בְּשַׁעֲת לְקִיטָתוֹ עִישׂוּרוֹ.

בְּשֶׁלֶקְטָא מִמֶּנּוּ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֲכָל אִם לֶקְטָא מִמֶּנּוּ לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, בֵּין זָרְעוּ בֵּין יֶרֶקוֹ – מִתְעַשֵּׂר לְבָא. זָרְעוּ לְזֶרַע וְהִישִׁיב עָלָיו לְיֶרֶק – בְּאִין מִחֻשְׁבָּה.

זָרְעוּ לְיֶרֶק וְהִישִׁיב עָלָיו לְזֶרַע – לְעוֹלָם אִין מִחֻשְׁבַּת זָרַע חֲלָה עָלָיו אֵלָא אִם בֶּן מִנַּע מִמֶּנּוּ שְׁלֹשׁ מוֹרְבִיּוֹת.

כְּשֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֲכָל אִם הֵבִיא שְׁלִישׁ לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִפִּילוּ (לֹא) מִנַּע מִמֶּנּוּ שְׁלֹשׁ מוֹרְבִיּוֹת.

זָרְעוּ לְזֶרַע, וְעָשָׂה כּוּלֹּז קְצָצִין גְּמוּרִים לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה – זָרְעוּ מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר. יֶרֶקוֹ – מִתְעַשֵּׂר בְּשַׁעֲת לְקִיטָתוֹ עִישׂוּרוֹ. מִקְצָתָן עָשָׂה קְצָצִין גְּמוּרִים, וּמִקְצָתָן לֹא עָשָׂה – הֵדָא הוּא: צוֹבֵר גוֹרְנָו לְתוֹכוֹ וְנִמְצָא מִעֲשֵׂר מִזָּרְעוֹ עַל יֶרֶקוֹ וּמִיֶּרֶקוֹ עַל זָרְעוֹ.

תְּנִי רַבִּי אֲבָדוּמִי דְחִיפָּה: אִפִּילוּ לֹא עָשָׂה כּוּלֹּז קְצָצִין גְּמוּרִין לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה – זָרְעוּ מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר. וְיֶרֶקוֹ – בְּשַׁעֲת לְקִיטָתוֹ עִישׂוּרוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: וְהוּא שֶׁהֵבִיא שְׁלִישׁ לְמַחֲשַׁבַּת זָרַע. אֲכָל אִם הֵבִיא שְׁלִישׁ לְמַחֲשַׁבַּת יֶרֶק – אִפְשָׁר לֹאֵר זָרְעוּ מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר, וְיֶרֶקוֹ בְּשַׁעֲת לְקִיטָתוֹ עִישׂוּרוֹ?

[דף ו' ע"א]

וְאֵת אֲמַרְתָּ: צוֹבֵר אֵת גוֹרְנָו לְתוֹכוֹ, וְנִמְצָא מִתְעַשֵּׂר מִזָּרְעוֹ עַל יֶרֶקוֹ וּמִיֶּרֶקוֹ עַל זָרְעוֹ!

זָרְעוּ לְזֶרַע לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְנִכְנְסָה שְׁבִיעִית – בֵּין זָרְעוּ בֵּין יֶרֶקוֹ מוּתָר. זָרְעוּ לְיֶרֶק לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית, וְנִכְנְסָה שְׁבִיעִית – בֵּין זָרְעוּ בֵּין יֶרֶקוֹ אֲסוּר. זָרְעוּ לְזֶרַע וְלֶרֶק לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית, וְנִכְנְסָה שְׁבִיעִית – פְּשִׁיטָא זָרְעוּ מוּתָר. יֶרֶקוֹ מַהוּ? תְּנִי רַבִּי חֵיָא: אֲסוּר. תְּנִי רַבִּי חֵלְפָתָא בֶּן שְׂאוּל: מוּתָר. מֵאֵן דְּאָמַר מוּתָר – דְּבַר תּוֹרָה. מֵאֵן דְּאָמַר אֲסוּר – מִפְּנֵי מְרָאִית עֵינָו.

רַבִּי סִימּוֹן בַּר זְבָדִי בְּעֵי קוּמִי רַבִּי יוֹסֵי: וְאִפִּילוּ לְהֵאָכִיל אֵת בְּהֵמָתוֹ יֵהָא אֲסוּר מִפְּנֵי מְרָאִית עֵינָו! אָמַר לֵיהּ: לֹא יִתֵּן לֹא לְבָנּוֹ וְלֹא לְשְׁלוּחֹו, וְלֹא יֵהָא לֹקֵט עַל הָאוּמָן.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בַר רַבִּי בּוֹז: אִם נִעְקְרָה הַגּוֹמָא – מוּתָר. וְאִפִּילוּ בְּמֵאֵן דְּאָמַר אֲסוּר, הֵיךָ לֹקֵט וְנִמְצָא בְּתוֹכוֹ יֶרֶק – מוּתָר.

בהדא בר נש גאל טעון עשר מיסרין דלובי מעשר לרבי ירמיה. אמר ליה: לא תיעבד בן! לא תלקוט אלא צורכה דלפצה.

זרעו לפני ראש השנה השמינית, ונכנסה שמינית – בין זרעו בין ירקו אסור.

זרעו לירק לפני ראש השנה השמינית, ונכנסה שמינית – בין זרעו בין ירקו מותר.

זרעו לזרע ולירק לפני ראש השנה השמינית, ונכנסה שמינית – זרעו אסור וירקו מותר.

הלכה ו'

מתני' בצלים הפריסים ופול המוצרי, שפונע מהם מים שלשים יום לפני ראש השנה – מתעשרים לשעבר, ומותרין בשביעית. ואם לאו – אסורין בשביעית, ומתעשרין להבא.

ושל בעל – שפונע מהם מים שתי עונות; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: שלוש.

גמרא מהו בצלים הפריסים? אילין בצלייא פופרייא דלא עבדון זרע. אמר רבי מנא: בין שפונע מהם מים שלוש יום לפני ראש השנה – נעשו כבעל.

רבי יונה בעי: למפרע הוא נעשה זרע? מכן לבא?

מה נפק מביניהון? קטמ בתוד שלוש יום ולאחר שלוש יום. אין תימר למפרע הוא נעשה זרע – מעשר מזה על זה. אין תימר מכן ולבא – אינו מעשר מזה על זה.

הלכה ז'

מתני' הדילועין שקיימון לזרע, אם הוקשו לפני ראש השנה ונפסלו מאכל – מותר לקיימו בשביעית. ואם לאו – אסור לקיימו בשביעית. התימרות שלהן – אסורות בשביעית.

מרבצין בעפר לבן; דברי רבי שמעון. רבי אליעזר בן יעקב אסור.

מקריסין באורז בשביעית; דברי רבי שמעון, אכל לא מכסהין.

גמרא למה לי הוקשו? אפילו לא הוקשו! מביין שהוקשו – נעשו כשאר זרעוני גינה שאינן נאכלין.

פיצד הוא בודק? רבי יוסי בן חנינא אומר: עוקצו, אם נתאחה – אסור. ואם לאו – מותר.

רבי יונה בוצרייא אמר: קרמולין – פטורין מן המעשר. הדיא דתימר: עד שלא עשו דילועין, אכל אם עשו דילועין – פירק הן.

מאן הורי בן? רבי יוסי באילין עלי קולקסייא, שאסור לגמות בהן מים, מפני שהצבאים אוכלין אותן.

מרבצין בעפר לבן;

[דף ו' ע"ב] **דברי רבי שמעון. רבי אליעזר בן יעקב אסור. אתיא דרבי שמעון – פרבגו, ודרבי אליעזר בן יעקב – כשיטתיה. דתנינן תמן: מושכין את הפנים מאילן לאילן, ובלבד שלא ישקו את כל השדה בולה.**

רבי מנא אמר לה סתם. רבי אבין בשם שמואל: בסתם חולקין.

מה נן קיימין? אם במרווחין – דברי הכל אסור. אם בריצופין – דברי הכל מותר!

אלא כי נן קיימין, בנמועין מטע עשר לבית סאה. רבי אליעזר בן יעקב עבד לזן במרווחין, ורבנן עבדין לזן בריצופין.

הא רבנן אמרין: במרווחין אסור להשקות, מהו להמשיך? גילף הדיא דרבנן מן דרבי אליעזר בן יעקב. כמה דרבי אליעזר בן יעקב אמר: במרווחין אסור להשקות ומותר להמשיך, בן רבנן אמרין מותר להמשיך ואסור להשקות.

לא בן סברינן מימר במרווחין דברי הכל אסור! והן עפר לא במרווחין הוא? אלא, פאן – בשביעית, וקאן – במועד.

מה בין שביעית מה בין מועד? שביעית, על ידי שהוא מותר במלאכה – התירו בין דבר שהוא מותר בין דבר שאינו מותר. מועד, על ידי שאסור במלאכה – לא התירו אלא דבר שהוא אבד, ובלבד דבר שאינו מותר.

ואית דבעי נשמעינה מן הדא: שביעית, על ידי שזמנה מרובה – התירו. מועד, על ידי שזמנה קצר – אסור.

ואותן שבעת ימים אחרונים – לא מסתברא מייעבדינן בשבע ימי הרגל, ויהיו אסורין!

אשכח תני: מרביצין בעפר לכן בשביעית, אבל לא במועד; דברי רבי שמעון, ורבי אליעזר בן יעקב אומר.

הדרו עלה שדה לכן

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הלכה א' מתני' מאימתי מוציאום ובלים לאשפתות? משניפסקו עובדי עבודה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: משיבש המתוק. רבי יוסי אומר: משניקשר.

עד כמה מזבלין? עד שלוש אשפתות לבית סאה של עשר עשר משפלות ושל לתה לתה.

מוסיפם על המשפלות, ואין מוסיפין על האשפתות. רבי שמעון אומר: אף על האשפתות.

גמרא מאימתי מוציאין כו'. עד שלא פסקו עובדי עבודה, מהו שיהא מותר לעשות אשפה על פתח חצירו? סילני שאל לרבי חייא בר בא, ואמר ליה.

רבי אומר: שרא ליה, והוון אמרין: דו נסב מעשר. והורי על גרמיה לצאת להוין לארץ, דלא למיסב מעשר.

מעתה, אפילו משפסקו עובדי עבודה יהא אסור מפני מראית עין, שלא יהו אומרים לתוך שדה בית השלחין שלו הוא מוציא! יודעין הן בני עירו אם יש לו בית השלחין אם אין לו.

אמר רבי יוסי: הדין אמרה, לא השו לעוברין ושבין מפני מראית עין.

באיסור שני פרקים מהו שיהא מותר לעשות כפדר הוזה?

נישמענא מן הדין: מוכרין ומוציאין זבלים עם העושיין שביעית עד ראש השנה. עם העכו"ם עם הכותי אפילו בשביעית, ובלבד שלא יפרוק את המשפלות. לא אמר אלא "ובלבד שלא

[דף ז' ע"א]

יפרוק את המשפלות" הא לצאת – מוציא! הדין אמרה: שהוא מותר. ואין תימר שהוא אסור, יהא אסור מלהוציא.

משויבש המתוק. פקועה. אמר רבי מנא: התיק פקועה דבקעתא.

משויקשר. משיעשה קשרין קשרין. אמר רבי חנניא: מפיון שנתקשר בו קשר העליון – מייד הוא יבש. ותני עלה: קרובים דבריהם להיות שווין.

אמר רבי ירמיה: בפוחת מן המשפלות. הא שתים – מותר. רבי יוסי בעי: אם בפוחת מן המשפלות, הא שתים אסור! אלא בי נן קיימין, העושה יותר מן פשיעור. בהדיא דתני: אין מוספין לא על המשפלות ולא על האשפתות; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: מוספין על המשפלות, ואין מוספין על האשפתות. לא בכשיעור? ודכוותה, אין מוספין על האשפתות אפילו בפשיעור.

הלקה ב'

מתני' עושה אדם את שדהו שלש שלש אשפתות לבית סאה. יותר מכאן – (אסור) מותר; דברי רבי שמעון. והכמים אומרים: עד שיעמיק שלשה או עד שייגביה שלשה.

עושה אדם את זבלו אוצר. רבי מאיר אוסר עד שיעמיק שלשה או עד שייגביה שלשה. הנה לו דבר מועט – מוסף עליו והולד. רבי אלעזר בן עזריה אוסר עד שיעמיקו או עד שייגביה שלשה, או עד שיתן על הפלע.

גמרא ולמה תנייה תריין וימנין? כאן – בפוחת מן המשפלות, ברם הכא – בעושה פשיעור. ותני כן על דרבי שמעון, ובלבד שלא יפחות לאשפה משלש משפלות.

ורבי מאיר אוסר.

[דף ז' ע"ב]

בעושה יותר מכשיעור, אכל בפשיעור, בשלשה מקומות – מותר, במקום אחד – לא כל שבין! פתר לה תרין פתריין. כשהיה לו דבר מועט בתוך שדהו בשביעית – הרי זה מוסף עליו והולד. משפסקו עובדי עבודה. רבי ליעזר בן עזריה אוסר. מאי טעמא דרבי אלעזר בן עזריה? שפוא לא ימצא לו זבל ונמצא מובל את אותו מקום.

מִסְכַּת נְדָה פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. נִמְצָא עַל בֵּית יָד אֲנָקְלִי שְׁלָה, אִם מְגִיעַ כְּנֶגֶד תּוֹרְפָה - טְמֵאָה, וְאִם לֹא - טְהוֹרָה. הֵיטָה פּוֹשְׁטָתָהּ וּמְתַכְסֶּה בָּהּ בְּלִילָה. כָּל מְקוֹם שֶׁנִּמְצָא בָּהּ כֶּתֶם - טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חוֹזֵר. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי: הֲלֹכָה זֶה הוֹרִיתִי בְּרוּמֵי לְטְמֵאָה, וּכְשֶׁבֵאתִי אֶצֶל חֲבֵרִי, אָמְרוּ לִי: יָפֵה הוֹרִיתִי:

ב. לְבִשָּׁה שֶׁלִּשְׁהָ חֲלָקִין הַבְּדוּקִין לָהּ, וְנִמְצָא עַל הַפְּנִימִי, וְלֹה לְתוֹלֹת - הָרִי זֶה תּוֹלָה עַל הַחִיצוֹן. וְאִין לָהּ לְתוֹלֹת - אֵינָה תּוֹלָה. קֶצֶרָה שְׁלִבְשָׁה חֲלוּקָה שֶׁל אֶרְכָּה, וְאֶרְכָּה שְׁלִבְשָׁה חֲלוּקָה שֶׁל קֶצֶרָה, אִם הִגִּיעַ כְּנֶגֶד בֵּית תּוֹרְפָה שֶׁל אֶרְכָּה - שִׁתִּיחֵן טְמֵאוֹת. כְּנֶגֶד בֵּית תּוֹרְפָה שֶׁל קֶצֶרָה, קֶצֶרָה - טְמֵאָה. וְאֶרְכָּה - טְהוֹרָה:

ג. שְׁתֵּים שֶׁהֵיוּ טוֹחֲנוֹת בְּרִיחִים שֶׁל יָד, נִמְצָא עַל הַרְגֵל הַפְּנִימִי - שִׁתִּיחֵן טְמֵאוֹת. עַל הַרְגֵל הַחִיצוֹנָה - הִיא טְמֵאָה וְחִבְרָתָהּ טְהוֹרָה. נִמְצָא בִּינְתִים - שִׁתִּיחֵן טְמֵאוֹת. מַעֲשֵׂה וְנִמְצָא עַל שִׁפְתּוֹ שֶׁל אִמְבָטִי, וְעַל עֲלֵי שֶׁל זֵית בְּשֻׁעָה שֶׁהֵן מְסִיקוֹת אֶת הַתְּנוּרָה, וְכֹא מַעֲשֵׂה לְפָנָי חֲכָמִים וְטְמֵאוֹם. רַבִּי נַחֲמִיָּה אֹמֵר: עַל דְּבַר שֶׁאִינוּ מִקְבֵּל טְמֵאָה - טְהוֹר. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: אִם הִרְגָה מְאָכְלֹת - תּוֹלָה. וְאִם לֹא - אֵינָה תּוֹלָה. וְחֲכָמִים אֹמְרִים: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - תּוֹלָה. אָמַר רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אֲנִי אֹמֵר דְּבַר אֶחָד וְהֵם אָמְרוּ דְּבַר אֶחָד, לְדַבְּרֵי אֵין סוּף, וְלְדַבְּרִיהֶם אֵין סוּף. לְדַבְּרֵי אֵין סוּף, אֵין לָהּ אִשָּׁה שֶׁהִיא טְהוֹרָה, שֶׁאֵין לָהּ כָּל מִטָּה שֶׁאֵין עֲלֶיהָ כְּמָה טְפִי דִם מְאָכְלֹת. לְדַבְּרִיהֶם אֵין סוּף, שֶׁאֵין לָהּ אִשָּׁה שֶׁאֵינָה טְהוֹרָה לְבַעֲלָהּ, שֶׁאֵין לָהּ כָּל סֻדִּין וְסֻדִּין שֶׁאֵין עֲלֶיהָ כְּמָה טְפִי דָמִים. אֲבָל רוּאָה אֲנִי אֶת דְּבַרֵי רַבִּי חִנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל מְדַבְּרֵי וּמְדַבְּרִיהֶם, שֶׁהִיא אֹמֵר: תּוֹלָה בְּמְאָכְלֹת עַד כְּגָרִיס שֶׁל פּוֹל, אָף עַל פִּי שֶׁלָּהּ הִרְגָה (תּוֹלָה) בְּכֶנֶה וּבְבַעֲלָהּ), וְכַדְּבָרֵי אֲנוּ מוֹרִים:

ד. כֶּתֶם הָאָרֶךְ - מִצְטָרֵף. טְפִי טְפִין - אֵין מִצְטָרֵפִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוּק אֹמֵר: הָעֵד שֶׁהוּא נִתּוֹן תַּחַת הַכּוֹר וְנִמְצָא עֲלָיו דִם, אִם עָגַל - טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא דִם מְאָכְלֹת, וְאִם מְשׁוּף - טְמֵא מִפְּנֵי שֶׁהוּא דִם הַקְּנוּחָה:

ה. הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עוֹשֶׂה צְרָכֶיהָ וְרֹאתָה דִם, אִם עוֹמֶדֶת - טְמֵאָה, וְאִם יוֹשֶׁבֶת - טְהוֹרָה; דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - טְהוֹרָה. אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁעָשׂוּ צְרָכֶיהֶם בְּתוֹף הַסֶּפֶל, וְנִמְצָא דִם עַל הַמַּיִם, רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסִי אֹמְרִים: תּוֹלָה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אֹמֵר: אֵינוֹ תּוֹלָה:

ו. דִם הַיּוֹצֵא עִם הָרֵעִי - טְהוֹר. דִם הַמְּנִטָּף, בֵּין לְפָנָי הַמַּיִם בֵּין לְאַחֵר הַמַּיִם - טְמֵא. הַנִּמְצָא בְּתוֹכוֹ - טְהוֹר. לְמַגְעוֹת וּלְהִיסּוּתוֹ - הוֹלְכִין אַחֵר הָרֹב:

מִסְכַּת נְדָה פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. הָרִי שֶׁהִיטָה נִשְׂאָת וְהִיטָה רוּאָה דִם בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ - מְשַׁמֶּשֶׁת פֶּעַם רִאשׁוֹנָה, שְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית, מִכָּאן וְאֵילָף - אֵינָה מְשַׁמֶּשֶׁת, אֲלֵא תַתְּגַרֵּשׁ וְתִנְשֵׂא לְאַחֵר. נִשְׂאָת לְאַחֵר וְהִיטָה רוּאָה דִם בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ - מְשַׁמֶּשֶׁת פֶּעַם רִאשׁוֹנָה שְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית, מִכָּאן וְאֵילָף - לֹא תְשַׁמֵּשׁ, אֲלֵא תַתְּגַרֵּשׁ וְתִנְשֵׂא לְאַחֵר. נִשְׂאָת לְאַחֵר וְהִיטָה רוּאָה דִם בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ - מְשַׁמֶּשֶׁת פֶּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית. עַד כְּמָה מִתְּרַת לְנִשְׂאָה? עַד שְׁלֹשׁ. יֵתֵר מִכָּאן - אֶסוּרָה עַד שֶׁתְּבַדּוּק אֶת עֲצָמָה. כִּיצַד בּוֹדֵקִין אוֹתָהּ? מִבֵּיאִין שְׁפוּפֶרֶת וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ מִכְּחוּל, וּמִבֵּיא מוֹף וְנוֹתֵן בְּרֹאשׁ הַמִּכְּחוּל, נִמְצָא עַל רֹאשׁוֹ - הָרִי זֶה טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא דִם הַמְּקוֹר, וְעַל הַצְּדָרִין - הָרִי זֶה טְהוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא דִם צְדָרִין. אִם יֵשׁ לָהּ וָסֵת - הָרִי זֶה תּוֹלָה לְוָסֶתָּהּ. אִם יֵשׁ לָהּ מִכָּה - הָרִי זֶה תּוֹלָה בָּהּ. וְאִם הֵיטָה דִם נִדְתָּה מְשֻׁנָּה מִדֵּם מִכְּתָה - הָרִי זֶה אֵינָה תּוֹלָה:

ב. נֶאֱמַנְתָּ אִשָּׁה לֹמֵר: 'יֵשׁ בִּי מִכָּה בְּמִקּוֹר', וְאִין בִּי מִכָּה בְּמִקּוֹר'; דְּבַרֵי רַבִּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר:

מי לעיסת גריסין של חלקת נפש, רבי יהודה
אומר: מי גריסין רותח ועובר שיתן לתוכו
מלח:

ה. מי רגלים שהחמיצו. וכמה היא חמוצין?
שלושה ימים. נתר - זו נתר אלכסנדרית.
בורית וקמוליא ואשג, מכל מקום מקשקש
ואין צריך לנגבו. העבירן שלא כסדרן,
ראשונים - עלו לו, ושניים - לא עלו לו:

ו. העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר. ושנה
ועבר - הטהרות טהורות. ששה סמנין ולא
עבר, סאפון ועבר - הטהרות תלויות, שאלו
העביר עליו השביעי, שמה היה עובר:

ז. דם הנדה ודאי - מעביר עליו שבעה סמנין
ונוטל. השק והעור - אין מעבירין עליהן
שבעה סמנין ומבטלין. הבגד העבוע -
מטמא בכתמים. ורבי נתן בן יוסף אומר:
אינו מטמא בכתמים, שלא תקנו בגדי
צבעונין לאשה אלא להקל על כתמיהן. בגד
שאבד כתם - מעביר עליו שבעה סמנין
ומבטלו. רבי שמעון בן אלעזר אומר:
בודקו שכונות שכונות. אבדה בו שכבת
זרע, אם היה חדש - בודקו במחט. שחק -
בודקו בחמה:

מִסְכַּת נְדָה פְּרָק תְּשִׁיעִי

א. היתה למודה להיות רואה בתחלת הנוסת,
כל הטהרות שעשתה בתחלת הנוסת
ובאמצע הנוסת ובסוף הנוסת - טמאות.
באמצע הנוסת. כל הטהרות שעשתה
בתחלת הנוסת - טהורות. באמצע הנוסת
ובסוף הנוסת - טמאות. ובסוף הנוסת, כל
טהרות שעשאה בתחלת ובאמצע הנוסת -
טהורות. ובסוף הנוסת - טמאות. רבי יוסי
אומר: אף ימים ושעות וסתות הן:

ב. כיצד? היתה למודה להיות רואה מיום
עשרים ליום עשרים משש שעות לשש
שעות? הגיע יום עשרים ולא ראתה -
אסורה לשמש כל היום; דברי רבי יהודה.
ורבי יוסי מתיר עד שש שעות. עברה שש
שעות ולא ראתה - אסור לשמש כל היום;

דם היוצא מן המקור, אף על פי שבדוע
שהוא דם המכה - טמא. ורבותינו אמרו: דם
המכה - טהור. היתה בודקת בימין והיא
טמאה, בשמאל והיא טהורה - לא תבדוק
אלא בשמאל. בחצר והיא טהורה, בטרקלין
והיא טמאה - לא תבדוק אלא בחצר.
בעצמה והיא טמאה, בחברתה והיא טהורה
- לא תבדוק אלא בחברתה; כיצד תולות זו
בזו? עברה ושאינה עברה - תולה עברה
בשאינה עברה. מניקה ושאינה מניקה -
תולה מניקה בשאינה מניקה. זקנה ושאינה
זקנה - תולה זקנה בשאינה זקנה. בתולה
ושאינה בתולה - תולה בתולה בשאינה
בתולה. היו שתיהן מעברות, שתיהן
מניקות, שתיהן זקנות, שתיהן בתולות - זו
היא שאמרו: 'לא היו ראיות לראות' -
רואין אותן כאילו הן ראיות לראות:

ג. בתולה עברה ומניקה וזקנה - אין תולות
זו בזו. אומר רבי מאיר: מעשה בשקמה
שבכפר סבא שהם מחזיקין בו טמאה,
בדקהו ולא מצאו תחמיו כלום. פעם אחת
בא הרוח ופרכתו משרשיו, ונמצאת גלגלת
של מת שלמה בדוקה בשרשיו. אמרו לו:
משם ראיה? שמה לא בדקהו כל צרכו.
אמר רבי יוסי: מעשה במערת של שיחין
שהיו מחזיקין בו טמאה, בדקהו עד שהגיע
לקרקע שהיתה חלקה כצפרן, פעם אחת
נכנסו פועלין לתוכה מפני גשמים, וכשהיו
מהרסים בקרדמות, בדקו ומצאו שם
מכתשת מלאה עצמות. אמרו לו: משם
ראיה? שמה לא בדקהו כל צרכו. אמר רבי
שאל: מעשה בסלע בית חורין שהיו
מחזיקין בו טמאה, ואינן יכולין לבדקן
מפני שהיה מרבה. אמר להם זקן אחד:
הביאו לי סדין, הביאו לו סדין ושראו במים
ויפרשו על גבו, ונמצא מן הצדדין נגוב
ובאמצע לח, בדקו ומצאו שם בור גדול של
מתים:

ד. ואיזהו רק תפל? כל שלא טעם כלום
מבערב. ישן כל היום - אינו עושה רק תפל.
נעור כל הלילה עד הבקר - עושה רק תפל.

דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר מִשְׁשׁ שְׁעוֹת וְלִמְעֵלָה, וְאִין מַחֲבִין אוֹתָהּ שְׁתָּהּ אֵיךְ בְּעֵינָה כָּל הַיּוֹם, אֲלֵא בּוֹדְקָה סְמוּךְ לְוִסְתָּהּ:

ג. הֵיטָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה יוֹם עֲשָׂרִים וְאַחַד, יוֹם עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם, יוֹם עֲשָׂרִים וּשְׁלֹשָׁה - הָרִי זֶה וְסֵת לְסְרוּגִין. סְרָגָה לְיוֹם עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה - אֵינּוּ וְסֵת. הֵיטָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְשִׁנְתָה לְיוֹם שֵׁשָׁה עָשָׂר - זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. שִׁנְתָה לְיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר - הֵתֵר שֵׁשָׁה עָשָׂר, וְנֶאֱסַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר וּשְׁבַע עָשָׂר. שִׁנְתָה לְיוֹם שְׁמוֹנֶה עָשָׂר - הֵתֵרוּ כָּלָן, וְאִין אֲסוּרוֹת אֲלֵא מִשְׁמוֹנֶה עָשָׂר וְאֵילָךְ. הֵיטָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה יוֹם עֲשָׂרִים וּשְׁנַתָּה לְיוֹם שְׁלֹשִׁים - זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. הִגִּיעַ יוֹם עֲשָׂרִים וְלֹא רָאָתָה - מִתְּרַת לְשִׁמֵּשׁ עַד יוֹם שְׁלֹשִׁים, וְחוֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם שְׁלֹשִׁים. הִגִּיעַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְרָאָתָה, הִגִּיעַ יוֹם עֲשָׂרִים וְלֹא רָאָתָה, הִגִּיעַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְלֹא רָאָתָה, וְהִגִּיעַ יוֹם עֲשָׂרִים וְרָאָתָה - הֵתֵר יוֹם שְׁלֹשִׁים וְנֶאֱסַר יוֹם עֲשָׂרִים, מִפְּנֵי שָׂאֵרַח בְּזַמְנוֹ בָּא:

ד. הַרוֹאָה דָם - מִטְּמֵאָה מֵעֵת לַעֲת. מַה הִיא מִטְּמֵאָה? אֹכְלִין וּמִשְׁקִין, מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת, וְכִלֵּי חֵרֶס הַמְּקַפֵּין צְמִיד פְּתִיל, וְאֵינָה מְקַלְקֶלֶת, וְאֵינָה מִטְּמֵאָה אֶת בּוֹעֵלָהּ, וְאֵינָה מוֹנֶה שְׁבַע אֲלֵא מִשְׁעָה שְׂרָאָתָה:

ה. הַרוֹאָה כְּתָם - מִטְּמֵאָה לְמִפְרַע. וּמַה הִיא מִטְּמֵאָה? אֹכְלִין וּמִשְׁקִין, מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת, וְכִלֵּי חֵרֶס הַמְּקַפֵּין צְמִיד פְּתִיל, וּמְקַלְקֶלֶת לְמִינָהּ, וּמִטְּמֵאָה אֶת בּוֹעֵלָהּ, וְאֵינָה מוֹנֶה שְׁבַע אֲלֵא מִשְׁעָה שְׂרָאָתָה. זֶה וְזֶה תוֹלִין, לֹא אֹכְלִין וְלֹא שׂוֹרְפִין:

ו. תִּינוּקַת שְׁלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וּנְשֵׂאוֹת, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: נּוֹתַנִין לָהּ אַרְבָּעָה לַיְלוֹת מִסְרָגִין, וְאֶפְלוּ בְּאַרְבָּעָה חֲדָשִׁים. וּבֵית הַלַּל אוֹמְרִים: כָּל זְמַן שֶׁהִיא נוֹגֶפֶת וּבְזַמַּן שְׁלֵא הִפְסִיקָה מִחֲמַת תְּשִׁמִּישׁ, אֲבָל הִפְסִיקָה מִחֲמַת תְּשִׁמִּישׁ וְרָאָתָה - הָרִי זֶה טְמֵאָה נְדָה. נִשְׁתַּנָּה מִרְאֵה דְמִיָּה - טְמֵאָה

נְדָה. וְכִשְׁהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת - נּוֹתַנִין לָהּ אַרְבָּעָה לַיְלוֹת. הִפְסִיקָה מִחֲמַת תְּשִׁמִּישׁ וְרָאָתָה - הָרִי זֶה טְמֵאָה נְדָה. נִשְׁתַּנָּה מִרְאֵה דְמִיָּה - טְמֵאָה נְדָה. רָאָתָה וְעוֹדָה בְּבֵית אָבִיָּה - נּוֹתַנִין לָהּ כָּל הַלַּיְלָה וְנוֹתַנִין לָהּ עוֹנָה שְׁלֵמָה. וְכַמָּה עוֹנָה שְׁלֵמָה? פֶּרֶשׁ רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לַיְלָה וְחֻצֵי יוֹם.

ז. וְכִלְזָן שְׁהִיוּ שׁוֹפְעוֹת וּבֵאוֹת, מִתּוֹךְ אַרְבָּעָה לַיְלוֹת, לְאַחַר אַרְבָּעָה לַיְלוֹת, מִתּוֹךְ הַלַּיְלָה, לְאַחַר הַלַּיְלָה - בְּלִזְן צְרִיכוֹת לְכַדּוֹק אֶת עֲצָמָן. וּבְכִלְזָן רַבִּי מֵאִיר מִחֲמִיר כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׂמַאי. וְכֵן שָׂאֵר רְאִיוֹת שְׁבִין בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלַּל - הֵלָךְ אַחַר מִרְאֵה דְמִים. שְׁהִיָּה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מִרְאֵה דְמִים מְשֻׁנִּים הֵן זֶה מְזוּה. כִּיצַד? דָם נְדָה - אֲדוּם. דָם בְּתוֹלִים - אֵינּוּ אָדָם. דָם נְדָה - זְהוּם. דָם בְּתוֹלִים - אֵינּוּ זוּהָם. דָם הַנְּדָה - בָּא מִן הַמְּקוֹר. דָם הַבְּתוֹלִים - בָּא מִן הַצְּדָרִין:

ח. רָאָתָה כְּתָם וְאַחַר כֶּף רָאָתָה דָם - הָרִי זֶה תּוֹלָה כְּתָמָה בְּרֵאִיתָהּ בְּתוֹךְ מֵעַת לַעֲת; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמֵר: יוֹמוֹ. אָמַר רַבִּי: רוֹאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר מִדְּבָרֵי, שֶׁהוּא מִתְּקַן וְאֲנִי מְעוֹת. בְּדָקָה חֲלוּקָה וְהִשְׁאִילָתוֹ לְחִבְרָתָהּ וְאַחַר כֶּף נִמְצָא עֲלֶיהָ דָם - הִיא טְהוּרָה, וְחִבְרָתָהּ תּוֹלָה בָּהּ. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֲלֵמְלִי יְדִיָּה מִנְחוֹת בְּעֵינֶיהָ כָּל בֵּין הַשְּׂמִשׁוֹת, יִפָּה אֶתָּה אוֹמֵר! עֲכָשׁוּ אוֹמֵר: עִם סְלוּק יְדִיָּה רָאָתָה, מַה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטַהֲרָה בְּשִׁבְעֵי מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעֵלָה, מַה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטַהֲרָה בְּרֵאשׁוֹן? אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלֵעָזָר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֶפְשָׁר יוֹם רֵאשׁוֹן וַיּוֹם שְׁבִיעֵי טְהוּרִין וְהָאֲמָצְעִים טְמֵאִין, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (וַיִּקְרָא, טו, כח): "וְאַחַר תְּטַהֲרֶה" - וְאַחַר אַחַר לְכִלְזָן.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְאִי אֶתָּה מוֹדָה בְּזָב שְׂרָאָה קָרִי, וְנִזְיֵר שֶׁהֵלָךְ תַּחַת סְכָכוֹת וּפְרָעוֹת שְׁמוֹנֶה בְּסְרוּגִין? וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (בַּמִּדְבָּר ו, יב): "וְהַיְמִים הָרֵאשׁוֹנִים יִפְלוּ". רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: נְרָאִין דְּבָרֵי רַבִּי אֲלֵעָזָר מִדְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְדְבָרֵי רַבִּי

עֲקִיבָא מְשִׁינֵהוּ, אָבֵל הִלְכָה כְּדַבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

ט. הָזָב וְהַזָּבָה הַנֶּדָה וְהַיּוֹלֶדֶת וּמִצְרַע שְׁמֵתוֹ - מְטֻמְאִין בְּמִשְׁא. וְאִין מְטֻמְאִין אֲלָא בְרַבְּן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה וְאִין חִיבִין עֲלֵיהֶם עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וּקְדוּשֵׁי, שְׁאִין טְמֵאָה אֲלָא מִדְּבַרֵי סוֹפְרִים. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שְׁמֵת שֶׁהוּא טְהוֹר מִלְטָמָא בְּמִשְׁא? לְפִי שְׁאִין טְמֵאתוֹ אֲלָא מִדְּבַרֵי סוֹפְרִים:

י. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּיוֹשֻׁבְתָּ עַל הַמְּשֻׁבֵּר וּמֵתָה, וְיִצְאָה הַיְמָנָה רַבִּיעִית דָּם - שְׁהִיא מְטֻמְאָה מִשׁוּם כְּתָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לְפִיכָךְ אִין מְטֻמְאָה בְּאֵהֶל. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִף מְטֻמָּא בְּאֵהֶל:

יא. בְּרֵאוּשׁוֹנָה הָיוּ מְטַבְּלִין כָּלִים עַל גַּב גְּדוֹת מֵתוֹת, וְהָיוּ גְּדוֹת חַיּוֹת מִתְּבִישׁוֹת. הַתְּקִינוּ שְׁיִהְיוּ מְטַבְּלִין עַל גַּבֵּי כָּל הַנָּשִׁים מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל גְּדוֹת חַיּוֹת. בְּרֵאוּשׁוֹנָה הָיוּ מְטַבְּלִין עַל גַּבֵּי זָבִין מֵתִין, וְהָיוּ זָבִין חַיִּין מִתְּבִישִׁין - הַתְּקִינוּ שְׁיִהְיוּ מְטַבְּלִין עַל גַּבֵּי כָּל הָאֲנָשִׁים מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל זָבִין חַיִּים. בְּרֵאוּשׁוֹנָה הָיוּ מְנִיחִין אֶת הַמַּגְמֵר תַּחַת חוֹלֵי מַעִים מֵתִים, וְהָיוּ חוֹלֵי מַעִים חַיִּים מִתְּבִישִׁין - הַתְּקִינוּ שְׁיִהְיוּ מְנִיחִין תַּחַת הַכֵּל, מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל חוֹלֵי מַעִים חַיִּים. בְּרֵאוּשׁוֹנָה הָיוּ מוֹצִיאִין עֲשִׁירִים בְּדִגְשׁ, וְעֲנִיִּים בְּכַלִּיבָה, וְהָיוּ עֲנִיִּים מִתְּבִישִׁין - הַתְּקִינוּ שְׁיִהְיוּ הַכֵּל מוֹצִיאִין בְּכַלִּיבָה מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל עֲנִיִּים. בְּרֵאוּשׁוֹנָה הָיוּ מְשַׁקֵּין בְּבֵית אָבֵל - עֲשִׁירִים בְּזִכּוּכִית לִבְנָה, וְעֲנִיִּים בְּזִכּוּכִית צְבוּעָה, וְהָיוּ עֲנִיִּים מִתְּבִישִׁין - הַתְּקִינוּ שְׁיִהְיוּ הַכֵּל מְשַׁקֵּין בְּזִכּוּכִית צְבוּעָה, מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל עֲנִיִּים. בְּרֵאוּשׁוֹנָה הָיוּ מְגַלִּין פְּנֵי עֲשִׁירִים וּמְכַסִּין פְּנֵי עֲנִיִּים, מִפְּנֵי שְׁהָיוּ מְשַׁחְרִין פְּנֵיהֶם מִפְּנֵי הַבְּצֻרָת, וְהָיוּ עֲנִיִּים מִתְּבִישִׁין - הַתְּקִינוּ שְׁיִהְיוּ מְכַסִּין הַכֵּל מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל עֲנִיִּים. בְּרֵאוּשׁוֹנָה הִיָּה הוֹצֵאת הַמֵּת קֶשֶׁה לְקָרוֹבִים יוֹתֵר מִמֵּיתוֹ, עַד שְׁהָיוּ קְרוֹבֵי מְנִיחִין אוֹתוֹ וּבִרְחִין, עַד שֶׁבָּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל

וְנִהְיָ קְלוֹת רֹאשׁ בְּעֶצְמוֹ וְיִצָּא בְּכָלִי פֶּשֶׁתָן, וְנִהְיָ הָעַם אַחֲרָיו לְצֵאת בְּכָלִי פֶּשֶׁתָן. בְּרֵאוּשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: בְּשֵׁר הַתְּאֵוָה - טְהוֹר. חֲזָרוּ וְגִזְרוּ עָלָיו שְׁיִהְיָ מְטֻמָּא אֶת הַיָּדַים, חֲזָרוּ וְגִזְרוּ עָלָיו שְׁיִהְיָ מְטֻמָּא בְּמַגַּע. חֲזָרוּ וְגִזְרוּ עָלָיו שְׁיִהְיָ מְטֻמָּא בְּמִשְׁא כְּנִבְלָה. חֲזָרוּ וְאָמְרוּ: כָּל הַגַּת שְׁנַעֲשִׂית עַל גַּבֵּי בְּשֵׁר הַתְּאֵוָה - טְהוֹר. חֲזָרוּ וְאָמְרוּ: אִף חַיָּה וְעוֹף - טְמֵאִין לְקָדָשׁ וְטְהוֹרִין לְתְּרוּמָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ אוֹבְלִין אוֹמֵר: אֲפֹלוּ נַעֲשִׂית עַל גַּבֵּי עוֹף אֶחָד וְעַל גַּב תִּרְנְגוּל אֶחָד - טְמֵאָה לְקָדָשׁ וְטְהוֹרָה לְתְּרוּמָה:

יב. בַּזוּ שְׁהִיָּה בֵּית הַלֵּל קוֹרִין אוֹתוֹ - גִּרְגָן, הָיוּ בֵּית שְׁמַאי קוֹרִין אוֹתָם - בּוֹעַל נְדָה. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי לְבֵית הַלֵּל: אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּרֹאָה בְּתוֹךְ אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם שֶׁטְּבִלָה לְעֵרֵב וְשִׁמְשָׁה - שֶׁהֵן מְטֻמְאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב וְחִיבִין בְּקִרְבָן, אִף הִרְוָאָה יוֹם אֶחָד עֶשֶׂר - תְּהֵא חִיבַת בְּקִרְבָן. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי: לֹא, אִם אָמַרְתֶּם בְּתוֹךְ אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם, שְׁכֵן יוֹם שְׁלֹאֲחֲרָיו מְצַטְרֵף עִמּוֹ בְּזִיבָה, תֹּאמְרוּ בְּיוֹם אֶחָד עֶשֶׂר שְׁאִין יוֹם שְׁלֹאֲחֲרָיו מְצַטְרֵף עִמּוֹ בְּזִיבָה. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל: אִם הִבִּיאֲנוּ לְיָדֵי טְמֵאת מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְהַחֲמִיר, נִבְיֵאָהוּ לְיָדֵי קִרְבָן לְהַקֵּל? וְעוֹד מְדַבְּרִיכֶם אַתֶּם נוֹשְׁבִים, שְׁאַתֶּם אוֹמְרִים טְבִלָה יוֹם שְׁלֹאֲחֲרָיו וְשִׁמְשָׁה וְאַחַר כֵּךְ רֵאָתָה - מְטֻמְאָה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב וּפְטוּרָה מִן הַקִּרְבָן, אִף אַתֶּם הַשּׁוֹנֵי מִדּוֹתֵיכֶם, אִם שׁוּהָ לֹא לְטְמֵאָה - יִשׁוּהָ לֹא לְקִרְבָן, וְאִם לֹא שׁוּהָ לֹא לְקִרְבָן - לֹא יִשׁוּהָ לֹא לְטְמֵאָה אֲלָא לְהַחֲמִיר וְלֹא לְהַקֵּל.

מִסְכַּת מְכַשִּׁירֵין פְּרָק רֵאוּשׁוֹן

א. הַמְרַעִיד אֶת הָאֵילָן לְהַשִּׁיר מִמֶּנּוּ מְשַׁקֵּין, וְנִפְלוּ עַל תְּלוּשִׁין שְׁבוּ וְעַל מַחְבְּרִין שִׁתְּחַתִּיו

ד. המסדר קנקנים בכפה, אף על פי ששאבו יותר מלוג - אינן ב'כי יתן. ולענין מי חטאת אין חוששין שמא שאבו. אחרים אומרים משום רבי נחוניה: אם היו מחסנות אינן שאובות:

ה. מי פרות שנפלו לתוכן טפת מים כל שהן - טמאים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: הולכין אחר הרב. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אפלו כור ציר שנפל לתוכו טפת מים כל שהוא - טמא. נפל לתוכו יין דבש וחלב - הולכין אחר הרב:

ו. הטורף את גגו והמכבס את כסותו, אימתי יודע אם רבו גשמים אם לאו? אם בתחלה היה מנטף גסות, ועכשו הוא מנטף טפין עבות. רבי יהודה אומר: בתחלה היה מנטף טפין חתוכות, ועכשו יורד טפה אחר טפה:

ז. מצא בשר - הולכין אחר רב הטבחין. מחרוזות - הולכין אחר רב אוכלי בשר. מצא בה תינוק משלך מחצה על מחצה - מטילין עליו שני חומרין. רבי יהודה אומר: אם היתה שם עובדת כוכבים אחת או שפחה אחת - היא חשודה להשליף:

מסכת מכשירין פרק שני

א. חבית שהיא מלאה פרות ונתונה בתוך המשקין, כל ששאבו - הרי זה ב'כי יתן. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בשל חרס, אבל בשאר כל הכלים - אינן שאובין. וכלי אבן הריפין - הרי הן ככלי חרש. סדין שנתנה על גבי סלון לחטן בו את חטיו וטנגו, אם מחמת המים - ב'כי יתן. אם מחמת הסדין - אינו ב'כי יתן. המרבץ את ביתו במים ונתן בו שבלין וטנגו, אם יש עליהן משקה טופח - הרי זה ב'כי יתן. ואם לאו - אינו ב'כי יתן. רבי שמעון אומר: אף על פי שיש עליו משקה טופח - אינו ב'כי יתן. מודים חכמים לרבי שמעון במרבץ את גרנו -

- בית שמאי אומרים: ב'כי יתן'. ובית הלל אומרים: על התלושין ב'כי יתן, ועל המחברין אינם ב'כי יתן. אמר רבי יוסי ברבי יהודה: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המרעיד את האילן להשיר ממנו משקין, ונפלו על התלושין שבו ועל מחברין שתחתיו - שהן ב'כי יתן, ועל שעקרן משנגבו - שאינן ב'כי יתן. על מה נחלקו? על המרעיד את האילן להשיר ממנו אוכלין, ונפלו מבד על בד ומשוכה לחכרתה באותו אילן, שבית שמאי אומרים: ב'כי יתן. ובית הלל אומרים: אינן ב'כי יתן:

ב. אמרו בית הלל לבית שמאי: אי אתם מודים במעלה שק אחד ונתנו על גב הנהר או על גבי המערה, שאף על פי שהמים יורדים מצד העליון לצד התחתון - שאינן ב'כי יתן. אמרו להן בית שמאי: אי אתם מודין במעלה שני שקין מן המערה ונתנן זה על גב זה, שהמים יורדין מן העליון לתחתון - שהתחתון ב'כי יתן. רבי יוסי אומר: אחד שק ואחד שני שקין, בית שמאי אומרים: ב'כי יתן. ובית הלל אומרים: אינן ב'כי יתן. רבי יהודה אומר, רבי אליעזר אומר: זה וזה ב'כי יתן. רבי יהושע אומר: זה וזה אינן ב'כי יתן. ורבי עקיבא אומר: התחתון - ב'כי יתן, והעליון - אינו ב'כי יתן:

ג. הממחק את הגג ואת הכרישה, אף על פי שהמים יורדים מצד העליון לצד התחתון - אינן ב'כי יתן, נתלשו - הרי זה ב'כי יתן. רבי יוסי אומר: זב וטמא שהיו מהלכין בדרך, וירדו גשמים על שערו ועל כסותו, אף על פי שסוחטן והמים יורדין מצד העליון לתחתון - הרי אלו טהורים, שאין נחשבים אלא לאחר שיצאו מכלן. יצאו מכלן - הרי אלו מכשרין וטהורין, שאין נחשבים אלא לאחר יציאתן:

¹ וכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם (ויקרא יא, לח):

שְׁאִינוּ בְּכִי יִתְּן. וּבְמַשְׁכִּים לְהַבִּיא פְּסֻלַת, אִם בְּשִׁבְלִי שֵׁשׁ עֲלִיו טַל - הָרִי זֶה בְּכִי יִתְּן, וְאִם בְּשִׁבְלִי שְׁלֹא יִבְטַל מִמֶּלֶאכְתּוֹ - אִינוּ בְּכִי יִתְּן:

ב. בְּהֵמָה שִׁרְדָה לַשְּׁתוֹת מִים הַעוֹלִים בְּפִיָּה וּבִשְׂפֵמָה - הָרִי הוּא בְּכִי יִתְּן. בִּידָה וּבְרַגְלָה - אִינָן בְּכִי יִתְּן. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אָמַר: הַמִּים הַעוֹלִין בְּרַגְלֵי אָדָם - לַעוֹלָם טְמֵאִין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: מִים הַעוֹלִין בְּרַגְלֵי בְּהֵמָה טְמֵאָה - לַעוֹלָם טְמֵאִין. הַמֶּמְלָא בְּחִבִּית, הַמִּים הַעוֹלִין בְּאַחֲרֵיהֶּ וּבְחֻבְלֵי הַמְּכוּנָן עַל צְוֹאֲרָהּ וּבְחֻבְלֵי שְׁהוּא לְצִרְכָּה - הָרִי הוּא בְּכִי יִתְּן. וְלַעֲזִין מִי חֻטְאָת - אִינָן חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא לֹא נִתְמַלֵּא בְּכָלִי. עֲרַבָה שִׁירָד דְּלָף לְתוֹכָהּ, הַנְּתוּזִין וְהַצִּפִּין - אִינָן בְּכִי יִתְּן. נִטְלָן לְשׁוֹפְכָן - בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: בְּכִי יִתְּן, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אִינָן בְּכִי יִתְּן. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּטַהוּרָה. אֲבָל בְּטַמְאָה - הַכֹּל מוֹדִין שְׁהוּא בְּכִי יִתְּן; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אַחַת טְמֵאָה וְאַחַת טַהוּרָה - בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: הָרִי הֵן בְּכִי יִתְּן, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אִינָן בְּכִי יִתְּן. הַנוֹגֵעַ בְּנֻבְלָה, וְהַנוֹגֵעַ בְּמִשְׁכָּב וּבְמוֹשֵׁב, בְּתוֹךְ הַמְּקוּהָ טְמֵא, וְטַהוּר בְּעֲלִיתוֹ. זָב שֶׁדָּרַס עַל גְּבִי מִשְׁכָּב וּמוֹשֵׁב, בְּתוֹךְ הַמְּקוּהָ טְמֵא, וְטַהוּר בְּעֲלִיתוֹ. פְּרוֹת שֶׁנִּפְּלוּ לְתוֹךְ אֵמַת הַמִּים וּפְשֻׁט מִי שִׁידִיו טְמֵאוֹת וְנִטְלָן - יְדִיו טְמֵאוֹת וְהַפְּרוֹת טַהוּרִין. וְאִם חָשַׁב שִׁינְדְּחוּ יְדָיו - יְדָיו טַהוּרוֹת וְהַפְּרוֹת בְּכִי יִתְּן:

וְהַסִּיקָן, וְרַבּוּ עֲלֵיהֶן מִשְׁקִין הַיּוֹצֵאִין מֵהֶן עַל מִים שְׁבִלְעוּ טַהוּרִין מִקַּל וְחֹמֶר, וּמָה אִם מִי גְשָׁמִים שֶׁהֵן עֲלוּלִין לְקַבֵּל טְמֵאָה - הָרִי הֵן מְטַהְרִין בְּרַב, מִי פְרוֹת שְׁאִינָן עֲלוּלִין לְקַבֵּל טְמֵאָה - אִינוּ דִּין שִׁיטְהֵרוּ בְּרַב! אָמְרוּ לוֹ: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּגִשְׁמִים - שְׁמַטְהֵרִין אֶת הַטְּמֵאִין, תֹּאמַר בְּמֵי פְרוֹת - שְׁאִין מְטַהְרִין אֶת הַטְּמֵאִין!:

ד. הַטּוֹבֵל בַּיָּם אוּ בַּנְּהַר, אָף עַל פִּי שֶׁהִפְלִיג יוֹתֵר מִמֵּיל - הָרִי זֶה בְּכִי יִתְּן. עֶבֶר בְּנְהַר, אוּ שְׂדֻחָאוּ חֲבָרוּ, אוּ שִׁירְדוּ עֲלָיו גְּשָׁמִים וְרַבּוּ - טַהֲרוּ שְׁנַיִם אֶת הָרֵאשׁוֹנִים. הַתְּרַקַּב וְהַמְדוּכָה שֶׁהָיוּ בֵּהֶם מִים טְמֵאִין וְהַטְּבִילָן, רֵאשׁוֹנִים - טַהֲרוּ מִלְּטַמָּא, וְהַשְּׁנַיִים - הַכְּשָׁרוּ לְקַבֵּל טְמֵאָה. הַעוֹשֶׂה צְפוּר בְּמִים הַנְּתוּזִין וְאֶת שְׂבָה - אִינָן בְּכִי יִתְּן; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: זֶה וְזֶה בְּכִי יִתְּן (רַבִּי יוֹסִי אָמַר: הַנְּתוּזִין - אִינָן בְּכִי יִתְּן, וְאֶת שְׂבוּ - הָרִי זֶה בְּכִי יִתְּן). וְהַעוֹשֶׂה אִמָּה בְּמִים - אִינָן בְּכִי יִתְּן:

ה. הַמוֹדֵד אֶת הַבוּר בֵּין לְאֲרָכּוֹ וּבֵין לְרַחְבּוֹ - הָרִי זֶה בְּכִי יִתְּן; דְּבָרֵי רַבִּי טְרַפּוֹן. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: לְעַמְקוֹ - בְּכִי יִתְּן. וְלְרַחְבּוֹ - אִינוּ בְּכִי יִתְּן. אָמַר לוֹ רַבִּי טְרַפּוֹן: כְּשֶׁמְדַדּוּ לְרַחְבּוֹ - אֵין רוּצָה בְּמִשְׁקָה שְׁבָרְשָׁם, וְכְשֶׁמְדַדּוּ לַעוֹמְקוֹ - רוּצָה בְּמִשְׁקָה שְׁבָרְשָׁם. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן יֵהָא מִשְׁקָה שְׁבָרְשָׁם - טְמֵא. לְמַטָּה מִן הָרֵשָׁם - טַהוּר! אָמַר לוֹ: אֵי אַתָּה מוֹדֵה שְׁהַמְּלָא בְּחִבִּית, הַמִּים הַעוֹלִין בָּהּ אַחֲרֵיהֶּ, וּבְחֻבְלֵי שְׁהוּא לְצִרְכָּה שֶׁהֵן בְּכִי יִתְּן, שְׂאֵי אִפְשָׁר לְמִים שִׁיפְּלוּ לְתוֹכָהּ עַד שִׁיגְעוּ לְאַחֲזִירָהּ, אָף כֵּאֵן אֵי אִפְשָׁר לְמִשְׁקָה שְׁבָרְשָׁם עַד שִׁיְהִיָּה לְמַטָּה מִן הָרֵשָׁם. חֲזוּר רַבִּי טְרַפּוֹן לְהִיּוֹת שׁוֹנֵה כְּדְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא:

ו. שֶׁלְשַׁל אֶת הַחֻבֵּל לְבוּר לִידַע אִם יֵשׁ בוּ מִים - הָרִי זֶה בְּכִי יִתְּן. יְדִיו וְרַגְלָיו - אִינָן בְּכִי יִתְּן. שֶׁלְשַׁל אֶת הַמְּטִלִית לְהַעֲלוֹת בָּהּ דְּלִי אוּ קִתּוֹן, וְכִלְכִּלָהּ לְהוֹשִׁיב עֲלֶיהָ תְּרוּגְנַגְלַת - אִינָן בְּכִי יִתְּן. וְאִם נָעַר - הָרִי זֶה בְּכִי יִתְּן. הַמוֹצִיא מִסְמַר לְגִשְׁמִים לְכַבּוֹתוֹ

ג. הַמְּמַלֵּא בְּקִילוֹן, פֶּרֶשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: אִם נִגְבוּ מֵיָד - טַהוּרִין. וְאִם לֹא נִגְבוּ, אִפְּלוּ עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם - טְמֵאִין. סִתְּמָן - שְׁלֹשָׁה יָמִים. עֲצִים שֶׁנִּפְּלוּ עֲלֵיהֶן מִשְׁקִין טְמֵאִין וְיָרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים - טְמֵאִים. אֲבָא יוֹסִי בֶּן דוֹסְתַאי אָמַר: אִם רַבּוּ - טַהוּרִין, וְיִסִּיקָן אִפְּלוּ בְּיָדִים טְמֵאוֹת. הַיּוֹצֵאִין שִׁירְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים, אִפְּלוּ רַבּוּ - טְמֵאִים. בְּלַעַי מִשְׁקִין טְמֵאִים אָף עַל פִּי שֶׁהוֹצִיאָן שִׁירְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים - טַהוּרִים. וְלֹא יִסִּיקָן אֲלָא בְּיָדִים טַהוּרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אִם הָיוּ לַחִין

- אינן ב'כי יתן, ואם בשביל לצרפו - הרי זה ב'כי יתן. המניח את האוד בגשמים לכבותו - אינו ב'כי יתן, ואם בשביל לעשותו פחם - הרי זה ב'כי יתן. השוקל ענבים בכף מאזנים, אף על פי שהיין צף על גבי ידיו, ואף על פי שחשב עליו - טהור. כנסו לתוך הכלי - טמא: הודרס ענבים בחבית, אף על פי שהיין צף על גבי ידיו - טהור. וכן בעובד כוכבים, אינו חושש משום זין נסך:

מסכת מכשירין פרק שלישי

א. המעלה אגדות בשביל שימתינו להיות אוגד בהן - הרי זה ב'כי יתן. המעלה פרותיו לגג ללותתן בטל ובגשמים - הרי זה ב'כי יתן. העלן מפני הכנימה וירדו עליהן טל וגשמים, אם שמח - ב'כי יתן. ורבי יהודה אומר: אי אפשר שלא לשמח, אלא עודהו טל וגשמים עליהן, אם חשב עליהן - הרי זה ב'כי יתן. אם לא - אינן ב'כי יתן. חרש שוטח וקטן שהעלו פרותיהם לגג ללותתן בטל ובגשמים - הרי זה ב'כי יתן. העלן מפני הכנימה וירד עליהן טל וגשמים, אף על פי שחשבו - אינן ב'כי יתן. שיש להן מעשה ואין להן מחשבה:

ב. רבי חלפתא בן קוינא אומר: שום בעל בכי - טמא, משום שמרביצין עליו במים ואחר כך קולעין אותו. אמרו חכמים: אם כן יהא טמא לחלפתא בן קוינא, וטהור לכל ישראל. יהושע בן פרחיה אומר: חטים הבאות מאלכסנדריא - טמא מפני אנטליא שלהן. אמרו חכמים: אם כן יהא טמאות ליהושע בן פרחיה, וטהורות לכל ישראל:

ג. אמר רבי יוסי: בראשונה היו כריכות של קשואין ושל דלועין שבצפורי - טמאות, מפני שמקנחין אותן בספוג בשעה שעוקרין אותן. קבלו עליהן אנשי צפורי שלא יהו עושין כן. בראשונה היה גריס של פול ושל טופח של צפורי - טמא, מפני ששורין אותן במים בשעה שגורסין אותן. קבלו עליהן אנשי צפורי שלא יהיו עושין כן. הפרות

מכל מקום - הרי הן בחזקת טהרה, אחד עובד כוכבים ואחד הכותי ואחד ישראל. אף על פי שאמרו: אין אדם רשאי לטמא פרותיו, היתרו לבעל הבית שהוא מטמא דבר מועט ונותן לתוך כפישה:

ד. כל האגדות של שוקים הבאין מבית השוקין - טמאין. ולא מקום אגד אמרו, אלא כלם, מפני שהיא מתפרפרת וחוזר ואוגדה; דברי רבי מאיר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם כדברי רבי מאיר, יהיו אלומות של שוקים - טהורות:

ה. האוג בכל מקום - הרי הוא בחזקת טמאה. הקשואין והדלועין התלווין בגמי על פתחי חניות - הרי אלו טמאים. ירק הנמכר עם טרפסימון לפני חנוני - הרי זה טמא, מפני שמולפים עליו מים בשעה שמוכרים אותו. אתרוגי קסרין - הרי זה בחזקת טמאה:

ו. ביצי חנוני שמוכרין לח ויבש - הרי אלו טמאים; דברי רבי מאיר. ורבי יהודה מטהר. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא שהיה רבי מאיר מטמא לח ויבש, אלא שתינוק מטמאן במשקה שבצלוחית. כל הביצים - בחזקת טהרה, וביצת הבלן - בחזקת טמאה.

ז. וכיצד צדין דגים בטהרה? בין שצדן בקרס, ובין שצדן בכפיפה, ובין שצדן במצודה ולא נער את המצודה עליהן - הרי אלו בחזקת טהרה. ולעולם הן בחזקת טמאה, עד שיתכונן לצוד בטהרה. ואין עם הארץ נאמן לומר: 'לא נערתו את המצודה עליהן':

ח. דם השחין ובעבועות, ותמצית בשר ומי פרות, והמלח שנתמחו - לא מטמאין ולא מכשירין. מי רגלי בהמה - לא מכשירין. אמר רבי יוסי בר יהודה: אם קבלן בכלי - הרי הן מכשירין. אמר רבי יוסי: סח לי נימוס אחיו של רבי יהושע הגרסי: השוחט את העורב להתלמד בו - דמו מכשיר. ורבי אלעזר אומר: כל דם השחיטה - לעולם

מְטַמָּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְצָרִיךְ בִּיאַת מִיָּם
חַיִּים, וּפְטוּר מִן הַקְּרָבָן:

ב. כִּשְׁהִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא מְסַדֵּר הֶלְכוֹת
לְתַלְמִידִים, אָמַר: 'כָּל מִי שֶׁשָּׁמַע טַעַם עַל
חֲבִירוֹ יָבֵא וְיֹאמֵר'. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי שְׁמַעוֹן
מִשּׁוּם רַבִּי אֲלֵעָזָר בַּר יְהוּדָה אִישׁ בְּרַתּוֹתָא:
לֹא נִחְלַקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל שְׂרָאָה
אֶחָת בְּרֵאשׁוֹן, וּבִשְׁנֵי הַפְּסִיק, וּבִשְׁלִישֵׁי רֵאָה
שְׁתֵּים - שְׁאִין זֶה זָב גָּמוּר. עַל מָה נִחְלַקוּ?
עַל הַרְוָאָה שְׁתֵּים, אוֹ אֶחָת מְרַבָּה כִּשְׁתֵּים,
וּבִשְׁנֵי הַפְּסִיק, וּבִשְׁלִישֵׁי רֵאָה אֶחָת. אָמַר
לוֹ: לֹא כָּל הַקּוֹפֵץ מִשְׁתַּבַּח, אֲלֵא הַנּוֹתֵן אֶת
הַטַּעַם. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי שְׁמַעוֹן: כִּךְ אָמְרוּ
בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי: מַה לִּי כִּשְׂרָאָה שְׁתֵּים
בְּתַחֲלָה וְאֶחָת בְּסוֹף, מַה לִּי כִּשְׂרָאָה אֶחָת
בְּתַחֲלָה וּשְׁתֵּים בְּסוֹף, אָמְרוּ לְהֵן בֵּית
שְׁמַאי: כִּשְׂרָאָה אֶחָת בְּתַחֲלָה וּשְׁתֵּים בְּסוֹף
- בְּטַל יוֹם הַטְּהוּר אֶת הָרֵאָה, וַיֵּשׁ בִּידוֹ שְׁתֵּי
רֵאִיוֹת. כִּשְׂרָאָה שְׁתֵּים בְּתַחֲלָה וְאֶחָת בְּסוֹף -
הוֹאִיל וְנִזְקַק לְסְפִירַת שְׁבָעָה בְּטַל הָרֵאָה
אֶת יוֹם הַטְּהוּר, וַיֵּשׁ בִּידוֹ שְׁלֹשָׁה רֵאִיוֹת. חֲזַר
רַבִּי עֲקִיבָא לְהִיּוֹת שׁוֹנֵה כְּדַבְּרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן.
רַבִּי אֲלֵעָזָר בְּרַבִּי יֵנָאי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי
אֲלֵעָזָר חֲסִמָּא לְפָנָיו רַבִּי: לֹא נִחְלַקוּ בֵּית
שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל שְׂרָאָה אֶחָת בְּרֵאשׁוֹן,
וְאֶחָת בְּשֵׁנִי, וּבִשְׁלִישֵׁי הַפְּסִיק, וּבְרַבִּיעֵי
רֵאָה אֶחָת. וְעַל שְׂרָאָה אֶחָת בְּרֵאשׁוֹנָה,
וּבִשְׁנֵי הַפְּסִיק, וּבִשְׁלִישֵׁי וּבְרַבִּיעֵי רֵאָה
שְׁתֵּים - שְׁאִין זֶה זָב גָּמוּר. עַל מָה נִחְלַקוּ?
עַל הַרְוָאָה שְׁתֵּים, אוֹ אֶחָת מְרַבָּה כִּשְׁתֵּים,
וּבִשְׁנֵי הַפְּסִיק, בִּשְׁלִישֵׁי רֵאָה אֶחָת. אָמַר
תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל לְפָנָיו
רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: לֹא נִחְלַקוּ
בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַרְוָאָה קְרִי בְּשֵׁנִי -
שֶׁהוּא סוֹתֵר אֶת שְׁלֹפְנָיו. וְעַל הַרְוָאָה בְּרַבִּיעֵי
- שְׁאִין סוֹתֵר אֲלֵא יוֹמוֹ. עַל מָה נִחְלַקוּ? עַל
הַרְוָאָה בְּשְׁלִישֵׁי:

ג. כָּל קְרִי שֶׁמְטַמָּא בְּכַהֲנִים - סוֹתֵר בְּזָב,
וּמִתֵּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמְטָה בִּימֵי גָּמְרוֹ וּבִימֵי
סְפָרוֹ, וְאֵינוֹ סוֹתֵר אֲלֵא יוֹמוֹ. רֵאָה לְאוֹר
שְׁמִינִי - מוֹנֵה בְּתַחֲלָה וּמִבְּיַד קְרָבָן אֶחָד.

מְכַשִּׁיר. דָּם הַמֵּת - מְטַמָּא בְּכָל שֶׁהוּא; דְּבָרֵי
רַבִּי מְאִיר. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּרַבִּיעֵית. אָמַר
רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר - בְּטַמְאָה קְלָה,
לְטַמָּא אֶחָד וּלְפַסֵּל אֶחָד. וְדַבְּרֵי רַבִּי יוֹסִי -
בְּטַמְאָה חֲמוּרָה, לְטַמָּא שְׁנַיִם וּלְפַסֵּל אֶחָד:

ט. כָּל מִשְׁקָה הַמֵּת - טְהוּרִין, חוּץ מִדְּמוֹ.
וְכָל מְרָאָה דְּמִים - הָרִי אֲלוֹ טַמְאִין. אָמַר רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִבְּוִסְאִי: כָּל יְמֵי הֵייתִי קוֹרָא
מִקְרָא הַזֶּה (בַּמִּדְבָּר יט, יט): "וְהִזָּה הַטְּהוּר
עַל הַטַּמָּא" - טְהוּר אֶחָד מְזַה עַל הַטַּמָּא
אֶחָד. עַד שֶׁבִּאתִי לְאוֹצֵר שֶׁל יַבְנָה, וּמֵאוֹצֵר
שֶׁל יַבְנָה לְמִדְּתִי: שֶׁטְהוּר אֶחָד מְזַה עַל מְאָה
טַמְאִין:

מִסְכַּת זְבִים פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַרְוָאָה רֵאָה אֶחָת שֶׁל זָב, בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים: כִּשְׁמוֹרַת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים: כְּבַעַל קְרִי. אֲלוֹ וְאֲלוֹ מוֹדִים:
שְׁטוּבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֵרֵב כְּבַעַל קְרִי.
אָמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי: אִי אַתֶּם מוֹדִים
שֶׁהוּא טוּבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֵרֵב כְּבַעַל
קְרִי? אָמְרוּ לְהֵן בֵּית שְׁמַאי: אִי אַתֶּם מוֹדִים
שְׁאֵם יְרָאָה לְמַחֵר שֶׁהוּא טַמָּא, כִּשְׁמוֹרַת יוֹם
כְּנֶגֶד יוֹם שֶׁהִיא טַמְאָה? הַמְּסִיט אֶת הָרֵאָה,
בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: תְּלוּי. בֵּית הַלֵּל
אוֹמְרִים: טְהוּר. מִשְׁכָּבוֹ וּמוֹשָׁבוֹ, בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים: תְּלוּי. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: טְהוּר.
רֵאָה שְׁתֵּי רֵאִיוֹת, הַמְּסִיט אֶת שְׁתֵּיהֶן - טַמָּא;
כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים:
הַמְּסִיט אֶת הַרְוָאָה שׁוֹנֵה - טְהוּר, וְאֶת הַשְּׁנִיָּה -
טַמָּא. מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת שְׁבִין רֵאשׁוֹנָה
לְשִׁנְיָה, בֵּית שְׁמַאי מְטַמְאִין, וּבֵית הַלֵּל
מְטַהֲרִין. רֵאָה אֶחָת מְרַבָּה כִּשְׁתֵּים, הַמְּסִיט
אֶת כְּלָה - טַמָּא; דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. וּבֵית הַלֵּל
אוֹמְרִים: אֵין טַמָּא אֲלֵא הַמְּסִיט טְפָה
אֶחָרוֹנָה בְּלִבָּד. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: לֹא נִחְלַקוּ
בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַרְוָאָה שְׁתֵּים, אוֹ
אֶחָת מְרַבָּה כִּשְׁתֵּים, וּבִשְׁנֵי הַפְּסִיק,
וּבִשְׁלִישֵׁי רֵאָה אֶחָת - שֶׁהוּא זָב גָּמוּר. עַל מָה
נִחְלַקוּ? עַל שְׂרָאָה אֶחָת בְּרֵאשׁוֹן, וּבִשְׁנֵי
הַפְּסִיק, וּבִשְׁלִישֵׁי רֵאָה שְׁתֵּים, שְׁבֵית שְׁמַאי
אוֹמְרִים: זָב גָּמוּר, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים:

רָאָה יוֹם שְׁמִינִי - מוֹנֶה בַּתְּחִלָּה וּמֵבִיא שְׁתֵּי קָרְבָּנוֹת:

ד. כִּמָּה הוּא כְּדֵי טְבִילָה וְסִפּוּג? כְּדֵי שִׁירָד וְיִטְבַּל וְיַעֲלֶה וְיִסְתַּפֵּג. וְכִמָּה שְׁעוּרָה שֶׁל רְאִיָּה מְרֻבָּה? כְּדֵי שְׁלֹשׁ כְּמַגְדִּיּוֹן לְשִׁילַח, שֶׁהֵן כְּדֵי שְׁתֵּי טְבִילוֹת וּשְׁתֵּי סִפּוּגִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כְּדֵי הַקֶּפֶת הַבַּיִת מִבְּפָנָיִם. מְשַׁלּוּ מִשָּׁל, לָמָּה הִדְבַּר דּוּמָה? לְחֻבַּל שֶׁל מֵאָה אֵמָה, רְאָה בַּתְּחִלָּת מֵאָה, וּבִסּוּף חֲמִשִּׁים, וּבִסּוּף מֵאָה - הָרִי זֶה זָב גָּמוּר. רְאָה בַּתְּחִלָּת מֵאָה, וּבִתְוֹךְ חֲמִשִּׁים, וּבִתְוֹךְ מֵאָה. אוֹ בַּתְּחִלָּת מֵאָה, וּבִתְוֹךְ חֲמִשִּׁים, וּבִסּוּף מֵאָה. אוֹ בַּתְּחִלָּת מֵאָה, וְאַחַר חֲמִשִּׁים, וְסוּף מֵאָה - אֵין זֶה זָב גָּמוּר. הֵיךָ מִפְּסִיק יוֹתֵר - כָּל שְׁכֵן הוּא טְמֵאָתוֹ. זֶה הַכֹּלֵל: כָּל זְמַן שֶׁהֵיא מְרֻבָּה - כָּל שְׁכֵן הוּא טְמֵאָתוֹ. רְאָה שְׁלֹשׁ רְאִיוֹת, אִם אֵין בֵּין רֵאשׁוֹנָה לְשֵׁלִישִׁית כְּדֵי טְבִילָה וְסִפּוּג - אֵין בִּידוֹ אֵלָא אַחַת. רְאָה אַחַת מְרֻבָּה כְּשִׁתִּים, אִם יֵשׁ מִתְּחִלָּתָהּ וְעַד סוּפָה כְּדֵי טְבִילָה וְסִפּוּג - יֵשׁ בִּידוֹ שְׁתֵּי רְאִיוֹת, וְאִם לֹא - אֵין בִּידוֹ אֵלָא אַחַת. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בֵּין כֵּן וּבֵין כֵּךְ - אֵין בִּידוֹ אֵלָא אַחַת. וּמוֹדָה רַבִּי יוֹסִי: שְׂאֵם רְאָה אַחַת בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת, אֲפִי עַל פִּי שְׂאֵין בֵּינֵיהֶן כְּדֵי טְבִילָה וְסִפּוּג - יֵשׁ בִּידוֹ שְׁתֵּי רְאִיוֹת, מִפְּנֵי שְׁשֻׁנֵי יָמִים חוֹלְקִים אוֹתָהּ. וְכֵן הֵיךָ רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: רְאָה אַחַת בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת - סִפּוּג לְטֵמְאָה וּפְטוּר מִן הַקָּרְבָּן. שְׁתִּים בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת - סִפּוּג לְטֵמְאָה וְלַקָּרְבָּן. אַחַת וְדַאי וּשְׁתִּים בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת, אוֹ שְׁתִּים בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת וְאַחַת וְדַאי, אוֹ אַחַת בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת וּשְׁתִּים וְדַאי - וְדַאי לְטֵמְאָה וְלַקָּרְבָּן:

<p>3</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>כה</p> <p>28</p>	<p>נץ החמה _____ 7:04 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:36 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:28 נ"ך: משלי כט- תוספתא: נדה ז</p>	<p>עלות השחר _____ 5:52 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:16 בבלי: חולין סח ירושלמי: כלאים מד</p>
<p>4</p> <p>שני Monday</p>	<p>כט</p> <p>29</p>	<p>נץ החמה _____ 7:03 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:36 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:29 נ"ך: משלי לא-איוב א תוספתא: נדה ח</p>	<p>יום כפור קטן</p> <p>עלות השחר _____ 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:00 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:17 בבלי: חולין סט ירושלמי: שביעית א</p>
<p>5</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ל</p> <p>30</p>	<p>Rosh Chodesh Adar I</p> <p>נץ החמה _____ 7:02 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:35 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:31 נ"ך: איוב ב-ג תוספתא: נדה ט</p>	<p>א' דראש חודש אדר א'</p> <p>עלות השחר _____ 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:18 בבלי: חולין ע ירושלמי: שביעית ב</p>
<p>6</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>א</p> <p>1</p>	<p>Rosh Chodesh Adar I</p> <p>נץ החמה _____ 7:01 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:35 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:27 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:32 נ"ך: איוב ד-ה תוספתא: מכשירין א</p>	<p>ב' דראש חודש אדר א'</p> <p>עלות השחר _____ 5:49 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:59 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 5:19 בבלי: חולין עא ירושלמי: שביעית ג</p>
<p>7</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ב</p> <p>2</p>	<p>נץ החמה _____ 7:00 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:34 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:33 נ"ך: איוב ו-ז תוספתא: מכשירין ב</p>	<p>עלות השחר _____ 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:58 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 5:21 בבלי: חולין עב ירושלמי: שביעית ד</p>
<p>8</p> <p>ששי Friday</p>	<p>ג</p> <p>3</p>	<p>נץ החמה _____ 6:59 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:34 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:34 נ"ך: איוב ח-ט תוספתא: מכשירין ג</p>	<p>עלות השחר _____ 5:47 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:58 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 5:22 בבלי: חולין עג ירושלמי: שביעית ה</p>
<p>9</p> <p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ד</p> <p>4</p>	<p>נץ החמה _____ 6:57 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:33 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 6:36 נ"ך: איוב י-יא תוספתא: זבים א</p>	<p>תרומה</p> <p>עלות השחר _____ 5:45 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:57 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 5:23 בבלי: חולין עד ירושלמי: שביעית ו</p>

הדלקת הנרות 5:04 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 6:36 Shabbos Ends

זוען א מענטש טוט א מצוה פרייליכערהייט, איז א סימן אז זיין הארץ איז גאנץ מיט'ן אייבערשטן.

(ספר המדות אות שמחה סימן א')